

3/07/23

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 10
సంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ మార్చి నెల 8-వ తేది శనివారము
రుథిరోడ్లారి నామ సంవత్సరము, ఫాల్గుణమాస తృతీయ శుద్ధ 3.

No. 185
సంచిక ౧౮౫

కఫహరిచూర్ణము

చిన్నదట్టి 1-కి 0-౧-0 (6 దట్టిల మందుగలది) 1-కి ద్దు 2-0-0
ఈ చూర్ణము ముఠామాలికలచే చేయబడినది.
జగ్గు, ఉబ్బునూ, కలసేన, కైత్యజ్వరము మొదలగువానికి
మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంటకంఠంకొనట మంచిది.

జీర్ణరసాయనము

అజీర్ణములను భరించిన క్రతువులు కర్మములు సరిగా నూరవు.
అజీర్ణము మిగిలిన రోగములకు కారణము. దీనివలన జీర్ణరోగము
లందు సుపారము క్రమముగ గలిగి దుర్బల మేర్పడి ఆయావృ
త్తిచిందును. 26 మూత్రల దట్టి నెల రూపు 1-4-0.

కుష్టుకు తైలము

దట్టి 1-కి నెల రు. 0-8-0 వి. పి. సహ 0-13-0
ఈ తైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు,
కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.
అమృతాంజనం దీరో, మదరాసు - బొంబాయి

రోజులు రూ 3 లను

అనుభవము లేకనే మీకు తీరికయివచ్చును మీ గృహమునందు 6 లేక 8 గంటలకాలము పనిచేసిన సుపాదించగలవు.
గాన మీ విరాట సమయమునందు మా

దర్బార్ ఆటో నిట్టరును

ఉపయోగించి లాభమును పొందుదు.

మీరు సొమ్మును పెట్టుబడి పెట్టిన తలిమీ వను లన్నియు మేమే నేర్పెదము.

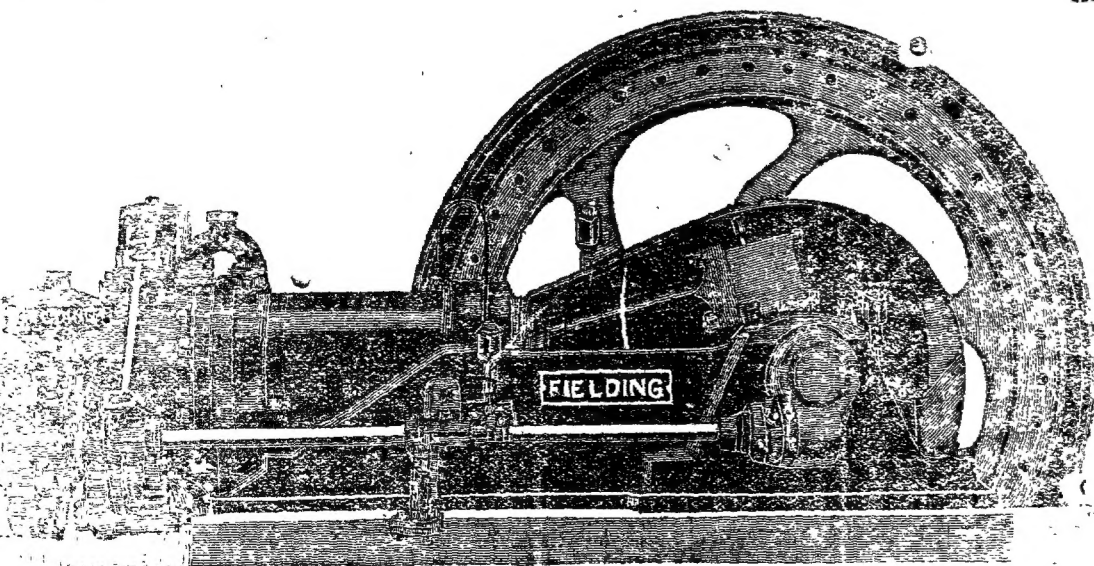
దీనిని ఉపయోగించిన వా రొకరు యట్లు వాయు
చున్నాడు.
7 క్లవీర్ అందు కో,
కలకత్తా.

గెడ్డవీర్ అందు కో, 40-6 డిపార్టుమెంటు
3, కమ్యూనికేట్ బిల్డింగ్స్
కైఫ్ షిర్, కలకత్తా.

నేను మీ కద్దమండి దర్బార్ నిట్టరును తెప్పించి
ర దు నెలలైనది. వా గృహకృషియు అన్నియు నెర
వేర్చుకొని రోజుకు 9 జరిమానా మేజోళ్ళకు తయారు
చేయుగలను. నేను మేషి ను తెప్పించుకొనినందుకు
మిక్కిలి సంతోషించెదను. బాలబలికాను,
గోపాల్ గంజ్ రిస్సాను.

అయ్యా, "రోజుకు రూ 3 లను గడించు" దుర్గమును
తెలుపు మీ ప్రాప్తికనును మంతును. కపాలభర్తల
నిమిత్తమై యందు వెంబడి 1 అలా స్థాపించును మే
యన్నాను.
ప్రార్థి చేయ
ప్రార్థి చేయను.

ప్రసిద్ధికెక్కిన ఫిల్డింగు శెమిడిశల్ క్రూడాాయిలు యింజనులు

యా యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము పుష్కలస్వ నిధులకే అమ్మబడు
చున్నవి. అన్ని సమయముల స్థాతులో సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్నివిధములచేతను
లాభమును పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి సరస
మయిన ధరలకు దొరకును ఆలశ్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

586

పోల్ మేజంటు:- డి. యల్. శాస్త్రి అందు కో,

12, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు,

ప్రతాపకస్తూరి మాత్రలు

ఘాటును సువాసన గలవి

అజీర్ణము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, సన్నీ పాతము, ద
గ్గు, ఉబ్బునూ, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటికోషములు
మొదలగు వ్యాధుల కిది వ్యవసాయము.

250 మూత్రల సీసా రు 0-4-0 దజన్ రు 2-౧-0 వివి సహ.
(పి.కి. పి. అందు కంపెనీ వెరిజేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

చేంబర్లెన్ గారి

దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక వా

యువు అను బిడ్డలకు వచ్చు
రోగము, గొంతుపుండు
గొంతు రాపు, రామ్మొవడి
సెము, కుక్కదగ్గును, అన్ని
రకముల, గొంతు వ్యాధులు

మొదలగునవి పటా పలచ

లై పోవుచు, వ్యాధి

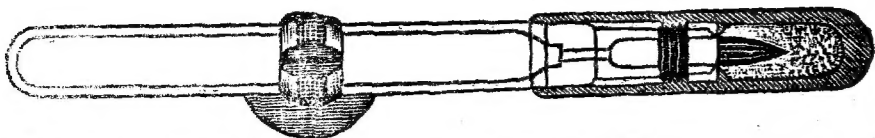
లలో విడిచిపెట్టక

చున్నది. (3)

నెల్లె ఫిల్లింగు

"ఆ గేట్"

ఫ్రంట్ వేనా

ఈ కాలమున ఇంక ప్రపంచమునందు, నూతనవిధమున అని చెప్పవచ్చు ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా అస్టోరియా, మొదలగు ప్రదేశములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు మన హిందూదేశమునందు కూడ మిక్కిలిముగా జనావరణమును పొందినది.

సాదరణముయిన "ఆ గేట్" కలము

2957

మనములుగా ఈ పరిమోగింపబడు ఉత్కృష్టానికి బదులు "ఆ గేట్" గాజుపాళి నుపయోగించుట యద్భుతమగు నూతన విధము. దీనివలన నీరాజు ముంచినయెడల అయిదు నిమిషములకుచు చక్కగా వ్రాయును. మదరాసు. విక్టోరియా డిపో.

అత్యద్భుతకుస్తురోగని వారి లాభి

రూ 116-0-0 లు బహుమానము గుణములేదని రుణపుచేయువారి కియ్యబడును

ఈ విద్యావధుని విధులు స్వేచ్ఛాచే ఒక గొప్ప ఘోష మహాత్మునివలె వినిపించింది. ఇది నేపించిన ఎన్నో ప్రాంతములు, రాష్ట్రములు, రాజ్యములు, రాజులు, మొదలగు అష్టాదశ భక్తులగుణములు, స్వచ్ఛమైన శ్రమములు ఎట్లు పొందిన నాభియు, అరకాళ్లు, అచేతులు, దీక్షకుగానుండు చిరమైన మొదలైనవాటిని ఖండించి కఠినకాంతిని కలుగజేయును. మరలపోయిన వేళ్లు యథాత్రకారము వచ్చును. 1 నెలకు సరిపోవు ఔషధము రూ 6-0-0, 2 నెలలకు రూ 10-0-0, 3 నెలలకు రూ 15-0-0, 4 నెలలకు రూ 20-0-0, 5 నెలలకు రూ 25-0-0, 6 నెలలకు రూ 30-0-0, 7 నెలలకు రూ 35-0-0, 8 నెలలకు రూ 40-0-0, 9 నెలలకు రూ 45-0-0, 10 నెలలకు రూ 50-0-0, 11 నెలలకు రూ 55-0-0, 12 నెలలకు రూ 60-0-0.

మార్పు గమనింపు:— భారతదేశ నానుభూతి ప్రాంతము కాదు. ఈ ఘోర వ్యాధిచే భాగవదును నా సోదరుల విజ్ఞాన క్రిత పాఠములనున్నవి. నమోదైన గా. కడు బీదలకు ఉచితముగా నివారణచేసి పంపెదను. ఈ గ్రామమునందే స్వామిప్రవాహించిన మిత్రుడు విశ్వాధిపతి నా కంఠేనుండుని వల్లడిచేయుచు మాయ కృష్ణులొక్కరినను ప్రకటించుచు, ముమ్మాటికి నులను మోపుచున్నాడు. కాగ్రత్! మోసపోకుడు!!

ఎమ్. నున్నారెడ్డి ప్రొవైలరు, రెడ్డి ఆ. ఉడుకంపేని గోపాలపురం, కొత్తపేటపోసు గోదావరిజిల్లా.

గురు నాథ్ ఆంధ్రుకో

ఫర్మి చర్ వ్యాపారస్థులు

33-వ, పేములు ఆంగడి, ఒత్తవాడ, మద్రాసు

మేలైన సామానులు న్యాయమైన ధర ప్రకారము విక్రయించబడును.

బయటి వూర్లకు సామానులు చక్కగా ప్యాకుచేసి మిక్కిలి జాగ్రత్తగా వి. పి. మూలముగా పంపబడును. వి. పి. మూలముగా సామానులను తెప్పించ కోరువారు 100 కి రూ 25 రూ అడ్వాన్సు గా పంపవలెను.

Gurunath & Co., Cabinet Makers.

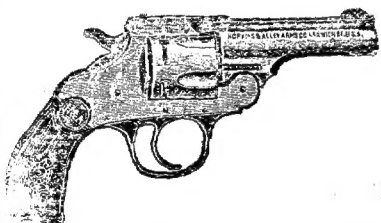
33 A, Rattan Bazaar Road, Madras.

ఒంటసాగములోటా రుపాకి సుప్రసిద్ధము

కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది. (8068)

నానావిధములగు రివాల్యూర్లు అరులే

విరుతోటా లు మిక్కిలి [స్టాంప్ గూడ 3 సం]

ధరలు
సరసము.
కేటలాగు
ఉచితము

కాగము 3.5, 3.8, 3.9 అంగుళములలో దొరకును ఉన్నవి. కేటలాగ్ కేటలాగ్ గలిగినది కూడ దొరకును. యు. వి. కామాచుజం కెట్టి ఆంధ్రుకో కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

శ్యామా సుందరము

ఒక చక్కని నవల

గ్రంథకర్త: ఒంతలి నత్య నాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాంద్రదేశమును కలవరపఱచిన

రంప యుద్ధము

నకు సంబంధించిన నవల. కథాసందర్భములు, వర్ణనలు, రంగములు, పాత్రలు వృద్ధములై చిత్రము నాకర్షించును

డిప్యూటీ జం ౧౦౦ పేజీలు : నెల రూ 1-0-0

ఒకసారి మొత్తముగ కొనువారలకు కవిమ నివ్వబడును

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలాపెట్టె 212, మదరాసు

మద్రాసు గవర్న మెంటు

ఇండస్ట్రియల్ యిన్ స్టిట్యూట్ లో

తయారు చేయబడిన

ప్రత్యేకముగా ముంచినరాలు దొరకు మున్న ముడు మీరు దిగుమతియుగు సిరాలు వలకొనెడను.

బ్లూ బ్లాక్ వ్రాతసిరా

బ్లూ బ్లాక్ రికార్డు వ్రాయుసిరా

బ్లూ బ్లాక్ ఫౌంటెన్ పెన్ సిరా

బ్లూ బ్లాక్ చెక్కులు వ్రాయు సిరా

ఎర్రసిరా

పచ్చసిరా

స్టాంపులు వేయుసిరా

ఇంకి పొడదు

ఈసిరాలన్నియు నీరుగానుండి

ధారాళముగా పారుచు శాశ్వత

మైన వ్రాతగా నేర్పగలవు.

ఇతర విషయములు ధరలు తెలిసికొనగోరు వారు సోల్ ఏజంట్లు.

మెన్సర్స్ టి.వి. తెయిలర్ ఆండ్ కో

తపాల పెట్టె నెం 51 మద్రాసు.

నవీన గ్రంథములు

నవీన గ్రంథములు

అచ్చగుచున్నది.

అచ్చగుచున్నది.

ఇలిహస గ్రంథమున ఆంధ్రవాన యంధిక్కి గ్రంథము లిదివరకులేదు గ్రంథకర్త:—వేలూరి సత్యనారాయణగారు చెర

సాలావాస మనుభవించుచు వ్రాసిన గ్రంథములు.

వరాసు విప్లవము

మహాత్మ్యమైన విషయము. రసరంజితమైన, మృదుమధురమైన గంభీరముగు కైలి ఇలి హాసపరిధులగు మహాత్ముల జీవితములతో నలరారునది.

పరాసు ప్రజలు దుష్టనిరంతుల పరిపాలనమును బరిమార్చు తెల్లు స్వాతంత్ర్య సమరమునున్న దిగ్విజయమును బడసినదియు, పరాసులు భూమకును, దమయంతియు, నగులూ యాన్నపాలు తెల్లు శిరశ్చేద మొనర్చి ప్రజాస్వామికమును బ్రతిష్ఠించినదియు గంభీరముగు కైలిలో కల్పించబడినది.

లూ యీ భూపాలమేరిలముల శిరశ్చేదన కృతాంతము చాస్తేడుర్ల విధ్వంసభవము, అబలా సంరక్షుల దిగ్విజయార్థ కార్తా పీఠ యువతిమణి, స్వాతంత్ర్యదేవి పావములడ, తనయు మరుల బలిగాన మొనరిన సాహసవిధానము, పరాసుల రణ ప్రాణి, వారల ప్రజాస్వామిక సంరక్షణకై వారలొనర్చిన రణప రంజనము, వారల స్వాతంత్ర్యరాంధ, మిరాజో, జూజును, మారటు, కోబస్సెర, మున్నగు పరాసు విప్లవజీవిత కౌశల్యైక్తి స్వాతంత్ర్యదత్త, యిందు చిత్రీకరించబడినది. పరాసు దేశవంశ చరిత్రపటములు గలవు.

నెల 0-14-0 మాత్రమే 800 ప్రతుల గ్రంథము,

స్వాతంత్ర్య విజయము

ఇందు యటాలియా, కొరియా ద్వీపకల్పముల యందును, అమెరికా, బ్రెజిల్, ఇంగ్లాండు, పోలాండు, రష్యా, హంగేరి; చాలెండు, చీనా, ఇండియా రాజ్యములయందును కేగిన స్వాతంత్ర్యసమరములు భావగర్భితముగు కైలిలో విరివిగా వ్రాసిన మాజిన గారి కాల్గి ఆల్. జి. మండల లాభిశ్యము, దీవీలీరా మాక్సిమీ. సన్యాయ సేన; రి. తాంతియాట్ పి, లక్ష్మీభాయిమాన్సగు; శోభా ధారకుల చరిత్రలందు చిత్రీకరించబడినది. స్వాతంత్ర్యము నభిలషించు ప్రతి భారతమాత బిడ్డకును ఇదివి తీరవలయును

రెండు సంపుటములు సంపుటము నెల 0-12-0

దేశవీరుల చిత్రపటములు అందును.

మేనేజరు ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ప్రెస్సు బెజవాడ

గ్రంథకర్త ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యాలయము బెజవాడ

క్షీరవధాని

జి.వి. పసిబిడ్డలపాలిటి అమృతము

దీనిగుణము అత్యద్భుతము. దీనినివాడు కలుపుచు పుడుకొనిన పిల్లలకు అపారముగా విడ్డబడు నిత్యము వలయును. ఒక బుడ్డికి ఈ పయోగించిన చవ నిజము మీకు తెలియను. బుడ్డి 1 కి. వి. పి. ఖర్చుతో సహా 2-0-0.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

50 నవలలు

తైబరీలకు!

రు 34 వెలగలవి - రు 16 మాత్రమే

తగ్గింపు ధర సంవత్సరాది (5-4-1924) వరకే

రూ 0-8-0 అ అడ్వీవక్ ఇచ్చి చంపాదారుగా చేరువారికి ఒక గుడ్డు దొరకును. ఇతరులకు రూ 20 అ.

అన్నియు మనోహరమగు నవలలే

దరఖాస్తుతో రూ 5 (అయిదురూపాయలు) పంపు న, మీకు దగ్గర రైలుస్టేషను వ్రాయుడు.

ఖర్చులు కొనువారే భరింపవలెను. 0-1-0 అకాబిల్ల పంపిన లిస్టు పంపుదుము.

ఆంధ్రప్రచారిణిగ్రంథనిలయము, కాకినాడ.

OM

THE MYSORE GOVERNMENT SECURITY

Life and Marriage Assurance Company Limited.

Head Office: Life and Marriage Assurance Buildings, Mysore (South India).

Capital (Fully subscribed) Rs. 5,00,000; Capital Paid up exceeds Rs. 3,00,000.

Government Securities held Rs. 1,50,000; Life Insurance policies issued Rs. 15,00,000.

Annual Premium income Rs. 50,000

Necessary security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912.

Loans from Rs. 1,000 to Rs. 5,000-

Will be given with and without interest and security to our life Policyholders and bondholders. Apply for particulars sharp to:-

Next drawing for granting loans on 31st July 1924

Messrs. P. K. Rau & Sons.

Chief Agents, for Madras Presidency.

289, Thambu Chetty Street, MADRAS.

Wanted Agents everywhere on liberal terms.

ఇ న నొ వే లి

ఇననొవేలి అనుమా అంటి మలేయలో జౌవధమున వాడుటచే మలేయ రాసీయక అటంక పరచును. కనుక కాలమును జౌవధము లన్నిటిలోను దివ్యమైనది. ఇతరగడ్డ కల్పమునాను నేనియటచే తుదకు, అయితే ఈ దివ్యమధము నేనించిన బహు కాలము నుంచియున్నది తిప్పక తుదకును. తిరిగిరాదు. గొప్పవైద్యకాశ్రుజ్ఞులే దీనిని విశాఖ్య చేసి యున్నార ప్రతిదినము ఉదయము, సాయంత్రము ఒక మాత్రము నేనించిన మలేయ రాసీయక అటంక పరచును. విడ్డబడు ఉపయోగించుటకు ఇననొవేలి అను జౌవధముగలదు. ఇననొవేలి అనునదియే ద్రవరూపముగా రయారు చేయబడినది.

రక్షణములను మంచి వీటికి తెచ్చుట యందు మిక్కిలి అద్భుతముగా జరిగెయ్యను. మలేయ జ్యోతిషముచే బలహీన మైనట్టియు మరి ఇతర కాలములచే కలిగిన అవశమముల కడలిక, నిస్సత్తుల మున్నగువాటిని పోగొట్టుటయందు దీనికి సమానమై టానికు మలేయ లేదని నిస్సయముగా చెప్పవచ్చును.

తిమరు వాయువు, మాత్రకృష్ణ రోగము, మాత్రమనఁడు ఉష్ణ ఎక్కువగా చేరుట, యితరమాత్రకాళ సంబంధమైన వ్యాధులను పారదోలుటయందు అనమానమైనది, వాత రోగములకు రామరూపము నుండి.

Sole Agents for:- INDIA, BURMA & CEYLON Messrs Gorio Ltd. P. O. Box. 159 BOMBAY

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్కరుతప్పక వాడతగినది!!

పాశ్చాత్య ఔకటాచలపండితులు ౪8 లోకామయవార కస్తూరీమూత్రము:- ఈ దివ్యమధము మిక్కిలి విలువయొనకస్తూరి, మంతమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమూలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల జౌవధముబీదహారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-300 మాత్రలు గల బుడ్డి 1-౩ ధర ౧-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. పాకింగు పోస్టుఖర్చుచేరు. విడ్డబడు మొదలు వెదలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపానధేదములతో వాడవలెను. ఇవిగాక ఈ దిగువ తెలుపబడినవి అత్యద్భుతమగు గుణమిచ్చును.

వృద్ధ్యురాలసాయనము:- బలహీనము, రక్తములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకము దలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామరూపమునుండిది. వైద్యములను తుదుర్బుటయేగాక మంచిర కృత్వదిని, అద్భుతమైన ధాతువృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహాభృంగామలకతైలము:- కండ్లుమంటు, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, కుమరి తలనొప్పి, మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు శిరో, శ్లేష్మరొగములను తప్పక తుదుర్బును. 0-8-0

ద్రువపరిహరణి:- ఎటిరకము తీట, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్నను మూడుపూటలలో మడిపోవును. 0-4-0

చాకిరీకాంక్షము:- కండ్లలో ఎఱుపు, నీళ్లు కారుట, ముసక గాయంబుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంటు మొదలగునవి మాయమగును 0-8-0

మా జౌవధములన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజను ఒకసారి మా జౌవధముల కొనివారికి తెలియఁగా. పాశ్చాత్య ఔకటాచలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు. శ్రీ సీతారామవరదక్షశాల, మేసూరు.

హిందీపరీక్షలు

రాబోవు పరీక్షావివరములు

(ప్రాథమిక, ప్రతీక, రాష్ట్రభాష, హిందీ, సచారక పరీక్షలు) రాబోవు సంవత్సర 9 వ తారీఖున భాద్రపదశుక్ల నవమి అదివారమువాడు ఉదయము 7 గం. మొత్తము 10 ది గంటల వరకును పూర్వము పరీక్షలు జరిగి: సామాన్యముగా జరుగును. దరఖాస్తు ఫారములను, రుసుములు అప్రెషియేట్ పూర్తిచు 16-7-24 లోగ వంతులయెను. అయిదారుకురు నిర్ద్యాయము పరీక్షతో హాజరును ఆస్థానము పరీక్షాస్థానముగా చేయబడును. కాని పరీక్షాఫలములను దరఖాస్తుఫారములను ఆయా భాష ములోని హిందీభాషాభిమానియగు, సజ్జనుని ద్వారా పంపవలయును. హిందీపరీక్షల వాయాస్థానముల నడపించు రాష్ట్రక యోజన మొదలనే యుండును.

ఇప్పటికంది పరీక్షలు సంవత్సరమున కొక్క పరీక్షయే జరుగుచుండును. ఆంధ్రప్రదేశ్ములో హిందీభాషాభిమానము ఎక్కువగా నున్నది. కచ్చెడి పరీక్షలకు నిర్ద్యాయము తెచ్చుకగా (ప్రీక్షకును) కత్తుని కమ్ముచున్నారము. వగ వ్రుటకు తిరు అదిరాశిము కలదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ములోని వాటి బవిద్యాలములముల వాటి, ఇతర కంఠలవారిని (ఎక్కుడనైతే హిందీప్రచారము జరుచున్నది) పరీక్షలకు పిల్లలముగా నిర్ద్యాయము కయారుచేసి పంపమని ఈ ఉత్తరువులవారికి బహుమానముల నిచ్చి (ప్రాప్త) హాజరులయెను. (ప్రాప్తి)యెనువాడు. నిర్ద్యాయము కేలము మున్నును సంపాదించుకొనుటకే (ప్రయత్నించక హిందీభాషాభిమానిని కోరి చు కలిగెడు మొదలగుటగాక! ప్రచారములను, నిర్ద్యాయము పరీక్షలయందు దెక్కువగా జరుగును నొడవములయే తనకు తని యెంచక హాజరై పరీక్షకై మాయుండుటకు తన కర్తవ్యముని తలచుకగాక! సమైక్యభావ (వాయుట)ము, చదువుటయే, ముటాడుటయే నలకడ జేయుటయే హిందీప్రచారముయొక్క ప్రధానోద్దేశ్యము.

పాఠ్యపుస్తకములు

(ప్రాథమిక పరీక్ష:- (1) బాలబోధిని (2) జహీర్తి న కణు (3) దూరీపుస్తకము (4) బాలకథాకావీ (5) అనుమా ముల (మొదటిభాగము) రుసుము-0-4-0.

(ప్రతీక:- (1) తిలకితపుస్తకము (2) తిలస్సాతేయరీ (3) లాఘితా (4) చంద్రకావ్యము (5) హిందీస్వబోధిని లోని వ్యాకరణభాగము (6) అనువాదముల (రెండవభాగము) రుసుము-0-8-0

రాష్ట్రభాష:- (1) సప్తరశ్మి (2) కర్మకర్మకర్మములు (3) మహాత్మాకావ్యాలు (4) మేవాడపరకము (5) జేగ దూరి (కర్మకర్మము) (6) భారతీ (ప్రాచీన ఇతిహాసము 7, రాష్ట్రభాష (8) హిందీవ్యాకరణము ౧ నును 1-0-0

హిందీప్రచార:- మద్రాసు, బెజవాడ, తిరుచనాపల్లి నగరములలో మూరిముల నడుగును.

(1) జహరసంభవము (హిందీకర్మము) (2) సాహిత్య అభిర వికాస జాన్ (కర్మము) (3) అయోధ్యాకాండ (మ: సీ దాసు) (4) హిందీభాషాసారము (5) జయదేవశతక (పద్యకావ్యము. (6) రాష్ట్రభాష (7) హిందీభాషాముత్యత్రి (8) హిందీవర్ణ రచన (9) హిందీవ్యాకరణము రుసుము-రూ 2-0-0

ప్రీక్ష రుసుము నీ చూక్కలలేదు.

రాష్ట్రభాషాపరీక్షయందు ఉత్తీర్ణులైన వారే ప్రచారక పరీక్షకు రాగలరు. (ప్రాథమికపరీక్షకు తప్ప మి: తా అప్పి: పరీక్షకులకు రెండుపక్షపు కరణము లుండును. ప్రచారకపరీక్షకు యె: 'బి: లో' పరీక్ష యుండును.

మూదన:- పుస్తకములయొక్క అర్ధము ప్రచారకావ్యా లను ముద్రాను మే వజరువారికి పంపవలెను. కడచిన సెప్టెం బరు పరీక్షలయందు జనము హిందీప్రచారి: ప్రమాణముల ను నడ నున్న మత్తవద్దా తెలియబడి లేనిను న: వారిను హిందీ ప్రచార: స్థానం హృషీకేశశర్మ, పరీక్షా (ప్రీక్షిక, మద్రాసు కాద్యదర్శి.

స క్ష న దంత మా న్నము

ఈ మార్చిము నెక్కినవెనువులలో తయారు చేయబడినది. సక్ష్మ దంతమైన వ్యాధులు లభి: తి: సామాన్యము. ౧922-23 సంవత్సరమున దంతములను పరీక్షించుటకు ౩ న, ఆలంగాతా పిల్లసిరి, లింగుళి కే.ఎ. మద్రాసు.

విశ్వబ్రాహ్మణసభ

శ్రీ కృష్ణానందాచార్యుల విశ్వబ్రాహ్మణసభ పదియవ మహాసభ 1924 నవంబరు 23, 24 వ తేదీలందు నీరు దుత్తిగారును బ్రహ్మశ్రీ పండిత వడ్డేపాటి నిరంజనశాస్త్రి గారి యాధిపత్యము క్రింద జరిగినదని జరుపబడినది. సభకు 800 పురుషులు 200 స్త్రీలును వచ్చిరి. సభాకార్యక్రమముల సారాంశము ఇట్లుగా ఉన్నది.

తీర్మానములు- తపోధాన ప్రజ్ఞాధురంధరులు (శ్రీగిరి చెన్నబసవశాస్త్రిగారి యశాశుభరణమును చిత్రించి, గార పాదు దీక్షితపాతకాలకు విద్యార్థులనుబడి భసనమాను చేయుదునని, సమాజపురస్కారము జలదంకి కృష్ణస్వామిశర్మగారిని నియోజకునిగా, పుస్తకాధికారునిగా నియోజకునిగా నియమించిరి. పంచాంగసమితి కను ప్రోత్సహించిరి. మహాసభలకు జనప్రభుత్వము బిల్లును పూర్వముగనే పెట్టుమని తమతీర్మానములను తాము సంతకము చేసి, తమతీర్మానములను ప్రాసించిరి. గుంటుల నాదరంజనాచార్యులు, శిరోవణిశాస్త్రిగారిని తాత్కాలికధానిగా నియమించిరి. కల్పనము ప్రోత్సహించుమని, నూతన రాజులను దెబ్బకొనరాదు నీ గాత్రములగాని యాత్రికత్రినిచ్చిరి. అంజనేయశాస్త్రిగారి కలహను ప్రాసించిరి. ముంజిగిరి దుర్గాచార్యులగారి సభించిరి. తమరాజ్యములను గ్రంథములనుబడిన పండిత వడ్డేపాటి నిరంజనశాస్త్రిగారి కిది శిరస్సెత్తుమని నిర్ణయించిరి. తాళిను పంపి.

రింజుకు, ఆచార్యులధానిని కొడిపిరి వీరభద్రాచార్యులు ముంజిగిరి శాఖాధ్యక్షులు పాతకమును రామబ్రహ్మం గాత్రము రెండు నెలలకాకామిచ్చిరి. తమిళనాడుసంస్కరణలకు నాత్యధిగమనమును సత్కారమును మామూలుగావునకుల కాత్యధిగమనమును సత్కారమును. కాననిర్మాణములలో ప్రాతినిధ్యమును గోరి. గాత్రమునుబడి చలించునది కొడి పించునది దొరకమునాది నిర్ణయించిరి. ప్రతిగామమునను గామసమాజములను సామీచుమని. కన్యావరములను పూర్తి గనిపెట్టుమని. స్వతులయారములు తాగుగ వృద్ధిపరచు మని. వివాహోపనయనములందు భక్తులను బోధించు మని. ప్రవాసికోపకారములను సత్కరించి. మూలధని కమిషన్ వద్దతిరమాచే ముంజిగిరి పాతకమును రామబ్రహ్మం గారి కిచ్చిరి.

తరువాత మహాసభనుబడి యశువుగా కాకత్యా తధానిగా గారను, జలదంకి కృష్ణస్వామిశర్మగారు, ఇంగ్లండ్ ప్రరామకృష్ణగారు వ్యవహారము చదిరి. ఆహ్వానసభాధ్యక్షుని వందనముతోడ సభముగిరి.

దుర్గిరాల జలభద్ర కొటయ్య.

తీర్మానములనుబడి తమిళనాడు వలయమును బదంబిగ లాసెను బదంబిగిల భిన్నముగ నుండునని భావనకర్తల తేది కామస్వంధగా పాతకములగు తెలియజేసి.

టెలిమంటర్ మానిస్క్రిప్టులెబ్బరి

క. మార్కండ్యేయశర్మగారు
2

త్రైగంధ భాండాధ్యక్షులగు 25-1-24 తేది ఆంధ్ర పత్రికయందు ఇదిగోతు కొంత ప్రాసించిరి.

పల్లి శేషుడు సెక్రటరీ (తమిళనాడు తీర్మానము యెప్పుడు పెట్టిలో అప్పుడు మేము చాల సంతసించితిమి. అత్యధ్యక్షులు ఇతరసభలును ప్రకటించుటకు శక్తియు కానివియు అనుగ్రహము లనేకములు చక్కగా చూడెదములయి పాతకములను సంతోషములను బసని తలంచుచుంటిమి. తాతాపు 2, 3 సంతోషములయి బిక్కు గ్రంథములను ప్రకటించుటాపాదము. కీర్తిశేషు లను ప్రాసించు రంగాచార్యులగారి కాలమునందే శుభముగ్రంథము వ్యాఖ్యానసహితముగా, వ్యాఖ్యపములు భావనారీతిగా ప్రాముఖ్యము సంస్కరించి మద్రాసుకు నుండునుండి. ఇతర కాలమునందీ ఈ పల్లి శేషుడు సెక్రటరీ చేయుచున్న చివరివర రహస్య మేమియో బోధపడుటలేదు. సంస్కరించిన పై గ్రంథములను ప్రకటింపగూడదా?

(టెలిమంటర్ శేషులు,
1917, 1918, 1919 సంవత్సరము
1920, 1921, 1922

ఇంతకంటే ప్రకటింపగూడదా కాత్యధానా కారణమేమి ప్రకటింపబడిన వాల్మీకిముఖాదా వారివారికి పుస్తకముల నిశ్చయించబడినది. ప్రకటింపబడిన వెంటనే విలపించుటలేదో అందుకు కారణమేమో తెలియజేయుటలేదు.

తెలుగు సంస్కృత దీప్తిపుస్తకములను ముద్రణ జరిగెనై తెలియజేయుటగానే వంతులగుదు. 1921 సం వాసే తెలుగుది పబ్లిషయనది. లయిబ్రరరీమాచితిమి. మామూలుగా అంతకు ముందు పుస్తకముల యంతకంటే ముందే. కీర్తి శేషులగు మామిలు. కే. వి. లక్ష్మీనారాయణ గారి ప్రోత్సహించి ఒక వాల్మీకిముఖాదా వారివారికి మని చెప్పుచుండేవారు "తెలుగుది ముఖాదా అంతకంటే ముందే. సంస్కృతము తేలవకావున అది ముందు (మద్రాసు మంత్రము కేంద్రీకరించార మని తలంచుచుండెద) అదియున్నట్లు. సంస్కృతం ది. శేషులు 24 వాల్మీకి. 1918 ప్రకటించినది. ఇప్పటికి 6 సంవత్సరములయినను 25 వాల్మీకి ప్రకటింపబడ లేదు.

పుస్తకసంపాదనము
ఈగ్రంథ భాండాధ్యక్షులు ప్రభుత్వ ప్రభుత్వము అను దిక్షిగ్రంథసంపాదనము, ద్వితి తర ప్రభుత్వము, (తత్వసంపాదనము) పూర్వముగ గ్రంథలేఖనము. చతుర్థ తర ప్రభుత్వము, తమిళనాడికము.

మానిస్క్రిప్టులెబ్బరి యొక్క పుస్తకము ఈయనమును ముఖ్యముగా పాటిచితిరయ్యెను. కాని మనలైబ్రరీ యధ్యక్షు లింతులకు తల్పించుటగా వనిచేయుచున్నాడు. దెబ్బలేదను మిషన్ ప్రభుత్వ ప్రభుత్వము గ్రంథసంపాదనమునకు సున్న మట్టి గాదు. ఇంద్రుడి డిటో కావచ్చును. కానీ పుస్తకము ఉపాసన చెప్పించినది. ప్రభుత్వ, ద్వితియ, కృతీయ కర ప్రభుత్వముల తన పుస్తకములను పల్లి శేషుడు సెక్రటరీ నామమాత్రముని యంతకంటే గ్రంథములను ప్రకటింపుచుండలేదు. బహు కార్యభారనిర్వాహకుల కిట్టి కార్యభారమును ప్రభుత్వమువారు ఒప్పుచెప్పుకొనెదమనుట ఈవిధములు చాలదా?

గ్రంథములు బయటించుట

త్రైబరీలోని గ్రంథముల యింటికి తీసికొనిపోయి చాల కాల ముందుకు తుంకివచ్చుకాని యాదాభిమతి సాకలంపు. ఇదివర కెన్ని పర్యాయములో ఈ సంగతి నా కనుభవమునందీ తిరిగి రెండు-24 మాద ఇదేసంగతి అనుభవ మయినది.

- 1. డి. కె. యుగేంద్ర సంహిత సభావ్యం 1 వాల్మీకి
  - 2. మూడు బరిజనల్ సాంస్క్రిప్టులు, వాల్మీకి 1, 2, 3, 4, 5, 6
- ఇంగ్లీషు త్రైబరీ శేషులు సెంబల్ 4, 5, 6, 7, 8 గలవి ఎన్ని పర్యాయము లడిగినను గ్రంథములను గ్రంథములయ్యి పని నిర్వాహకులతో పుస్తకములయందుంటుంటే, వారిని అడిగిన జవాబురాదు. ఇందు గంటలు విచారించ నా మ్యారేటగారి దగ్గి రయ్యెన్నదని జవాబుచ్చింది.

విద్యాభిమానులు ప్రతికాధికములు మున్నగువారికి ఇప్పుడు తమదృష్టియంతయు రాజీ నుండును. మేము అత్యధికములకు ఇట్టి విషయములను దుదాకినకర్తమున వసించుటలేక విసికే తేనెపొంగినపండువులేని నాకుటిపాడి విషయములను తలచింది. ఆరామోగచర్యనా వ్యాఖ్యాన సారముగ త్రైబరీని గుఱించి నాకుతోచిన సలహాలను వలొక పర్యాయము ప్రాసించి ఈ విషయమును నిజపునున్నాడను.

డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యము

అంగములయందెల్ల కిరస్సును, ఇంద్రియములయందెల్ల నయనమును, ప్రసాదము నయము సర్వజనలకును తెలిసినదియమే కాదు! ఈ రెండిటియందును కలుగు వ్యాధులు సాధారణముగా (పా చాని కలిగింపజేయును అని వ్యాధిప్రస్తుతి నస్యమును నివృత్తియొకముగా చేసి యాచార్యులను బాధించుచుండును. ఇట్టి వ్యాధులకు తోడి తీసికొనమందు లనేక ముఖయోగింపబడుచు వచ్చి పని గాని యిది యాచార్యులను నివారించ లేక పోవుటయే గాక సమగ్రసంధానము చేరినదిగా నుండుటచే తమకు తేజోహ్యము సంపాదించుకొనుటగానూడ నేర్పజేసింది. తరువాత ప్రైవేటును పట్టును సహకారికులచేత యంచితవ్యములుగా తీరా నింపుకొని యిట్టి ముఖమునందే సనే మిత్తు దుపయోగింపబడుచున్నది. గాని అది నూడ నంత ప్రయోజనకరముగా గ్రహించబడుట లేదు.

ఈ సందర్భము లన్నియును యోచించిచిరకాలము వరి శ్రమచేసి యాయుర్వేదాంగిలైన యూనానీవైద్యులుం దారిలేని తోహాదకారాధమై తమసర్వస్వమును నియోగించుచున్న డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టిరి.

ఇదివరకే లోకమందంతటను వ్యాప్తము చేయబడి నుప్రసిద్ధమైనది కాబట్టి దీనినికొంత మేము విశేషింపజేయుటలేక పని లేదు. ఒకసారి యాచార్యులయందెల్ల దానియొక్క ప్రభుత్వము నడియే స్థాపించగలదు. దీనిచే వాధానిర్మూలి గాంచి కృష్ణాతాత్రాధ్యక్షులుగా గొప్పవారను కొడిపించును పండిత యోగ్యతా ప్రతిభ లెక్కడు మిక్కిలి గానున్నది.

ఈ సుగంధనస్యము నుపయోగించుటకల్ల మెదడు, ముక్కు, కన్నులతో సంబంధించిన సమస్తవ్యాధులను కమలముగా కలిగించును. వీరసము, బుంటిలవోప్పి, తలలోనిపోట్లు, జలపోషములు, ముద్రలైన, కంఠమునకు చెబడిన గాన వ్యాధులకును ఈ సుగంధనస్యము పెట్టింది భిక్షము. ఇట్టి గుణవిషయము లిది యంతకులభ్యముగా నిశ్చయించబడు నాపక మిదికప్పు వలెయొకటి లేదు. చిరకాల ముంచిన చెడిన సుగంధ విశేషములను, పొడి తాత్రాధ్యక్షులు లేనివారికి పసి త మిది పోతుగా నుండును.

సాధారణముగా పొడి జేయువార లీ సుగంధనస్యముకట్టి రెండు సారు అపయోగించినయెడల, ఇది సాధారణపు పొడి గం, గంజి సా అపయోగించింత పనిచేయును. కాకతా నెలల సాధారణపు పొగకు పొడిలో నీ సుగంధ సస్యము కొంచెము కలిపినయెడల నా పొగకంతయును మిక్కిలి పురుగునొక ముకను.

బుడ్డి గ కి అ. ర వి. పి. ఖర్చు అ ర డబ్బా గ కి రూ. ౨-౦-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౦-౦
ఆంగ్ల తే. ఆంధ్రభాషలో విలక్షణము నివేదనగా ప్రాసించెను.

విలాసము:- గురుబసవ అందు కంపెనీ లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

ఉచితముగా పంపబడును - నేడే వ్రాయుడు

నకలవిధ దంతవ్యాధులకు
కోతి మార్కు
నల్లదంత చూర్ణమును వాడుడు

మీము ఉచిత ముగా కంపు పొట్లము నకు,
మాచిక్రిమైన క్లాటలగుకు నేడే వ్రాయుడు

ప్రతిచోటను ఏజెంట్లు కావలెను

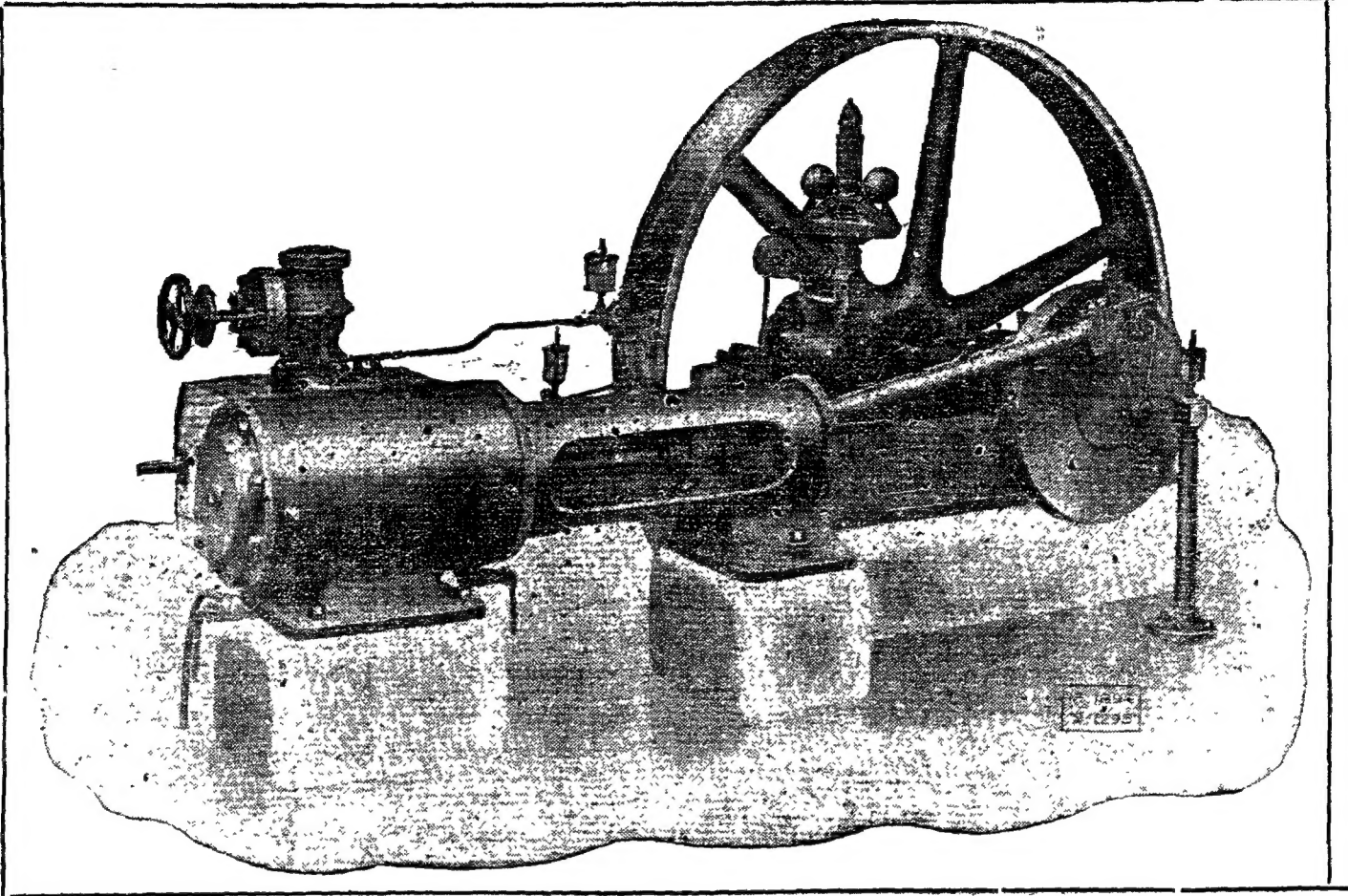
అన్ని జాగాలలోను అమ్ముచున్నది యిట్టి 1 ధర రూ. ౧-౦-౦
ఒకరూపాకు లెక్క వగావచ్చు వి. పి. ఆర్డరులు కంపెనీదపు

నోగి & కో. బ్రాంచి, తపాలపెట్టె నెం 506 మద్రాసు.

“మార్షల్సు”

“కె” తరగతికి చేరిన హరిజాంటల్ ఎంజినులు

ఆటోమాటిక్ ఎక్స్ పాన్షన్ గేయ్ క్లర్ తో అమర్చబడినది

సింగిల్ సిలండర్, కాంపౌండు మావర్ద్ విక్రయమునకు దొరకును పోర్ట్ బుల్, సెమిపోర్ట్ బుల్ ఎంజినులు,

పెద్దరకము, చిన్నరకము పాదుటకు తగిన ఎంజినులు, వర్టికల్, లోకోమోటివ్, లంకాపైరు,

ట్రీటానియా, అరిడు కార్మిషు బాయిలర్లు మొదలగునవిసూడ మావర్ద్ గలవు.

హిందూదేశమునందు విశేషముగా నిలువజేసియున్నాము

దరఖాస్తు మాకు పంపిన తక్షణమే మదింపు, ధరల పట్టి మున్నగునవి పంపబడును.

MARSHALL SONS & Co (INDIA) L^{TD}

ENGINEERS & BOILER MAKERS

MADRAS & BEZWADA

పానుగల్లు రాజా - న లేశం గార్ల వివాదము

ర మాస్య పు ఉ త్త ర ము ల ప్ర క ట న ము

డాక్టరు న లేశ మొదల్యారు గారి సమాధానము

మొన్నటి కానసభలో సి. న లేశం గారు ఉద్యోగము లై ప్రధానమంత్రిగారికి దరఖాస్తు పెట్టుకొనిన విషయమున రా. బి. ఓ. తేజికాచలం చెట్టిగారు యీ దిగువ రీతిని ప్రశ్నించిరి. దాని ప్రత్యుత్తరము వచ్చినదిగా డా॥ సి. న లేశం మొదల్యారు గారు సమాధానమును జెప్పిరి.

ప్ర:—నవంబరు 20 వ తేదీ సమావేశమునకు విశ్వాస రాజ్యశాస్త్రాన్నివచ్చుచే నేను మాట్లాడుచుండగా డా॥ సి. న లేశం మొదల్యారు గారు నేను జూపుచున్న అనగ్రహమెట్టిది? అదంత యు అసభ్యము. అని వక్రియించిరి. కాని సమాధానము నిజము కానిచో అట్లు నిజముకాదని నిజాతయటకు మంత్రిగారి చేతిలో తగిన ప్రాతిపదికలున్న ఆధారములు గలవా? మంత్రి గారు అట్టిమాధారములను సభ్యులకు దెలియజరచెదరా? ఉ:— ఉద్యోగముకొరకు తాను ముఖ్యమంత్రికి దరఖాస్తు పెట్టెదనని గా॥ సభ్యుడు చెప్పిన మాట సరిగాదు. తన్ను కార్పొరేషను కలెక్షనరుగను రెన స్పేషితుని న్యాయశాఖోద్యోగము నీయ గొంతు వని గా॥ సభ్యుడు వ్రాసిన బాబు నావద్ద గలదు. ప్రైవేటు ఉత్తరములను జల్లెడ నంచుటకు నావట్టుకు నాకు ఇచ్చుచులేదు. గా॥ సభ్యుడు అంగీకరించుచో దానిని సభ్యులకు దెలియజరప సిద్ధముగ నున్నాను.

క్రమభంగము

రా. బి. ఓ. తేజికాచలం చెట్టిగారు— అట్లయినచో— సామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు:—అయ్యా! క్రమభంగముగ నున్నది. ఈ ప్రశ్నలకు ఫలితములనుగూర్చి చర్చ జరపుటకు సభకారి కనకాశము లేనందున నిట్టి ప్రశ్నకు విచారించుట క్రమముగా 11-వ, 2-వ స్టాండింగ ఆర్డరులో నిట్లుగలదు: ప్రశ్నలు తీర్మానమును గూర్చిగాని బిల్లునుగూర్చిగాని సభ్యులు బాధ్యతను వహించిన సభాభ్యుపసరమునుగూర్చిగాని యుండవలె నని యున్నది. స్టాండింగ ఆర్డరు 12 (5) నందు నిట్లు గలదు: ఒక మనిషియొక్క అధికారసంబంధమైన చర్యల గూర్చియు పబ్లిక్ చర్యలను గురించినా తప్ప ప్రైవేటుచర్యలను గూర్చి ప్రశ్న వేయరాదని యున్నది. ఈ ప్రశ్న సభ్యునియొక్క అధికార సంబంధమైన చర్యలకుగాని పబ్లిక్ చర్యలకుగాని సంబంధించి యుండలేదు. ఈ ప్రశ్నను సభిని సభ్యులు ప్రత్యుత్తరమును వినినకా ప్రశ్నలకు తేలవలసిన యితర విషయములనుగూర్చి చర్చించుట కనకాశములేదు.

అధ్యక్షుడు:—ప్రశ్న యివ్వర కంగీకరింపబడినది. ఒక సారి అంగీకరింపబడిన ప్రశ్నను తిరిగి ప్రోలుట యెట్లు క్రమము గునో నాకు దొచును.

సి. వి. వెంకటరమణయ్యంగారు:—ప్రశ్నలు అశేండాలో చేర్చబడుటకుముందు ఆశీసువారును మీరును వాటిని పరిశీలించుచుండినది తలచుచుంటిమి. మీరుగాని ఆశీసువారుగాని చేసిన విషయములను గూర్చి సభవారు తివరమ చర్చించుటకు వీలుగనట్లు చేయవలెను. వాటికి విధముగా ఎంటరు చేసినప్పటికి ప్రశ్నల వేయటముగాని మీకు సలహా లొసంగుటగాని అధ్యక్షుడు ఏ స్టాండింగ ఆర్డరు ప్రకారమో ఏ నిబంధన ప్రకారమో గా॥ సభ్యులు అభ్యంతరముదెలుపుచున్నారు?

సి. వి. వెంకటరమణయ్యంగారు:—క్రమభంగమునకు సంబంధించిన స్టాండింగ ఆర్డరులనుగూర్చి నేను మాట్లాడుచున్నాను. మీయొక్క అంగీకారమునకు లోబడి ప్రశ్నలు తాత్కాలికముగ అశేండా పట్టికలో చేర్చబడవచ్చును కాని క్రమభంగము నూచించుటకును మీరు దానిని విచారించుటకును వీలుండదు. వీలుకలదు.

అధ్యక్షుడు:—గా॥ సభ్యుని కూర్చుండ గోరదను. ప్రశ్నలను చేర్చుకొనుట కంగీకరించు విషయమున క్రమభంగము ప్రసక్తిలేదు. ఒకసారి చేర్చుకొనబడినచో నది పూర్తిగా అంగీకరింపబడినట్లే.

రా॥ బి. తేజికాచలం చెట్టిగారు:—నా ప్రశ్నకు ఒకంగ బడి న సమాధానము నందలి 3 వ భాగమున గా॥ సభ్యులకు అభ్యంతరము లేనిచో ఉత్తరమును బయలుపెట్టుటకు సిద్ధముగ నున్నానని మంత్రిగారు నడిపిరి. డా॥ న లేశం మొదల్యారు గారికి నేనుయిన అభ్యంతరములు గలవేమో

దెలుపగోరెదను. ఈ విషయమును మూసిపెట్టిన ఉచితముగనుండ చేమో యని నా యభిప్రాయము.

డా॥ న లేశం మొదల్యారు సమాధానము

రా. బి. సి. న లేశం మొదల్యారు:—ప్రశ్నలను ప్రత్యుత్తరము కల్గిన నాయొక్క శీలము సత్యసంభవవిషయమునకేంక జనించుటకు అనకాశము పొడమిందనునను నేను నా చర్యను సమర్థింపకొనుటకై సమాధానమును జెప్పగోరుచున్నాను. 15 సం॥ నుండి రాజకీయ విషయమున నేను జేసిన సేవ విషయమున తేజికాచలం చెట్టిగారి ప్రశ్న కల న ఆచూకము ఒకవస్తున్నది. నన్ను కన్సిలుకు ప్రతిభాగ బంపిన 700 ఓట్లను నానీతిని నమ్మి అట్లుజేసిరి. ప్రశ్నల నడిగినవారు జవాబు జెప్పినవారును నా మానమునకు భంగ మొదవింప నక కాక మొనగబడిరి. నా చర్యను సమర్థించుకొనుటకు నాకనకాశ మొనగదరా?

అధ్యక్షుడు:—ప్రశ్నకు సమాధానము తమమీదగానున్నది. ఇట్టి కందర్భములందే యివ్వరకు సభ్యునికి సమాధాన మిచ్చుట కనకాశ మొనగబడదు. కావున డా॥ న లేశం మొదల్యారు గారు సంగ్రహముగా సమాధానము జెప్పటకు నాకట్టి యభ్యంతరము లేదు. ముఖ్య కారణము ప్రయివేటు ఉత్తరమును సభ్యులకు చూపింపవచ్చునా యని గా॥ సభ్యుని అడుగుటయే. ఆప్రశ్న గా॥ సభ్యునికిని మంత్రిగారిని సహితము వేయబడినది.

రా. బి. తేజికాచలం చెట్టిగారు:—నాప్రశ్న కింతవరకు సమాధానము రావలె?

అధ్యక్షుడు:—న లేశం మొదల్యారు గారు సమాధానము జెప్ప నుండి.

రా. బి. న లేశం మొదల్యారు:—ఇట్టి యనకాశము గా॥ నానకాశోద్యోగి యింతకప్పుర్య మొనగబడుటచే అట్టి అనకాశమును పొందుటకు నాకుగూడ హక్కుగలదు. విశ్వాసరాశిత్వ తీర్మానమువై మాట్లాడుచు తేజికాచలం చెట్టిగారు నేను 1928 ఏప్రిల్ 4 వ తేదీన పానగలు రాజాగారిని “నెబాపు పానగలు” అని అగ్నించితనిని తెలిపిరి. తరువాత పేరాలలో ఆతిర్మాము జరిగిన పిమ్మట యేమిజరిగినదనియు అని యడిగిరి. అదిగాక డా॥ న లేశం గారు భగవంతుడు వరము నీయకబోవుటచే విగ్రహమును వగులగట్టబోవుచున్నారని పలికిరి. అంతట “యేమి వరములు అవియబద్ధమని నేనంటిని,” నేనిప్పుటికిని అమాటనే సమర్థించెదను. చేతనైన అది సరిగాదని ఎవరైన దజాపు జేయవచ్చును. అయ్యా ఛానిక స్వరూపాలన కాళామంత్రిగారు తమ ప్రత్యుత్తరమునకు యిట్లు జెప్పిరి: “గా॥ సభ్యులు తాము ముఖ్యమంత్రికి తమకు ఉద్యోగమునీయవలెననికోరలేదనుచో అమాట సరికాదు.” అయ్యా, నేనిచ్చిన జవాబు వారి కర్మముకాలేదా? ప్రాసూలులో క్రింది క్లాసులలో జరుపు పిల్లలగుడ దానియర్థము తెలియగలదు. పానగలు రాజా అనే విగ్రహమునకు నేను వర మొనగ కోరితినియు, అవిగ్రహము వరమొనగందువలన నేను ప్రత్యుత్తర చేతిననియు దానికర్థము. నేను పానగలు రాజా గారిని కొన్ని వరములొసంగ వేడితనిని జూపించుటకై ఆయన ఒక ఉత్తరమును జూపింప నెంచిరి.

పానగలు రాజా:—అమాటనయినదిగాదు. నేనింతవరకు ఉత్తరమును జూపింప లేదు. నాజవాబులో గా॥ సభ్యులకు అభ్యంతరము లేనిచో ఉత్తరమును జూపింప సిద్ధముగా నున్నానంటిని.

రా॥ బి. న లేశం మొదల్యారు:—నాయొక్క మాటలను వాల్చెట్టముజేసికొనినో తెలుపుటయే నాయుద్దేశము. ఉత్తరము నుగూర్చి నేను మాట్లాడుటలేదు. దానినిగూర్చి తరువాతమాట్లాడెదను.

గా॥ పానగలు రాజా:—నాకెదురుగూర్చున్న గా॥ సభ్యునివద్ద నేను ఇంగ్లీషుపాఠమును నేర్చుకొనవలసియుండునేమో కాని నాకట్లే అర్థమైనది.

గా॥ న లేశం మొదల్యారు:—నేను గోరవ వరము నేను మంత్రివర్గమునకు సహాయముజేసిన కాలమున కడపటిదినము 1929, ఏప్రిల్ 4 వ తేదీకిని నేనుప్రతిభుటవర్గమున జేసిన లేడి యగు 1928, నవంబరు 27 వ తేదీకిని మధ్య జరిగియుండవలెను. ఈసందర్భములకు సరిపోవు ఉత్తరము నేదయిన పానగలు రాజా

గారు జూపినచో తేజికాచలం చెట్టిగారి ప్రశ్నకును సభవారిని గూడ సమాధానము చేయగలరు. తేజికాచలం చెట్టిగారి ప్రశ్న పత్రికలలో నేను జనివినపుడు “1928 సం॥ మార్చి, నవంబరు నెలలమధ్య నేను నాన్యంత విషయమున వరముగోరితి నను విషయమునుగూర్చియే చర్చ జరుపునట్లు జేయవలెనని కానసభ కార్యదర్శిగారి కోరితిని. 1922 సం॥ జూను నెలలోనో జూలై నెలలోనో నేనొక ఉత్తరమువ్రాసితిని. కాని ఆయుత్తరము ప్రశ్నకు సమాధానము నీయజాలదు. ఆయుత్తరమునే యీ ప్రశ్నకు సమాధానముగ పానగలు రాజా జూపించునెడల కానసభ్యుని మర్యాదకు అనవసరముగ భంగము కలుగుననియు మంత్రివర్గము అభ్యుత్తుడు విచారించవలెననియు నేను కోరియుంటిని అట్టి ఉత్తరము నేను వ్రాసినను నే నేయుత్తరమును నాఖిలు చేచు గూడదంటిని ఆయుత్తరమే పానగలు రాజాగారు అనవచ్చును నన్నదని ప్రత్యుత్తరమునందుదెలిపెను. నేను కానసభ కార్యదర్శికి వ్రాసిన ఉత్తరమునంగతి తెలియక యీయుత్తరమును పానగలు రాజాగారు దాఖలుజేయనెంచెనని జెప్పినచో ఆయన పొరపాటుగావించెనని యంగీకరింపవచ్చును. అతనిచేతిలోనున్న ఉత్తరము 1922 జూనులో వ్రాయబడి యుండవలెను. 1928 ఏప్రిల్ 4 వ తేదీన పానగలు రాజాగారు ఉత్తరమువై తారీఖులేదని నాతో జెప్పగా ఉత్తరమువిషయములనుబట్టి తారీఖు నిశ్చయించుకొనవలెనని నేనంటిని. ఆయుత్తరములో నాకు రాబుబిరుదు వచ్చినసంగతిని వివరించితిని. అది 1922 జూను రెవ తేదీన జరిగినది. ఆయుత్తరములోనే కార్పొరేషన్ కమిషనరు పదవి కాళి గాబోవుచున్నదని వ్రాసితిని. ఆసంగతి చాల పత్రికలలోపడెను. 1922 జూను 21, 26 వ తేదీల హిందూపత్రికలో యీవిషయము ప్రకటింపబడెను. అవిషయము ఆయన ఉట్టిలో నున్నపుడు వ్రాసితిని. కాబట్టి ఈ ఉత్తరము 1922 జూనులో వ్రాయబడియుండవలెను. తారీఖువేయనందువలన, ఆయనకాశముగొని లాభముపొందినారా యని పానగలు రాజాగారి నడిగెదను. నేను ఉద్యోగముకొరకు దరఖాస్తుపెట్టిన యుత్తరము జూపించెదనని ఆయన జెప్పచున్నాడు. కాని తాను నాకు ఉద్యోగము నీయ నిరాకరించుటచే నేను ప్రతిపత్తులలో చేరినని రుజువు జేయగల ఉత్తరమును జూపింపగలరా. అమాట కొచ్చిన ఆయనయే ఉట్టి కేసిన తన స్పేషితునిద్వారా? కార్పొరేషన్ కమిషనరు పదవి కాళియగుట లేదనియు, అధికారతరలలో నెవరైన ఆ పదవికి నియమించిన తప్ప డా॥ న లేశం గారి నీ నియమించుననియు దెలిపి యుండెను. అంతేగాదు, ఇంకొక సమయమున కాస్యపాలిటను క్లాసులో నెప్పుడైన మంత్రిపదవి కాళియగుచో తప్పక దానిని న లేశం గారికి ఇచ్చెదనని ఆయన బహిరంగముగ దెలిపెను. (హర్షము, నవ్వు) అయ్యా! నేనడిగిన ఒకవరము.

సి. వెంకటరమణయ్యంగారు:—ఇది అక్రమము. సమాధానముజెప్పటకంతసేపు పట్టుకో దెలిపెదరా. ట్లప్రముగ సమాధానము జెప్పెదనని మీరు చెప్పినట్లు నేను గ్రహించితిని.

డా॥ న లేశం మొదల్యారు గారు:—నానుగ్రహం భంగ మొదవుచున్నపుడు నే కంతసేవయినకా మాట్లాడవలసినదే.

అధ్యక్షుడు:—అట్లయినచో గా॥ సభ్యుడు కూర్చొనవలెను. ఎంతసేవయినకా మాట్లాడుటకు వీలులేదు.

రా॥ బి. న లేశం మొదల్యారు:—నే నీ గాళితమును జరవ వలసియున్నది.

అధ్యక్షుడు:—కాళితము చాలపెద్దదిగా నున్నట్లున్నది. గా॥ సభ్యుడు సంగ్రహముగా మాట్లాడవలెను. నేను నిజముగ 1928 సం॥ ఏప్రిల్ 4 వ తేదీ నవంబరు 27 వ తేదీల మధ్య నేదయినవరమును కోరియుండిన మంత్రిపదవినిగోరియుండెనేవాడనే గాని మదరాసు కార్పొరేషనుకమిషనరుపదవిగాదు. మంత్రిపదవిని గోరుట స్వలాభముమిత్రమో, జేసేదనిమిత్రమో సభ్యులే నిర్ణయింపవలెను. ఎన్నికలకు పూర్వము నాస్పేషితు లొకరు పానగలు రాజాగారితో మాట్లాడి వచ్చి నేకుండుటకును జేరుచో మంత్రి గుటకు అనకాశం గలదుగావున మంత్రి కేమవారిలో గలది ఎన్నికలకు నిజబడవలెనని తెలిపిరి. నేనంతట నాస్పేషితు ఛో పానగలు రాజాగార్ల కేసిన మంత్రి పదవి నొందుటయే నా రాజకీయ పరమావధిగాదనియు, జేక నేనజేయుటయే అనియు, జేక నేనజేయుట కకాశములేదని మంత్రివర్గమునకు దండుటవలన లాభములేదనియు (నవ్వు) అడుగుల నేను మంత్రివర్గము కంగీకరింపనియే తెలుపుటలేదని కోరితిని. అంతేగాదు, నేను మదరాసునగరము: పత్తిమున ఎన్నికలలో నిజముమొదినపుడు గవర్నరుగారు నన్నుబిలిపి మంత్రివర్గము నేర్పాటుజేసి గోరునని పత్రికలలో నెల్లరు దలచుచుండిరి. (నవ్వు) ఆసంగతి కళికలలో గూడ ప్రచురింపబడినది. నాస్పేషితు లొ

గొందరు అసందేహము నగవర్తనను సందర్శించి
మరియు నుపసాధించిరి. కాని నేటికి చూడలేదు.

డా॥ ముప్పరాజుగారు భాగవతాధ్యక్షులైన
వరదరాజుగారు, పానగలరాజుగారు నేను దాక్షిణ్యమును
జీతమును అనుమతిని జూరమునకు పంపించిరి. నేను
జీతమును చెప్పినది కాని నేను ప్రజలకు చాలింత సేవ చేయ
కుంటుంటే సర్కారు ఉద్యోగములను అంగీకరింపజాలని చెప్పి
తి. అయినయే తన స్నేహితులతో డా॥ నరేంద్రుడు ఉద్యోగము
ను వదలకుమని మరలుగా ఉద్యోగమును కృపింపించి
నిరకరించినది యెను. కాన రావుబాద్దూరు బిరుదు మొదల
బడినపుడు ప్రజల సేవ చేయవలయు బిరుదుల సంగతియెట్లు
మందిగాకను తెలుపిరి. కాని పానగలరాజు తన స్నేహితుల
ద్వారా బిరుదును సంగీరింపుమని నాకు తెలియజేసెను. అయ్య
యిన ఉత్తరమునందు :-

తే॥ :- ఇది అకమము క్రైస్తవుల సభ్యుని (వక్త) చే
యవచ్చునా? అట్టి వక్తకు యీ చెప్పబడినది సమాధానముగా
నున్నదా తమరు నిర్ణయింపవలెను.

అధ్యక్షుడు :- 11 వ స్టాండింగు అర్డరు ప్రకారము
బిల్లును గూర్చి గాని తీర్మానమును గూర్చి గాని ఆ సభ్యుని
భాగ్యత లిగిన కాన నసభాభ్యుత్పాదకముల గూర్చి
గాని ప్రయోజనార్థము ప్రార్థించుట కవకాశము గలదు.
అర్డరు చదివినచోడే నేను చెప్పింపవలెను. ఉత్తర
మును ప్రకటించుటకు అవకాశముగలదా యని తర్జియించుచు
గాన నరేంద్రుని ప్రార్థించిరి. డా॥ నరేంద్రుని ఆభిప్రాయ
సమాధానముతో నుటయే కాక తమ మైనగానింపజేయుటకు సమా
ధాన మొనగించుచున్నారు. ఇట్టి సందర్భములో నిరసనక
భ్యుత్పాదక సమాధానము జేయుట కవకాశమున్నది. అట్టి అవకాశము నే
నరేంద్ర మొదలియ్యగాక నేను నొసరితిని.

నరేంద్ర మొదలియ్యగాక :- అయ్య అయిన జాడపరం
చిన యాయుత్తరముతో నాగొరము నిలబెట్టుకొనుటకై కా
ర్పించెనువలె నాకు గాన తెలిసి కోరియుంటిని. నీకు తగిన గౌ
రవము : అనునటుల నీవు జెప్పుచుంటే వరదరాజుగారు, నేనుక
బడినపుడు పానగలరాజు నన్ను ప్రోత్సహించుచు యు
డెను ఈ భవము వారాళానే అతడు నాతో జెప్పియు
డెను. ఎప్పుడును చాలింత సేవ చేసి అనుభూతి జూపుచు
కొనుచుంటుంటే గాని, మీ స్వరూపము కేమియు కోరకుండు
రేమని పానగలరాజు నన్ను నుద్దేశించుచున్నాడు. ఈ
సగమున నేను జేయుట కే అవకాశముగావలె నీ
సేను నగోరుకొని ప్రభువు కార్యయోజనము. అదియే
జీవనార్థముగా, ఉత్తరము ప్రాసంగికముగా నేనా
మమును మరలచేసితిని. తనవారే అయ్యుత్తరమును గూర్చి
గాని ఉద్యోగమును గూర్చిగాని మేము మాట్లాడలేదు. తన
ప్రభువులకు జంక్షన్ పై తనకు ప్రేమపాత్రమైన నగరమునకు
సేవ యొప్పుట అత్యంత గౌరవము యెల్ల రంగీకరింతును.
నాకు గావలసినది. నే జేయు నవకాశముగాని
జీతముగాదు. ఈయత్తరము ప్రాసంగికముగా నేను
పానగలరాజుగారు స్నేహితులగు నేనుంటిని. వారిపక్షము
నకే నేను సహాయము చేయుచుంటిని. అతడు నాన్నయని అందరు
ను అనుచుండెడివారు. 1923 జనవరిలో నేను మంత్రియై లిగిన
భిరుదరంబు కేగితిని. ఏ ఏజెంట్ నేను రానుచుండవునందకు
అధ్యక్షులతో సహించినపుడు గా॥ నర్. కె. వి. కెట్టివారుగా
రు సభకుండెడిరి. ఈ క్రమమున నరేంద్రుని కావలం
చెట్టిగాన నేనుగూడ తలచుకొనినది యని జూరమునకు
యెల్లించిరి నాకు దొరుకుచున్నది. రెండేండ్లు మాత్రమే రాజీ
యవించుములలో అయిన పనిచేసెను. అదియు యాభావమున
లో ప్రతీతిని నప్పటినుండియు. అట్లయ్యు తనకు మంత్రియై
గావలెనని ఆశించెను. కాని పానగలరాజు మంత్రియై
తిగి రేపాట్లుకేయవలెను తర్జియించుచు చెట్టిగారి మంత్రియై
కాక తనకుగ నంతగావలెనదియు, రేపాట్ల క్రమమున మంత్రి
గానియెందుట అసంభవమని తీర్మానము వచ్చింది. అయిన
ప్రతిభలలో చేరుదునని కొందరు భావించిరి అయిన
మంత్రియై బిరుదును అతతో నా ప్రభుత్వ మంత్రియై
నాయన సమర్థించుచున్నాడు.

ఇక నా స్నేహితులతోకాక కార్యకర్తలలో ఉద్యోగము
నియమించుట విషయము పానగలరాజు ఉద్యోగము నీయ
నికావలెనని నేను తెలుపుకొరెదను. అది విషయము సంబంధము
గల విషయములలో సంగతి నదర్శించు దొరికినదియు, అందు
మనునపుడు అసంగతి విచారించుటకునదియు అతడు మాకు జెప్పె
ను స్నేహితులను నేను అభ్యంతరము నొందుటకును, అకా

రణమున నేను ప్రతిభలలో జేరుటకును అవకాశమును కల
గలేదని దలచెదను. ఈ ఒక స్నేహితునితో గాక మాత్రము
కేరం యితరస్నేహితులకు బాలముందీ నా ఉద్యోగముల నిష్పం
పుచుకొనియుంటిని. ప్రామాణ్యమునకు స్నేహితులకు మో
ర్ల క్రమమునకు, ఇండియన్ ప్రాప్రెస్టు క్రమమునకు బి
కై ప్రామాణ్యమునకు ఉదాహరించి, మంత్రియై గాని యిప్పి పులిని
కరియింటిని.

ఎం. కృష్ణ స్వామిగారు :- ఉద్యోగమును కాలితో
క్రైస్తవులకు నిజమేమని విచారించునా? (వక్త)

నరేంద్ర మొదలియ్యగాక :- ఇండియన్ కాలితో క్రైస్తవు
లకు భిక్షువులకు ఉద్యోగము నిష్పించుమని నేను కోరితిని (హ
ర్షము) ఒక భూమిమీదనున్న జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు దివిని నిష్పం
చ గోరితిని (విదా, వినుడు) మాత్రమునకు జేసెను. విధాన
ములకును, వివిధభాషాములకును ఉద్యోగముల నిష్పించగోరితి.

పానగలరాజు :- భూమిమీదనున్న జిల్లాబోర్డు అధ్య
క్షుడు దివిని నిష్పించగోరితి ననుచున్నా, అందుచేత నీయి
తెలుసు

డా॥ నరేంద్ర మొదలియ్యగాక :- బాద్షాహాజరు గారు. బిల్
రి జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షుడు దివిని కోరితిని నపుడు
గోపాల స్వామి మొదలియ్యగాక గారు అది యిది
వరకే తరిమిచుచున్నాడు. బాద్షాహాజరు గారి అనుమతి
అధ్యక్షుడు దివిని నిష్పించుట యేర్పాటు జేయుచున్నది దెలిసి
యుంటిని. (వక్త మౌనము)

పానగలరాజుగారు యీ ఒక్కవిషయమునే యే
ఉదాహరింపవలెనని యాహ్వానము నున్నది. సాకు ఇచ్చి
లిబరలు ఘోషించు కార్యదర్శి జేతులతో గాభాళియను
గలిగియుంటిని. ముఖ్యమంత్రి ఉద్యోగములను నియమము జేయు
నపుడు పానగలరాజుగారు వారి సంతకము చేయవలెను.

గా॥ నర్. కె. వి. కెట్టిగారు :- అకార్యదర్శిగా చెప్పా?

డా॥ నరేంద్ర మొదలియ్యగాక :- కేవల ఒక మొదలియ్య
గాదు. అయ్యుత్తర ఉద్యోగములను నియమము జేయుట
నపుడు పానగలరాజుగారు నన్ను చూడ సంప్రదించుచుండిరి.
ఒక పారి మంత్రియై భాగ్యములకు ఆ ఉద్యోగమును
బుట్టి నర్. కె. వి. కెట్టిగారికి యిచ్చు విషయమున
నన్ను నిర్ణయించిరి. 1916 నుండి 1922 వరకు
ప్రావిడెంట్లలో సభ్యులుగా జేర్చుకొని పానగలరాజు
కార్యదర్శి కోరిననాటినుండియు నేను 1912 నుండి ప్రామా
ణ్యకార్యదర్శిగాను పారంభించి, మంత్రియై పునరాములకు
లాగిని కమిటీలో ప్రతిభాపాత్ర జేసెనెడ పడిన క్రమము
గల రాజాగారికి తెలియె యుండును. ఈ కమిటీలో అయిన
నయ్యుకొనెట్లు చేరుచుంటుంటే కలసియు ఎంతో కష్ట
పడి పనిచేసితిని. నాకు రోగము నెదురుగా నున్నాక
నందుమి అయినయే నా కనేక సారలు సలహా
నిచ్చుచుండిరి. ఈ కమిటీయందు పానగలరాజు
రాజు యెన్నడో మంత్రియై నదియు ఆ పుష్పదాసు
నాకు ఉద్యోగము నియమమును ఉపాసించి చేసియుం
టివా? 1912 నుండి ప్రామాణ్యకార్యదర్శిగాను అయిన
పేరే తనం దెను. నేను మంత్రియై నపుడు
ప్రామాణ్యము నీపించినవకు ములో జేరు
టకు మంత్రియై నాయకుని అకమచర్యలే కారణము
పానగలరాజుగారు మదరాసునుండి ఇతర పట్నము
లందును గలవారిని ఎదురుచూచు. కార్యమునకు ప్రతి
కలలో ప్రకటించబడిన కార్యముల బొమ్మల ద్వారాను,
ప్రతిభాధ్యక్షులతో గానింపడిన సంభాషణల బట్టియు
సన్నికల సంభాషణ గానింపబడిన ఉపకార్యముల
ద్వారాను, మంత్రియై నాయకు డైరీ నర్. కె. వి. కెట్టిగారు
చెట్టిగారు గానించిన యీ క్రమము అకమచర్యలే నే నాకు
నుడి వీడిపోవుటకు కారణమున పానగలరాజుగారికి దెలి
యును. (1) మదరాసు నగరములో పార్టీ కమిటీలలో పక్ష
మునకే గాభాళియనునది లిగిన ఒకరిపేర చేయుట అంగీ
కరింపకుండు. (2) పార్టీ కమిటీలలో కమిటీయైన తెలుగు
కమిటీయెందుట (3) తమ సంభాషణలకు పేర్లు పాతి
తేయకుండునపుడు అంగీకరింపకుండు అందుగా చేయుట ను
సంగీకరింపకుండు. పూర్వమున పానగలరాజుగారు లిబరలు ఘో
షించు సమావేశములలో అధ్యక్షులను నియమించునది నగరముల
కాభాళియే అవసరమిచ్చిరిమిగానె అసంతకము 1923 ను
ఏప్రిల్ 28 తేదీన మదనగోపాలరాజుగారు ఒక అధ్యక్షుని
నేను కలసితిరుగుట యెందుకో దెలుపుదని నాతో నొం
రము ప్రాసంగికము.

సి. వెంకట రమణయ్యగారు :- దయచేసి ఉత్తరము
లోని విషయము తెలుపు.

డా॥ నరేంద్ర మొదలియ్యగాక :- కృష్ణమూలమున విచారించుచున్నాను.
అయిన ప్రయోజనములకు నాకు వానిని ప్రకటించునను.
మదరాసు నగరములో పున నిర్మితముల అధ్యక్షి గానుండు ఏ.వి.
గోపాల నాయకులతో బిల్లును సంపాదించి చెట్టిగారు దివి
మదనగోపాల నాయకులతో చేరు తొలగించువలెను. ఏ.వి.
సి. ఎన్. పార్టీ అసాన్సియేషనులలో నిగ్గుచుండు కరసానిం
చుదని తెలిపితిని. ఏ.వి. ను, మదనగోపాల నాయకు
డుగాను స్వతంత్రముగా ప్రకటించు జేసితిని. త్యాగరాయ
చెట్టిగారును ఆయన నియమించిన యియ్యపు అధ్యక్షులను కలసి
ప్రత్యేకముగా ప్రయత్నములచేసిరి. నాయొక్కయు, నా స్నే
హితునియొక్కయు అధ్యక్షత్వము నామోవిండుటకు గానింప
బడిన సభ్యులలోను ఇతర సభ్యులలోను మంత్రి పక్షనాయకుని
అకమచర్య ఆజేపించుదెను. ఈ విషయము 1923 నుండి మే
7 వ తేదీ మధ్య ప్రాంతములో నేనును, త్యాగరాయ
చెట్టిగారును ప్రత్యక్షములముగా పోరాడు
చున్నట్లు ప్రకటించబడిన పోస్టరనుభవించు చిత్రములను
విడిచుచును. ఈ సంగతి పానగలరాజుగారు పక్షమున
1923 మే 31 వ తేదీ జూలయి 1 వ తేదీలలో మదరాసు
పత్రికలలో ప్రకటించబడిన యీక్రింది సంభాషణములను నాకు
మంత్రియై విధానమునం దయ్యముగలిగియున్న స్పష్టమగును. అం
దిట్లు కలను :-

త్యాగరాయచెట్టిగారు రాజకీయవిషయములలోకి తనకు ఇత
రలవైకలక్ష్యము భావములను రానియక ఆరాత్రియముగను నిం
తుకత్వముగాను ఆచరింపకుండెనో ఆయన నాయకత్వమునకు
యను ఆజేపించు. ఆయన అనుచరుల కండ్లలోనున్నాట్టి, వారి
నిగూర్చి అనవసరముగా పత్రికలలో ప్రాయము, పోస్టర వైష
మ్యములను గమనించుచు, ఇప్పుడైన కానవచ్చుచుగా నడచు
కొనవలెనని నరేంద్ర మొదలియ్యగాక ఆయనకు జెప్పగోరుచున్నాను.

మంత్రియై నరేంద్ర మొదలియ్యగాక :- పానగలరాజుగారు
పక్షమునందలి విషయములను 1922 జనవరిలో నేను
పిన్నమూర్తిగారు యెప్పుడు ప్రకటించునా జేరినది. ఎన్ని
కలై పిన్నమూర్తి 1923 నవంబరు 13 తేదీ. 1923 నవంబరు
లో మంత్రియై పానగలరాజుగారు పానగలరాజుగారు అక
లింపిన నిరంకుశముల ప్రభావములకు విరుద్ధమున నేను
ఆజేపించితిని. మంత్రియై జేరినాడు క్రిందపక్షమున బిల్లు
నుపాదించుటకు కేవల ప్రామాణ్యముగనుండు పానగలరాజు
రాజు యెన్నడో నమోదెట్టివలెను. నేను ప్రభుత్వమునందు
పక్షమునకు నాకు గొప్పగానెట్టివలెను. నేను ప్రభుత్వమునందు
పక్షమునకు నాకు గొప్పగానెట్టివలెను.

అధ్యక్షుడు :- గా॥ సభ్యుడు చాలసేపు మాట్లాడెను
గావున యీతని స్వయంప్రకారము జెప్పట కనుజ్ఞనీయను.

రా. బి. సి. నరేంద్ర మొదలియ్యగాక :- పానగలరాజుగారు
ప్రమా య్యవలెను. పానగలరాజుగారు నేను మంత్రియైన
వదిలిపెట్టుటకు గల కారణమును, అయిన జూరమును ఉత్తరము
1922, జూలయిలో జూలయిలో ప్రామాణ్యకార్యదర్శిగాను, అది
గా॥ నర్. కె. వి. కెట్టిగారు క్రమమున ప్రభుత్వ సమాధానము నొస
గవలెననియు తన ప్రభుత్వము సంతృప్తిగానెన్నయు
గానె తెలిపిరి యిందు యీ యత్తర
మును జూరము జూరము జూరము. ఇది కేవలము
కుట్ర యనిపించునని దెలుపుచున్నాను. క్రై
స్తవులు ఉత్తరములను బయటపెట్టుచు, అందలి విషయములను
యెప్పుడు దెలిపియుగా స్పష్టముగా దెలిపజేయుట మర్యాద
హీనముగనున్నది. అలేఖ్యుని విషయములను దెలిపినదేవత తన
కాల్చిను బయటపెట్టుకొనినది దెలియు. అయిన దెలుపి
రిత్తము నాకు దెలియదు.

గా॥ అధ్యక్షుడు :- నేను యింక వ్యతిరేక సంగతాలను
డా॥ నరేంద్ర మొదలియ్యగాక :-

పానగలరాజుగారు

మరల నిన్నటి క్రమమున జరిగినవిషయముల దాక్ష
ను సి. నరేంద్ర మొదలియ్యగాక మొట్టమొదటచేసిన ప్రేమ
మొట్టమొదటగా మొట్టమొదటచేసిన ప్రేమ
మొట్టమొదటగా మొట్టమొదటచేసిన ప్రేమ

అధ్యక్షుని అనుమతిపై గా॥ పానగలరాజుగారు
ఇట్లు చెప్పి.

మంత్రి కృష్ణమూలము భాగ్యదర్శిగా దాక్షుడు సి. నరే
కం మొదలియ్యగాక మిక్కిలి అధ్యుని నే నెడలినో చెప్పి

కలుగు దాక్తురు నటేకంమొదలగు గారు చెప్పియుండిరి. ఆ విషయము ఆయన కందివార్త సరియైనది కాదు.

కార్పొరేషన్ కమిషన్ పయిమ్మని ఆయన వ్రాసిన యుత్తరము నే. ఆ కార్పొరేషన్ విషయమును ప్రకటించుట యందుకును లేని ఆయన చెప్పెను. నేను అట్లు ప్రకటించుటకు వారి వివాదము, కాని బి.సర్వేయరు వివరములను తెలిసి కొనిగొనుట నను సత్యముల వివరములను తెలిసి ఆ గౌ. సభ్యుడు ఒత్తికి గొలిపించుచున్నాడు నేను ఆయనకు కృతజ్ఞులమునకును లేని అట్లు వివరములను తెలుపలేనని వచ్చెను. లేవనన్న నేను ప్రకటించుట యుండదు. ఆ యుత్తరము నాకు జూను 1922 నందు అందెను. ఆ యుత్తరమున లేది వేయలేదు. ఈ సంవత్సరమున బట్టి నా యభిప్రాయమును ఇప్పుడు తెలుపుచుంటిని.

డాక్టరు సి. నటేకంమొదలగు

గౌ. పానుల్లు రాజాగారు వైద్యులను విషయములను వివరించుటకును భావములను దాక్తురు ? నటేకంమొదలగు గారు ఇట్లు చెప్పిరి: గౌ. పానుల్లు రాజాగారికి ఆ నేక విధముల సహాయము చేసి ఆయనకును కృతజ్ఞులమునకును వ్రాసినట్టి కృతజ్ఞ పాము మొదలగు గారు ఆయనకు గౌ. రాజాగారు ఉద్దేశములనును గుండగా కార్పొరేషన్ విషయమునకు భాగీ లేదనియు భాగీ: ఇట్లు ఆ కార్యము నియమించు ఆయనకు వచ్చినపుడు డాక్టరు సి. నటేకం మొదలగు గారుని మించినవారు నుండినందున చెప్పిరి. మొదలగు గారు ప్రస్తుతమున్నట్లేను. ప్రాంతరాజులలో నున్నారు. ఆయన ఇప్పుడు గౌరవమునకు యుండిన నా సుర సభ్యుల సేవకురములు కచ్చటకు పీలుచుకొని వచ్చియుండినది వాదన.

అధ్యక్షుడు గౌ. మంత్రిగారికి వచ్చినవిషయములలో నంగీకరింపజాలని విషయములు మాత్రము ప్రస్తావించుటకు వీలుండును. కాని మరల సభ్యులనుండియు నేనంగీకరింపకు, డాక్టరు నటేకంమొదలగు:—ఈ సభ్యులను నిర్దుష్ట నా యభిప్రాయములు కాదు. మంత్రిగారు తెలిసిన విషయములను కొన్ని ఖండింప వలసింది.

అధ్యక్షుడు డాక్టరు సి. నటేకం: మొదలగు గారికి మరల ఆకాశము నొసగుటకు నిరాకరించెను, అంతటితో ఈ విషయము ముగియెను.

* * * *

ప్రశ్నోత్తరములు

పాత శాలల డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరులను నియమించుట

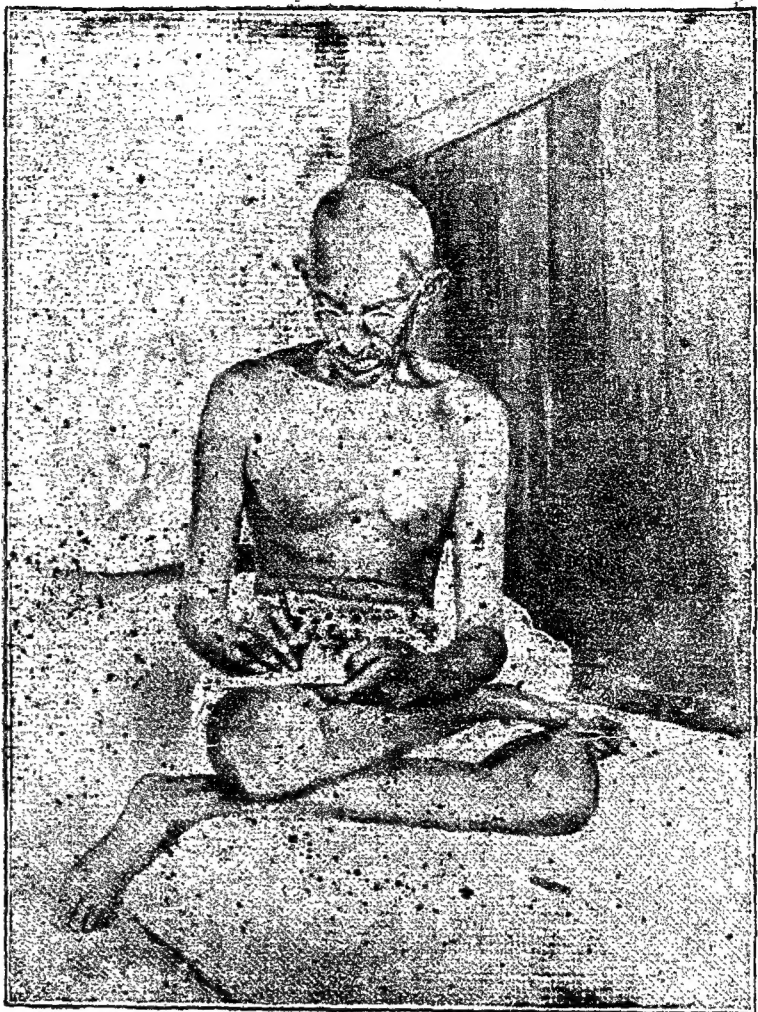
ప్ర:—అబ్బాసు అలీఖానుగారు:—నిరుతు యొక్కనుండి సుగ్రావ్ డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరులను నియమించి, అందు యొక్కనుండి (1) బ్రాహ్మణులు, (2) బ్రాహ్మణేతరులు (3) మైసూరు క్రైస్తవులు (4) మహమ్మదీయులు (5) బ్రాహ్మణులు నిర్దుష్టా తులనాచరము ఇందు యొక్కనుండి అధ్యక్ష, అందుకు గంభీరము జిల్లా వారంతము.

(2) నిరుతు డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరు సెక్టరు ప్రభుత్వము వారిని యొక్క గంభీరము వాస్తవ్యుని నియమించి యుండిరా? ఆయనకు శ్రీ కాకుళం మైసూరులోని ఉద్యోగము అంత మైనదా? ఆయన కంత వయస్సు, ఎప్పుడు చేసినది, ఇట్టి యొక్క యిదివరకు రిజిస్ట్రేషన్ నెవ్వడైన జరిగినదా?

జ:—నూతనముగా పాతశాలల డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరులను నియమించుటకును చుట్టు యూనియన్ కు రిజిస్ట్రేషన్:—బ్రాహ్మణులు 1922 లో 1, 1924 లో 2, (2) బ్రాహ్మణేతరులు 4, (3) మైసూరు క్రైస్తవులు 0, (4) మహమ్మదీయులు 4, (5) బ్రాహ్మణులు లేరు, మొత్తం 9, 18.

1922 లో నియమించుటకు 9 మందిలో 5 గురును 1923 లో 18 మందికి 6 గురును అందులు, ఇందు గంభీరమువారులేరు.

(2) లేదు. కాని గంభీరములోని ఒక ఉపాధ్యాయుని మామూలు ప్రేమ (150 నెలకు). సరాసరి నియమించిరి. ఆయన ఉద్యోగము అంత మెరుగైనది, స్కూలు అధికారుల ఉత్తరపును అగ్నిలేటి సుభిక్షువారు రిజిస్ట్రేషన్. ఆయన వయసు 45 యేండ్లు ఇదివరకు చాలమంది ఉపాధ్యాయులకు కాలేజీ ఉన్న పాతశాలల ఉద్యోగవరపులకు యితరకంటె యెక్కువ జీతములపై గొంపోయిరి గాని, ఇన్ స్పెక్టరు కళాఖటం గొంపోయిలేదు వారి కోకనే ఆధికము చేసినను లెక్క యుండిననో నా అనుభవము అప్పుడు వున్నానొనరున్న వేరైనను భావపు ఉద్యోగము గల విషయము నున్న నాటిని ఇట్టి యిచ్చియుండిరి.

గాంధీమహాత్ముడు సానునువైద్యశాలలో సందేశమును వ్రాయుట (బొంబాయి క్రానికలు ప్రతికాధికారుల యనుమతితో ప్రకటింపబడెను)

సత్యమూర్తిగారు:—సప్తమెంటరీ ప్రశ్న: ఆయన మంత్రికి ఎన్నికల సమయమున సహాయము చేసిన విషయము వాస్తవమేనా?

సర్ పాల్:—ఇట్టి సూచన గావించుట అసహ్యము గ నున్నది. ఎన్నికలసమయమున ఆయన ఆకడలేదు. అప్పుడా యన పద్మావతి డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగ నుండెను. విశ్వవిద్యాలయ ప్రతినిధియొక్కయు విద్యావంతుడైనట్టియు ఈ సభ్యుడు పోష్యుడు సూచనలను గావించుటయు వివేచనము పోగొట్టుకొనినందులకు నేను చింతించుచున్నాను.

సత్యమూర్తిగారు:—మంత్రిగారికి సందర్భమున కోపము వచ్చినందులకు నేను సానుభూతి చూపుచున్నాను. కోపము వచ్చుట సహజమే. (నవ్వు) ఆ యుద్యోగ మెప్పుడేయబడెను?

సర్ పాల్:—గడచిన సంవత్సరము జూనుమాసమున గౌ. సభ్యుడు ఈ ప్రశ్న వేయుటకు పూర్వమే సమాధానమును ఎరిగియుండవలెను. సందర్భము లన్నిటిని సంపూర్ణముగ తెలిసి కోసక పూర్వమే ఇట్టి సూచనలను గావించుట నాకును ఇతరులకును అక్రమముగ నుండును.

సత్యమూర్తిగారు:—ఇది నా ప్రశ్నకు సమాధానము కావాలను. (నవ్వు) ఉద్యోగ మెప్పుడు అతని కయ్యెనో తెలుపుమనియే నా ప్రశ్న.

అధ్యక్షుడు:—మంత్రి ఆప్రశ్నకు సమాధాన మిచ్చెను గదా?

సత్యమూర్తిగారు:—కాని ఇంకను ఏమోమో చెప్పెను. (నవ్వు)

శ్రీ భూపాలరాజుగారు:—ఈ యుద్యోగి అంతకు పూర్వము ప్రభుత్వ సేవకుండుండెనా?

సర్ పాల్:—నామిచ్చినికి (రథోగారికి) నాకు తెలిసినన్ని వివరములు తెలిసియే యున్నవి.

అతడు ప్రభుత్వోద్యోగమున నుండలేదు.

రథోగారు:—నాకు తెలియును, కాని కాననసభ్యులందరకునుగూడ తెలియవలెనని నాయుద్దేశ్యము.

సర్ పాల్:—ప్రశ్న అడుగు సభ్యులకే జవాబుగూడ తెలిసియున్నపుడు, మరల ప్రశ్నల సదుగుతు కాలము వృధాచేయుట యని నేను ఠలంచుచున్నాను.

రంగూను అగ్నిప్రమాదము

రంగూను, మార్చి 6:—హెన్రీ బాదా బిల్లాలో గొప్ప వర్షక ప్రళయము మియాంగున సగరమున గొప్ప అగ్నిప్రమాదము కలిగినది వర్షమాసమునవచ్చినది. నిప్పు అంటుటకొన్నది నష్టమొందవచ్చినది యింకను తెలియలేదు. (అ. వె.)

పంజాబు కాననసభ

లాహోరు, మార్చి 6:—పంజాబు కాననసభలో శేడు పంజాబు స్టాంపు (సగరము) చట్టమును పంజాబు మోటారు వస్తు చట్టమును ప్రవేశపెట్టబడిన తర్వాత కమిటీలకు పంపబడెను. 1921-22 సంవత్సరములో నీటిపారుదల ఖర్చు మరియు (పాకెట్) కాబులు కొగడకు 1, 50, 00, 000 అమ్మతీయవలెనని ప్రభుత్వముకాని శిఫారుసుచేయుచు ప్రభుత్వ రివ్యూ మొట్టి ఆమోదితమైనది. తరువాత బడ్జెటునుగురించి విచారణ జరిగెను, కాన్సిలు రేటికి వాయిదావేయబడెను. (అ. వె.)

అల్లయస్సుబ్యాంకు నేరము

అల్లాబాదు మార్చి 6:—లాహారుబ్యాంకు నేరములో నిడుదల చేయబడిన శివ చంద్రుడు, పి. ఎం. చాఖరీహారజ్ పాఖ, పి. కె. ఘోషులపై అల్లయస్సుబ్యాంకు సంబంధమున పి. పి. సి. 420,487,120 (మొదలు, పోర్టర్ మొదలగునవి) తక్షణములకిది నిడమోపబడినది. పిదప (ఫెంధి రాష్ట్రములనుండి కట్టుకొనిరాబడిరి. అల్లాబాదు జాయింటుమేజిస్ట్రేటు ఇద్దరు విచారింపబడుదురు. జెయిలుకోరకు పీరి తరపున లార్ మోహన్ బాబ్జీగారు అడ్వోకేట్, అర్హుడవడెను. (అ. వె.)

అనరబుల్ సర్ ఆలెగ్జాండరు మడ్డిముక్

ఢిల్లీ, మార్చి 6:—వర్షునజేసరము కార్మిన్యాసాగ సంఘములో ఆనరబుల్ సర్ మార్ కాంప్రెలీ జి. సి. ఎస్. పి. సి. పి. ఇ. గారికి బళ్లు ప్లేటుకాన్సిలు అధ్యక్షుడు అనరబుల్ సర్ ఆలెగ్జాండరు మడ్డిముక్ నైటు పి. యస్. పి. సి. ఇ. గారు సభ్యుడుగా నియమించబడుటకు సార్వభౌముడు అమోదించెను. సర్ ఆలెగ్జాండరు మడ్డిముక్ గారు సర్ మార్ కాంప్రెలీగారిని హోంమెంటరు కేంద్రముండి మార్చి నెలఖరన విడుదలచేతురు. సర్ మార్ కాంప్రెలీగారు కొద్దికొంత సెలవుమీద వెళ్లి మే నెలఖరన పంజాబు గవర్నరుగా వత్తురు. (అ. వె.)

మధ్యపరగణాల కాననసభ

నాగపూర్, మార్చి 6:—ఈ కాననసభలో శేడు కెండు తీర్మానములామోదించబడెను. నీకడొకనందున బోరింగు మికు నలను స్వయంచేయవలెనను నది యొక తీర్మానమున, ఖాడికల్ కవిమానకు శోధులొని వ్యాయాధికారి స్థానములలో కొక వానిని వ్యాయాధికారియందు కని చేయుచున్న సభ్యులలో కొకరికి యివలెనను. మరొక తీర్మానమును ఓటుకుపెట్టబడి అమోదించబడెను. ఢిల్లీకు వస్తుపరగణల తీర్మానము నిలిపివేయబడెను. (అ. వె.)

(అనాసియేతుడు ప్రెస్)

సర్. మనకీ గారు ముగించారు
యెక్కడభక్తులమీసను పెట్టి భాగ్యం రత్న స్వేదన.
యింకను పాపం చేసేకొని నీయగూడ

తన బాధ్యత తీర్చుకొనుటకు యొక కాలమునో ఆక
సీని మొత్తమును మాత్రము తప్పకుండా యని
ప్రధాన సేవాని బెల్తును, తనవయోదల తీర్చుకొనుటకు ఆ
యన బాధ్యత వహించును.

నైతికవ్యయివ్వకముందు నిర్ణయాధికారము కాననభ
వందలెనియు, ప్రధాన సేవాని అవ్యయమును రక్షణకై తగిన
ల నిర్ణయించుకొనవలెననియు కజలీగారు చెప్పిరి.

దావాకాధిమిత్యగారు ఉప్పుమీద పన్ను వణుకు
నకు రూపాయలు యందుటవలన నిత్యజీవనమునకు నరమగు వస్తువున
కెప్పుడభర యగునని చెప్పెను. రెయిల్వే అధికారులు దేశమునై
కాన్సునుండి వేరుకీయటం ఆయన ప్రాతిపదికలను దెబ్బ
చు, అయ్యది భారత ప్రభుత్వ కాననమును సంస్కరింపవలెనని పా
థ్యము గావించి చెప్పెను.

సర్ బేసిలు బ్లాక్ లు గారు

సర్ బేసిలు బ్లాక్ లు గారు కర్నూట ప్రభుత్వ మొర
గును నిట్లు నడిచిరి రైల్వే ప్రభుత్వ అధికారవహనము వే
రుకీయ విషయమున సభవారు మొత్తముమీద శక్తివహించిరి.
ఈవిషయము భారత ప్రభుత్వ కట్టమునకు ప్రతిపాదనగా తదని
గొప్పవ్యాధికారి తెలిపెను. ఇట్లు వేరుకీయవలన రైల్వేకా
లనై ప్రభుత్వమువారియొక్క గాని కాననభవనయొక్క గాని
అధికారమును దెబ్బ మాందెట్టి మార్పుకు నుద్దేశించెను ఆ
యనబాధ్యకారి అధికారము చాల హెచ్చును. యుజును దీ
ర్ఘుకు ఒక నిధియుండవలెనని విషయమున, సభ్యులు త
రొక తీర్మానమును దీసికొని రావలెను. అట్లుగాను కట్టలకా
నుగాను పారిశ్రామిక బ్యాంకుల నేర్పరుపవలెనని. పారిశ్రా
మిక కార్యములకు మూలభవనమునకు కర్నూట, ప్రభుత్వము వా
రియొక్క గాని, ఇ. పీ. కలెక్షనలకు వారియొక్క గాని పరిగాదు
టూరిపు బోర్డువారివేదికలోని నూతనము ముద్రలలో నున్నది.
వీరి పూర్వ కాగితములు ఇప్పుడు మాకు చేరకు. ఎక్స్ ప్రెస్
పన్ను తొలగించు తీర్మానమునను, అంగ్ల దేశములో పెట్రో
లు కర హెచ్చు నైతిక వ్యయములో, ఇంచితపు సంఘముక
నూతనలకుండు. తీర్మాన తగ్గించు లాభమునకు, ఈ కాలమున
సంకల్పించుకొను ఎక్కడ మొత్తమున తగ్గించు గోరుట
శరీరము.

ఉప్పుపన్ను

ఈ 2 ల ఉప్పుపన్ను సంగీకరింపవలెనని సభవారి గోరు
చున్నారు. అట్లుగానినో, అంగ్లము, విద్యమొదలగు ఆ తి
యాభివృద్ధికానిల నిర్మింపవలెను. ఈ 2 ల ఉప్పు
1-100 టన్ లింగింపు, ఈ 1 కి 15 అణా మాత్రము కర్న
ను. ఈ స్వల్పవ్యయము సంగీకరింపవలెనని, అంగ్లమును, వి
ద్యము నిర్మింపవలెను. ఈ వ్యయముకంటె నుత్తమమైనది
గలకాక ఈ 2 ల పన్నును నికారించువలెనని ఎన్నియోరావ్వు
ములకు అవ్యాధి మొనర్పించవలెను. ఇప్పుడు అంగ్లదేశ
మునకు భవనమునందలియు అట్లు పంపుటచే, ఈ దేశ
మున వాడెములకు స్వయంకమననమునకు గావించుచున్నది.
ఎమర్జెన్సీ కరెన్సీ పెక్కువేలవలెనని కొందరు గోరుచున్నారు.
ఇట్లు పంపుటవలన నీదేశమునందలి భవన అంగ్లదేశమునకు బోవుట
లేదు. అందుచే ఇ. పీ. కలెక్షనలకు 12 కోట్ల ఎమర్జెన్సీ
నీకరెన్సీ ప్రచారమునందలి దెబ్బ, తీరకాలమున మాటు
వచ్చునగాన, ఈ నిలగి నెప్పుడు నిట్లే యుండును. ప్రస్తుతము
ప్రతిభా, భీకముగ నుండుట, ప్రస్తుత అధికారశక్తి కొంత కాలము
యూగార్చును. రైతులకు మొదట రోడ్డు ముగియవలెను. సరకు
ను అమ్మకొని తిని భవన సేకరించుకొనుటకు కాము
కట్టును. అందుచే ఇ. పీ. కలెక్షనలకు తగ్గవగానిది కర. రైతు
లకు బ్యాంకు సౌకర్యముల సౌకర్యము ఇచ్చుట ముది విరు
గుడు. (అ. ప్రె.)

తూర్పు కృష్ణాజిల్లా నాయకుల సంచారము

ఈ నెల మార్చి 9, 10, 11, 12, 13, 14 తేదీలందు ప్రభు
ముగా నందినాడ వానపాపల వెదకొన్నాడు, కైకలాప, లింగాల, గురజ చెన్నూరు ఫిరంగిపాళా కాంగ్రెస్ ప్రచారము
చేయుటకై సభలు జరుపబడును. శ్రీమత కాళిదాసుని వాగ్
గ్వరరావు తనయుగా, అయ్యదేశర కాళేశ్వరంపుగారు
వెదకునాడ సరిసంహమగా తీవ్రతర జిల్లా ప్రచారము
నిర్వహింపరు. కాన నదియేదీయదు చుట్టుపట్ల గ్రామములందు
ప్రచారమునకు వచ్చి ఆయా గ్రామములందు నూతనము కనుపని
నదిగా కొరవడుచున్నారు—భైరవపట్ల వెంకటసుబ్బారావు.

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమన్

క్రొత్తహోం మెంబరు

ప్రేటుకొన్నిలువారి అభినందనములు

సర్ మహమ్మద్ షాఫీ

ఫిరీ, మార్చి 7:—సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమన్ గారికి
అభినందనము లభించుచు, కాన్సిలువారును డగు సర్ మహమ్మ
ద్ షాఫీ గారిని చెప్పిరి. “మూడు సంవత్సరములనుండి వీరి నెరింగి
యుండుటయేగాక, వీరు మనసభయొక్క పరువు మర్యాదలను
గాపాడుచు, యొనర్చిన యఖండ కార్యములవలన గూడ వీరి క్రొ
త్త యుద్ధాగ సమాచారమును విని మనము చాల సంతోషించి
తిమి. ప్రస్తుత రాజకీయవ్యవహారములనుబట్టి హోం మెంబరు
స్థానము కలిగిన మైన బాధ్యతలు గలదనుట నిజమే. కాని ఆయన
సామర్థ్యమును అనుభవమును రాజకీయ వ్యవహారములను
కాననసభలోగల సంబంధములనుబట్టి మనవిధులను సంతృప్తికరముగా
వేరవేర్చుటకు సాయపడుకలవు. ఈ సమాచారమువచ్చిన వాటి
యుండయునునే మనమందరమును వీరిని నడవనిదికొని ఛాయా
పటమును జీసికొనగల్గుట సమంజసముగా నున్నది.” ముగింపుచు
ఇండియా ప్రభుత్వపు కౌన్సిలరులులో ప్రవేశించి నప్పటినుండి
యును మడ్డిమన్ గారిని తనకు తెలియునని చెప్పి మహమ్మద్ షాఫీ
గారు వారిని ప్రశంసించిరి.

సర్ మహమ్మద్ షాఫీగారి యభిప్రాయములలో కాన్సి
లులో ప్రాతసభ్యులలో నొకడగు సర్ ఉమర్ హయత్ ఖాను
గా తీర్చివించిరి.

సర్ దివ్ మహమ్మద్ మడ్డిమన్ గారి అనుభవమును
సామర్థ్యమును కొనియాడి హోం మెంబరు పదవికి వీరే తగుదు
రని చెప్పి వీరికి జయమునుగోరెను.

సర్ మాన్వేల్ దాదాభాయిగారు మడ్డిమన్ గారి యఖండ
సామర్థ్యములనుగూర్చి చెప్పిరి.

సర్ దేవప్రసాద్ సర్వాధికారి

బెంగాలుతరపున మాట్లాడుచు సర్ దేవప్రసాద్ సర్వా
ధికారిగారు యప్పటికైనను సర్ అలెగ్జాండరుగారికి హోం మెం
బరుపదవి నిచ్చుట బెంగాలుకు వ్యాయము చేయుటయేనని చెప్పిరి.
(నవ్వు) సర్ అలెగ్జాండరుగారికి లాలోను లావర్లలోను గల
సంబంధము యాక్రొత్తస్థానమున వీరికి బాగుగ సాయముచేయు
నని చెప్పిరి. హోం మెంబరుపదవియనిన పూలపాన్సువై పరుం
డుటకాదనియు, ఈపని ముందుమందు మరింతకష్టమగునని
యు, అయినను సర్ అలెగ్జాండరుగారు బాగుపనిచేసి ఆకాంతిం
డి కాంతిని తీసికొనిరాగల సమర్థులని సర్వాధికారుగారు చెప్పిరి.

సర్ అలెగ్జాండరుగారి సంతకానందమును గూర్చియు
నిర్భయసభ్యులమును గూర్చియు నవాబ్ సర్ జుల్ఫికారుఖాను
గారు పంజాబుతరపున మాట్లాడిరి.

రైట్ ఆనరబుల్ శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు

రాజా సర్ రాంపాల్ సింగ్ అబ్దుల్ కరీంగారు ప్రశంసిం
చుటయైనతరువాత రైట్ ఆనరబుల్ శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు లేచి
మడ్డిమన్ గారిపేరు ఇదివరకెప్పుడును హోం మెంబరుపే
నో కలుపబడియుండక పోవుటచే తమకు ఆశ్చర్యముకంటె సంతోష
మెక్కువగా జనించినదని చెప్పిరి. రాజకీయమందోశనమునుండి
వేరుగానున్న యాస్థానమున సర్ అలెగ్జాండరుగారికి తమ విధు
లను చక్కగ నిర్వహించుటకు సాధ్యమగుననియు, అయినను
వీరు పరిపాలింపక, పరిపాలన యంతరలకు వదిలివేయవలసినవృత్తు
విచారకరమనియు శాస్త్రిగారు చెప్పిరి. (నవ్వు)

సర్ ఆర్థు ప్రాముగారుకూడ అలెగ్జాండరుగారి అను
భవములనుబట్టి వారికి జయమునుగోరిరి.

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమన్

మడ్డిమన్ గారు యాప్రసంసావాక్యముల నందుకొనుచు
పలుసంవత్సరములనుండి నెరింగియున్న తమ స్నేహితు లీ
విధముగా మాట్లాడుట తమకు గాఢముగా నానెనని చెప్పిరి.
మొదట యామాతనపదవి సమాచారము స్నేహితులవన తెలిసి
నపుడు భయపడి వణకితిననియు, కాని యంతయును స్నేహితు
లట్టి ప్రోత్సాహవాక్యములను బల్కుటవలన భైర్యము గల్గెనని
యును చెప్పిరి. ముగింపుచు యా మాతనబాధ్యతలను గైకొనుట
లో తనవిధియని గైకొనుచున్నానని అలెగ్జాండరుగారు చెప్పిరి.
(అ. ప్రె.)

మైలవరం

బాలభారతీ సమాజమువారు

శ్రీయత స్వామిమూర్తి (జి.సి.సి.) దివ్య
బహదుర్ సి. వి. కుమారస్వామిశాస్త్రియొక్క గాని
అభినందనములకు

సాచి శ్రీనివాసరావు
13.3.24 తేదీ 1924 నానంద్రం 5-30 గం

సాందర్య మహలునందు

(తెనుగున) ప్రదర్శింతురు.

కె. వీరయ్యవంతులు, మేనేజరు.

వెల్లింగున్ సినిమా

8-3-24 కలెగరము నుండి 14-3-24 తేదీ కుళవారము 1 రకు
సా. 11-12 గం (కలిగోజు కండుప్రకృతి కం. దా. 9-80
కని, అదివారములందు 3-15 గంకులకు యూనివర్సల్స్
తె.దెలింజు వీ.కె.ల్, సో.వి.వారం 10-3-24 తేదీ సా. 12 గం
8-15 గం సినిమా ప్రదర్శనము. మంగళవారం 11-3-24 తేదీ
రా. 9-80 గం విలియం హార్వర్డు గన్ స్ట్రస్టాన్.

ది సోషియల్ బుక్ క్లబ్

జాక్ మల్ హల్ యొక్క ధైర్యసాహస ఆత్మచిత్ర
చర్యలను చూచి తృప్తి చెందవలెను.

56, 7 ఉప. 400, రెండవవారము, 8 భాగములు
ఇంటర్ నాష నల్ న్యూసు, హాస్యముచూపబడును

నోటీసు

స్కాలర్ షిప్ కోర్సు మద్రాసు
చా. నెంబరు 16521/1923
వాది:—ఎం. కన్నయ్యశెట్టి.
ప్రతివాదులు:—1. టి. ఎస్. రామాజయ్య, 2.
కే.వయ్య.
వై కోర్టులో వైదావా 1924 నం. మార్చి 21 తేదీ
విచారణ జరుగననియు ఆ విచారణ రోజున ప్రతివాదులు
రానియెడల వాది తనకు నూ.ట.లు ఆమోకము తాలూకు
అని కోరినకలం దూ 65-30 టన్ను దావా ఖర్చులను
డి. యెత్తురనియు, వై కోర్టువారు ఈ నెల 7 తేదీ ఇట్లు
ఈ క్రింద ప్రమరణకు చేయ యుత్తవు చేసేయున్నారనియు
వై ప్రతివాదులకు ఇందుచేత తెలుపవలెనని,
ఎస్. పి. దొరస్వామి అయ్యంగారు,
వాదికీర్తి.

నోటీసు

కడప డిస్ట్రిక్టు మునసపు కోర్టులో
O. S. No 383 of 1924
వాది:—కడ్డూరి స్వరేంద్రారావు కన్వెరా,
ప్రతివాది:—గురిజాల శీతమ్మ కన్వెరా,
వైకనిన వాదు (1) గురిజాల శీతమ్మ, (2) కడ్డూరి
వెంకమ్మ, (3) గురిజాల కృష్ణబాయి అను వా.లను
4-7-1890 తేదీ గురిజాల వ్యాపారమును నుబివ వ్యా
చార్యులు చేరి వ్రాయించి యిచ్చి ఆయన వస్తావేజువై వా
పదిన 2887-7-11 ల కన్న లేక ఆ మొత్తమునకు యి
మానము కార్యముకర ఆస్తిని అనుమానం వుంచగలదుల
గాను దావా లేడి అందులో 2 వ ప్రతివాది కడ్డూరి వె
కమ్మకు యిచ్చి పర్యాయము నోటిసులు కల్పించినను తీసు
కొనక యుండుటవలన కోర్టువారి వుత్తర్వు ప్రకారం 14-2-24
తేదీని నకురు వెంకమ్మ హాజరుకలదుట వాయదా చేయ
యొన్నది. ఆమె ఆలేదిన హాజర కానంతట ఆమె పరకృత్యము
దావా విచారించ నకునని తెలుపవలెనని,
సి. శ్రీనివాసరావు,
వాదితరపు వైదవ.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 సం॥ మార్చి నెల 8 వ తేదీ

శనివారము

క్రిమినల్ కోర్టులు

1922 సంవత్సరపు క్రిమినల్ కోర్టుల రిపోర్టు, పంచాయతీ కోర్టుల లాభమును వివరించుచున్నది. క్రిమినల్ కోర్టులను విచారించుటకు 527 పంచాయతీ కోర్టులు స్థాపింపబడెను. ఇందుల కనుకూలఫలితముగలిగెనని రిపోర్టు అంగీకరించుచున్నది. పంచాయతీ ప్రతిష్ఠాపనలందునిమిత్తము స్థాపింపబడినను, ప్రయోజనకరముగ నున్నటుల వార్తలు వివరించుచున్నవి. పంచాయతీలపట్ల, కాంగ్రెసు సంఘములు తగు శ్రద్ధను వహించుచో, స్వపరిపాలనాభివృద్ధి కెక్కుడవ శక్తులుండుననుటకు సందియములేదు. పంచాయతీ ప్రతిష్ఠాపనలు, దేశసాంప్రదాయముల కనుగుణ్యమైనవి. ప్రజలకిది కొత్తగావు. అట్టిస్థితిలో ప్రతి గ్రామమునందును పంచాయతీలను నెలకొల్పి అవి పనిజేయునటులజూచుచో, స్వపరిపాలనము సుస్థాపితమగుచుండును. ఇందువలనమిక్కుటమగు లాభము గలుగును. అధికార పోషణక్రింద నున్నప్పటికన్న, ప్రజాదరణక్రింద పంచాయతీలు ప్రజలకెక్కుడు సుఖము చేకూర్చగలవు. పంచాయతీలవిషయము దేశమింకను తగు శ్రద్ధవహింపలేదు. ఇకనయినను మేల్కొనుట యవసరము. పీనలు కోర్టుక్రింద ఆస్తికిని శరీరమునకును సంబంధించిన నేరములు దగ్గుదల జూపెను. ఇందుకు అసహాయోద్యమముమాత్రము కారణముగాదని, ప్రభుత్వము వారు తమ విమర్శకమునందు దెలిపి జాగ్రత్తపడుచున్నారు. ఇది కారణముగానిచో, పోలీసువారు నేరములను తిన్నగ కనుగొనుటలేదేమో ప్రభుత్వమువారు విచారించవలయును.

సెక్యూరిటీ సెక్షనుల నధికముగ నుపయోగించుటచే, అసలు నేరములసంఖ్య తగ్గిపోయెనని, ప్రభుత్వమువారు సమాధానపరచుకొనుచున్నారు. కాని వీరి యూహ సకారణముగ దోషదు. లోకలుచట్టములక్రింద నెలకొల్పబడిన కేసులసంఖ్య వృద్ధియయ్యెను బుడకొయ్యలవైచి నేరస్థుని శిక్షించుట అక్రమమని 1920 సంవత్సరమునదే శాసించబడెను. ఇట్టి క్రూరశిక్షను కొన్ని గ్రామములలో నేటి కింకను విధించుచున్నట్లు, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు లీవిషయమై ఎట్టిచర్య దీసికొనిరో, ప్రభుత్వమువారు దెలిసికొనగోరుచున్నారు. జిల్లా మేజిస్ట్రేటులు తగినశ్రద్ధ వహించుచున్నచో, యిట్టియక్రమములు జరుగుట కవకాశముండదు. ఫారెస్టు నేరములసంఖ్య యింకను వృద్ధిలోనుండుట శోచనీయము. ఫారెస్టుపరిపాలనపు వైఖరి పూర్తిగ మారుట యవశ్యకము. ఫారెస్టు నేరముల విచారణను గ్రామస్థులకే పూర్తిగ విడిచిపెట్టినగాని యభివృద్ధిగలుగదు. ఉరిశిక్ష విధింపబడిన 294 కేసులలో వైకోర్టుకు రెఫరెన్సు జేయబడెను. 190 కేసులలో శిక్ష ఖాయకరపబడెను. 44 గురిశిక్ష ద్వీపాంతరవాసశిక్షక్రింద మార్పు జేయబడెను. 7 గురి శిక్ష కఠిన శిక్ష క్రిందకు దగ్గించబడెను. 37 కేసులలో శిక్ష తొలగింపబడెను. 16 కేసులలో శిక్షను తొలగించి తిరిగి విచారణసలప నుత్తరువుబడెను. ఉరిశిక్ష ఖాయ

పడినవారిసంఖ్య వెనకటివత్సరముకన్న రెండింతలు తరిగెను. నల్లరిశిక్షను మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు రద్దుజేసిరి. మొత్తముమీద 186 మంది ఉరిశిక్షాత్తుల యి. సి. విలు క్రిమినల్ కోర్టులరాబడి, 141, 86, 592 రూపాయలయ్యెను. ఖర్చులు 95,42,763 రూపాయలు. నిలువరు 46,43,829 లు. కోర్టులవలన ప్రభుత్వము వారి కేంద్రబుద్ధిమిగులుచున్నదో కనుగొనవచ్చును. ప్రజలు తమలోదాము తగువులాడి వ్యాజ్యముల జూడము క్రింద డబ్బు దండుగ బెట్టుచున్నాడు. గ్రామములలో కలహములు మిక్కుటమగుచున్నవి. కోర్టుల కెక్కుటవలన, ప్రజలకు దుర్లభత్రాపించుచున్నది. సంఘభావము ఊడించుచున్నది. ఇకనయినను ప్రజలు మేల్కొని, తమతగవులను గ్రామములలోనే పరిష్కరించుకొనుచుండిన, ఇంతటి ధనవ్యయ ముండజాలదు. గ్రామములం దైకమత్యము ప్రబలి, ఆయ్యవి మరల స్వర్గభామలు గాగలవు. మహాత్మాని యాదేశము ననుసరించి, ప్రజలు కోర్టులను విడిచి పంచాయతీల నేర్పరుచుకొనియున్నచో, యంతదుర్లభ పెరిగియుండదు. తపస్విని తాము జక్కబరుచుకొనక, తెలుపలివారెవరో ముక్తిని బ్రసాదించెదరని కనిపెట్టుకొని యుండునంతవరకు, ప్రజలకు విమోచన గలుగనేరదు.

వైద్యాలయములు

1922 సంవత్సరమునో నంత మొందెడి వైద్యాలయములను ప్రచురింపబడినది. ఆర్థిక దుస్థితివలన, ఆరోగ్యశాఖయందు తగిన యభివృద్ధి జరుగలేదని, మామూలు సమాధానము దెలుపబడెను. కాని, ప్రజల కెక్కుడు లాభకరమును, సులభసాధ్యమును, అధిక వ్యయకరమును గాని ఆయుర్వేదవైద్యమునకు ప్రభుత్వమువారికి ప్రోత్సాహ మొసగకున్నారో దెలియదు. ప్రస్తుతపద్ధతివలన, ప్రజలకు వైద్యసౌకర్యములందు పాటులోనుండజాలవు. డిస్పెన్సరీలవైద్య విప్లవపూర్వకమర్యటనము సలుపుచున్నంతమాత్రమున, విశేషలాభము గలుగదు. ఇట్టికింకను, ప్రాచీనదేశీయవైద్యులే, ప్రజలకు పెక్కువిధముల తోడ్పడుచున్నారు. డబ్బుగల నగరవాసులకుమాత్రమే వైద్యాలయము లెక్కుడుగ నుపయోగపడుచున్నవి. ప్రతితాలూకా పట్టణములో నొక్క ఆస్పత్రి యుండవలెనని ప్రభుత్వము వారు గోరుచున్నారు. పోలీసు ఆస్పత్రులను చాలవరకు రద్దుజేసి, జనరల్ ఆస్పత్రులలోనే శిల్పివేయచున్నారు. ప్రస్తుతపురేపోర్టు ప్రకారము 55904 మంది కొక ఆస్పత్రి మాత్రమున్నట్లుల దెలియుచున్నది. స్త్రీలకు 466280 మంది కొక ఆస్పత్రి యున్నదట. ఇది ప్రజలకేమూలకును సరిపోవు. ప్రభుత్వకోశమునందు ధనము తక్కువగనున్నపుడు, వైద్యభివృద్ధి కవకాశముండదు. దేశీయవైద్యమునకు తగిన ప్రోత్సాహ మొసగిన గాని, వ్యవహారము కొంతవర కయినను చక్కబడదు. 187 చదరపు మైళ్ల విస్తీర్ణమున కొక ఆస్పత్రియున్నట్లుల పరిగణింపబడినది. కొంకిపురుగురోగము, కుష్టురోగము, కుక్కకాటుబబ్బలను గూర్చి ప్రత్యేకశ్రద్ధ వహింపబడెనని రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. కుష్టురోగులను వేరుజేయుట యవసరమని, ప్రభుత్వమువారు గ్రహించిరి. కుక్కకాటుకు చికిత్స కొరకెడివరకు నీలిగిరికి బోవలసివచ్చుండెను. ఇప్పుడు మద్రాసు జనరల్ ఆస్పత్రికిని, జిల్లా ఆస్పత్రులకును, మందు సప్లయి చేయబడుచున్నది. ఇంతవరకును ఫలితము లనుకూలముగ నున్నట్లుల సూచించబడెను. స్త్రీలకును, శిశువులకును ప్రత్యేకపు ఆస్పత్రి యొకటి డెన్నపురిలో సముద్రపు తీరమున నిర్మింపబడుట యొక విశేషము. మొత్తము మీద

మద్రాసు రాజధానిలో వైద్యాలయాభివృద్ధి ప్రోత్సాహకరముగ గవ్వట్టెను. 1924-25 సంవత్సరపు బడ్జెటులో గూడ ఎన్నో గవనయభివృద్ధి సూచించబడలేదు. ధనాభావమునకునోడు, ఉన్నతోద్యోగుల హెచ్చుతక్కుములును, దేశీయవైద్యనిరసనమును జేరి, పరిస్థితులను మరింత విషమము గావించుచున్నవి.

సింగపూరు నౌకశ్రయము

సింగపూరు నౌకశ్రయపు ఏర్పాటును మాని వేయవలయునని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించినందు, వీరినిశ్చయము అధినివేశ రాజ్యములకు దెలుపబడెననియు, వారి ప్రత్యుత్తరములు జేయవరకు ప్రభుత్వమువారు వేచియుండుననియు, దెలియుచున్నది. అధినివేశ రాజ్యముల కివిర్ణయము సంపూర్ణముగ నుండజాలదు. వారు కొంతవడి గుసగుసలాడవచ్చును. కాని, ప్రపంచక్షేమము నాలోచించుచో మాత్రము, ప్రభుత్వనిశ్చయము సరియని దోచకమానదు. యుద్ధపరికరముల దగ్గించి, కలహకారణముల నంతరింపజేయవలెనని అన్ని దేశములవారును గోరుచుండ, నూతన నౌకశ్రయమును నిర్మించి, అక్కడ యుద్ధనౌకల జేప్పుటవలన, కొత్తకలహము లుదయింపక మానవు. జపానుకు కొద్దమేర్పడగలదు. బ్రిటిష్ వారితో పాటు ఇతర జాతులవారుగూడ యుద్ధనౌకలను పెంచుటకు ప్రయత్నించెదరు. అధినివేశ రాజ్య రక్షణకుగాని, హిందూ దేశరక్షణమునకుగాని, నౌకశ్రయము తోడ్పడకపోగ, ఎక్కుడు పద్రవ కారణము గావచ్చును. ఇంతయిగాక, సింగపూరు నౌకశ్రయము అత్యంతవ్యయకరణమగుచున్నది. దేశపున్న రాజ్యమునకు ఖర్చుపెట్టదగినడబ్బును నౌకశ్రయమువై ఖర్చుపెట్టుట, అసభ్యమగును. ఈ కారణము లన్నిటినాలోచించి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము వారు నౌకశ్రయనిర్మాణము నాపివైచియుండురు. అధినివేశ రాజ్యములు, కోపము వహింపక, స్వార్థచింతను మరచి, ప్రపంచక్షేమమునకు ప్రోద్బలము సగడి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వనిశ్చయమును గౌరవించుట శ్రేయస్కరమగును.

సర్ ఉమర్ హాయత్ ఖానుగారు

వీరినామము నెరుగనివారుండరు. దేశభివృద్ధికి ప్రతికూలమగు నేర్పాటుల సూచించుటలో, వీరు కడు దిట్టలు. ఓడ్యయరు ప్రభుత్వలకు వీరు తోడునడమై యుండిరి. స్టేటు కొన్ని సభలో, బడ్జెటును గూర్చి వీరు నిన్నటిదినము గావించిన ప్రసంగము, వీరినడవడి కను గుణ్యముగ నున్నది. దేశమంతయు మిలిటరీ ఖర్చు విస్తారమని వాదించుచుండ, దాని నేమాత్రము తగ్గింప గూడదని వీరు వాదించిరి. హిందూ దేశమునకు స్వరాజ్యమిచ్చినను కానిని పోషించుటకు తగిన వైద్య ముండకలేవదని వీరు దెలుపగ, సర్ ఉమర్ హాయత్ ఖానుగారుండగ కొడు వేమియని, దాదా భాయిగారు ప్రశ్నించిరి. పటాలములు లేకుండ తా మొక్కరును దేశమును రక్షింపజాలమని హాయత్ ఖానుగారు విచారించిరి. హాయత్ ఖానుగారికి స్వరాజ్యము పనికిరాదు. హిందూ దేశమునకు స్వరాజ్యములభించిన, హిందూ రాజ్య మేర్పడును గాని మహామ్మదీయుల కెట్టిలాభ ముండదట. అందుచే హిందూ రాజ్యమునకు బదులు, క్రైస్తవరాజ్యము లేక ఇంగ్లీషురాజ్యమే కావలయుననియు, అన్ని రాజ్యములకన్నను, నీరాజ్యమే శ్రేష్ఠమనియు వీరు దెలుపుచున్నారు. వీరి యుద్దేశము ప్రకారము, స్వరాజ్య మెన్నటికిని లభింపగూడదు. ఇట్టియూహ గలవారు మహమ్మదీయులలో నెవరగును

మొదటిసారి జరిగినది. ఉమ్మడి హయత్ భూమి గారి ప్రసంగము, ప్రేమకావ్యములు పాఠావతరణమునకు అనుకూలముగనే యున్నది.

పాంక్షేయగారి రాజీనామా

పాంక్షేయగారు జర్మనీపట్ల జూపుచున్నవైఖరి, తుదకు ప్రాన్సు దుర్గతకు కారణమగుచున్నది. ప్రాన్సుకు సంబంధించిన వ్యవస్థలు చేయబడుచున్నవి. రూపక ప్రయత్నముల విశేషములు గలిగెను. జర్మను నాణ్యపువలన పడిపోయినటులనే, ఫ్రెంచి నాణ్యపు విలువగూడ తగ్గిపోయెను. ప్రభుత్వపుఖర్చును భరించువారముగానక, పాంక్షేయగారు 100-కి 20 వంతున పన్నులను వృద్ధిచేసిరి. ఇందువలన ప్రజలలో నలజడి పోయెను. పాంక్షేయగారు చెప్పినవిచాటిిన భారాలు లేకపోయి, మీదమిక్కిలి పొడవు పన్నులనుగూడ భరించవలసిన దురవస్థ సంభవించినపుడు, ప్రజలెవరుగూడ సహజము. జర్మనీ ఎటుబోయినను, తామయినను సుఖముగ నుండవలయునని ఫ్రెంచి ప్రజలుగోరుట సహజము. సినేటు సభ వా రేర్పరచిన ఫ్రెంచ్ మిషన్ వారు పన్నులవృద్ధిని దొలగించవలెనని సిఫార్సుచేసిరి. అధిక చట్టము నున్న దున్నటుల యంగీకరించనిచో, తాము రాజీనామా నిచ్చెదమని పాంక్షేయగారు అంత్యసందేశ మందిరి. మంగళహారమువరకు మాత్రము గడుపు నిచ్చిరి. ముంజేమిజరుగునో తెలియదు. కాని, ప్రాన్సు దేశము సయితము శాంతిని గోరుచున్నది. నిరంతర కలహములు ఫ్రెంచివానికిగూడ రోతబుట్టించుచున్నవి. పాంక్షేయగారు రాజీనామానిచ్చిన, విచారపడ నక్కరలేదు. ప్రాన్సుదేశమునకు శాంతిని సమ కూర్చుగల నాయకుడే, రక్షకుడగును.

పరిపాలనము : మాతృభాష

దేశపరిపాలనము మాతృభాషలో జరుగునపుడే, ప్రజల కది హృద్గతమగును. ఇట్టియాదర్శము ఆంధ్రులకుండుటచేతనే, వారు భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర విభాగమును ప్రతిపాదించియుండిరి. దీనివలన శాసన సభలు, స్థానిక సభలు తమ కార్యక్రమమును మాతృ భాషలో నవలీలగ జరుపుకొనవలగును. తీర్మానములను మాతృభాషలో గావింపవచ్చును. తీర్మానములను మాతృభాషలో నుంచవచ్చును. అహమ్మీ తా బాదు మ్యూనిసిపల్ బోర్డు వారు తమ కార్యక్రమము నికముందునుండి గుజరాతీ భాషలో నడపుటకును, మాతృభాషలో రికార్డుల నుంచటకును, నిశ్చయించిరి. వీరిమార్గమును ఆంధ్రదేశ స్థానిక సంఘము లవలంబింప వచ్చును. దేశభాష తెలియనివారొక రిక్తరున్నచో, వారు తర్జుమా జేయుచుకొనవచ్చును. అధిక శంఖ్యాకులకు దేశ భాష గ్రాహ్యమగునపుడు, అన్యభాషలో కార్యక్రమమును నడపుట అనుచితము. మాతృ భాషలో వ్యవహారములు నడుచుచో, నిజసందర్భముల నెరిగినయనుభవములెక్కువ శ్రద్ధవహించి తోడ్పడగలుగుదురు. విదేశ భాషల ప్రతిబంధ మంతర్వ్య రలోదొలగిన నంతమేలు.

బ్రిటీషుసామ్రాజ్య ప్రదర్శనము

బ్రిటీషుసామ్రాజ్య ప్రదర్శనము క్రింద బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు గోదావర గ్రామీణిరాకరింపబడెను. ఈ ప్రదర్శనముపై నేరాష్ట్రమును అభిమానము నహించుటలేదు. సామ్రాజ్యమునందు భారతీయుల జన్మస్వాంత్ర్యములు తొలగింపబడుచుండ, అధినివేశపు రాజ్యములలో నీలువ నీడలేక

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని పుజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

Table with 2 columns: Donor Name and Amount. Includes entries like 'ఇదివరకు 4968-4-0', 'డాక్టరు వేలాల రాఘవరావు 50-0-0', 'పంతులుగారు, వెలగలేరు 50-0-0', 'మొత్తం 5078-4-0'.

యుండ, భారతీయులు సామ్రాజ్య ప్రదర్శనమునందెటుల పాల్గొనగలుగుదురు? హిందూదేశ మింతటి యసమృత్తి జూపుచున్నను, అధికారులు తమ ఏర్పాటులను మానలేదు. హిందూదేశాభిప్రాయము గట్టుల చులకనజేయుటచే, వీరు తుదకు పరిహాసప్రాత్రులగుటదప్ప వేరలాభముండజాలదు.

స్థానిక వార్తలు

తపాలనోటిసు: - కొలంబో మీదుగ నక్షిణ ఆఫ్రికాకు బోయేడి కలహం జనరలు పోస్టాఫీసులద్ద 1వ తేదీ సాయంత్రం 6-25 దాటిన పిదప తీసికొనబడెను.

కార్పొరేషను మోచులు ఎలిమెంటరీ బాలికా పాఠశాల: - ఈ పాఠశాల గృహప్రవేశోత్సవము 10-3-24 వ తేదీ 23, 24 అమ్మయ్యపాదరి వీధి రాయపేటలో డి. బి. పి. వారాహిణస్వామి చెట్టిగారి ఆధ్వర్యమున జరుగును.

నూతన కాన్సిలు కార్యదర్శులు: - గా. పాపయ్యగారికి కాన్సిలు కార్యదర్శిగా మహమ్మదు ఖటలాసా పేరుగాడన, గా. 16 ఎ. పి. పాత్రోగారికి కార్యదర్శిగా ఎస్. ఆర్. కృష్ణమి ఉదయగారును, గా. 17 ఎస్. శివప్రసాద్ గారికి రా. సా. డి. సి. రంగవేలమిగారు కాన్సిలు కార్యదర్శిగా నియమింపబడినట్లు తెలియజేయబడినది.

మదరాసు స్టేషనుగమస్తాల సంఘము: - ఈ సంఘభవనము 4-3-24 తేదీ సమావేశమయి. ఎ రంగారావు గారు అధ్యక్షులుగా నుండిరి. ఈదినకు తీర్మానములు ఆమోదింపబడినవి: - (1) కీ.కే. పేరి వారాహిణస్వామిగారి ఆశయము: - యాసభ్యుల తోడయి విచారించుచు ఆ ఉద్యమములను అర్థమగు తమసాధనముల ద్వారా (2) ఆ ఉద్యమ భావములను సంఘభవనమునందు నుంచుట తీర్మానించడమైంది.

ట్రాము పనివాండ్ర సంఘము: - ట్రాము పని వారందరికీ నష్టము ఎక్కువగా బాల్యవ్యయముగారి బాగాలలో జరిగినది. తమ కమిషనును గూర్చి, మదరాసు ట్రాన్స్ పోర్టువారిని గలసి తమయిచ్చుటల పన్నీటిని తెలియజేయుట నిశ్చయింపబడినది. కాన్సిలు సంఘము లన్నిటికీ నోట ఉపదేశము రావలసింది కొందరుగూడ నుండి పనివాండ్రంద సంకేతముల బుచ్చు కొని, సుఖాధికారులపై నేరముల మోపి, పోలీసుల తయను వృద్ధి చేయుచున్నది. ఇట్టిచర్యలను నడపట్టుటకు ఇది యొక నూతనమార్గము. మా. జి. కె. డైరెక్టరు పరిమోగానికి తమ క్రింది ఉద్యోగులలో కొందరేమి జేయుచున్నారో తెలియజేయబడినది. ఈవిషయములన్నియు సీ. వి. డి. ఉద్యోగియగుట దెలుపబడినది.

రాకపోకలు: - నేటి ఉదయం కె. ఎం. జనీతు గారు ఎగ్జిక్యూటివ్ చిన్నపురి వచ్చిరి. మేజరుజనరలు కె. పాన్సన్సీ, ఎ. 5. మాట్లాడుకొన్నా ఎస్. స్మిత్, గారలు మెట్టుపాలెం మెయిలులో వచ్చిరి. ఎ. వి. భానోజీరావు, కన్నం, నిన్నరాత్రి కలెక్టర్ మెయిలులో వచ్చిరి. లోక్ సత్తాదారు కె. వేమన సుఖమువారు నిన్నరాత్రి రత్నపురం పోయిరి. సీ. రంగారెడ్డిగారు కర్నూలువరకు, పి. శివరావుగారు లక్ష్మణి నిన్నరాత్రి పోయిరి. ప్రభుత్వోద్యోగములు: - ఎ. 2. కొత్తమన ఫిఫ్తురైజ్ బరీగారిని, రివెన్యూబోర్డు ప్రధమ సభ్యునిగా నియమించిరి. ఎం. డి. మార్జరి బ్యాప్సగారిని ఫిఫ్తు రైజ్ బరీగారిని నియమించిరి.

శ్రీమతి అంగాచమ్మగారి ఆరెస్టు

వృద్ధాచలములో జరిగినది శ్రీమతి అంగాచమ్మగారును, శ్రీమతి అంగాచమ్మగారును దక్షిణదేశమునందు నిరసగా ఉద్దరణచరమము చేయుచుండిరి. గతనెల 18 వ తేదీని వృద్ధాచలములో కలెక్టరాయుడు గారలను పట్టుట జరుగునని తెలిసి, నేలము పొడవైన బోధించుటకు వాడైనను ఆనాడు ఉదయమున కలెక్టరి వచ్చి, వారు తాలూకాచేతన పెద్దనోటినుల నరికించి కారముగా వారికి మధ్యమధ్య బోధించుచుండిరి. అందువలన 144 వ సెక్షను క్రింద ఉద్దరణను తీసుకొనివచ్చి వారికి చూపి. వారా ఉద్దరణ పునరుద్ధరణ తీసుకొని వారిని విడుదలచేసి చెయ్యమని వారలను అరెస్టు చేసి. వారిపై సంశోధన గో శిక్ష నకు భవించు చున్నారు.

ఓంకారానందస్వామి

124 ఏ క్రింద కేసుచేయబడెను అత్యున్నతకోర్టులో ఆన్వైడ్డ్ రికార్డుపాదకడకు ఓంకారానందస్వామి ఎం. పి. గౌరవైరి (కె. సా. కో. 108 వ సెక్షను క్రింద తేదీ 124 వ కేసును నడుకొని శివస్వామి 124 ఏ క్రింద మరల కేసుచేసిరి. ఆన్వైడ్డ్ రికార్డులో "శాంతి సంస్థ" అను పేరి క్రింద ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి యీ కేసుచేయబడినది. ప్రకాశ గుడు దుర్గాదాసు, మూ. దాసగుడు పారిసంగు గార్లపైన మూరము 108 క్రిందనే కేసుజరుగుచున్నది. (ఆ. సె.)

హిందీ ప్రచారకన మేల్కనము

ఈ నెల 16, 17, 18 తేదీలలో మధురలో గూడనున్న యీసమేష్టసము కొన్ని కారణాంతరముచే దాదాపు 24 వ తేదీ వాయిదా వేయబడినది. సరియైన తేదీ ముమ్మందు మరల ప్రతికల ద్వారా తెలుపబడును. వి. సు. బహ్మణ్య శాస్త్రి

బొంబాయి మిల్లుపనివారి సమ్మె

సమ్మెదారులపై పోలీసువారు తుపాకుల ప్రేల్పుట

2 మరణించిరి. కిక్కురాయములు తగిలెను

ఒక మిల్లుపని అగ్నిదళిగొల్పుట

గవర్నరు, సమాధాన ప్రయత్నములు

బొంబాయి మార్చి 7:— మిల్లుపనివారి కార్యకర్తలకు పోలీసులకు ఈ దినమున సంఘర్షణ జరిగెను. పోలీసు వారు గుంపులైన తుపాకుల ప్రేల్పుగా కరువుతు మరణించిరి. ముగ్గురకు గాయములు తగిలెను. కార్యకర్తలకును, మిల్లు యజమానులకును సమాధానముగ గురుత్వబద్ధముగా బొంబాయి గవర్నరు మిల్లు యజమానుల సమాధానముని పిలిపించి చర్చించెను. ఈ సమావేశమున కేసు జరిగి దియింపబడినది. దెలియలేదు.

మందుచున్న నిర్భయ ఆజ్యముపొందుట

బొంబాయి మార్చి 7:—కార్యకర్తలు ఎట్టి మరణములను గోరుదురని పనిలో జేరవలెనని దెలుపుచు, మిల్లుయజమానులలో నోటీసును ప్రచురించిరి. ఈ నోటీసు “మందుచున్న మంటలో ఆజ్యము పోసే”ని ఒక సమ్మెదారు అసెస్సియేటరు ప్రతిపక్షినితో నడిపెను. ఈ నోటీసులో బొంబాయి గవర్నరు మాటనే వలచెట్టెను. క్రిందివారములలో సమ్మెదారుల స్థితిగతుల నుజ్జీయముగ నుండెను. ఇప్పుడు చాలమంది సమ్మెదారులు దివ్యమున కొక్కయరు మాత్రమే భుజింపవలసిన స్థితి నుండెను. చాలమంది, ఇంటి నింజిలను, సామగ్రి విక్రయించుకొనవలసి వచ్చుచు న్నది.

ఈ యదయము 8 X 80 11 లకు మిల్లుపనివారి దొక యగవర్తిగారు మార్చి 7 న మిల్లులోను, తులసి ప్రేల్పులై కార్యకర్తలను సమక్షమున కల్పించునట్లు ప్రారంభమయ్యెను. మిల్లులోను బాగుజేయుట కచ్చటజేయుటకై కంకరకార్మికులు బాగా పనిచేయుచు నెర్నాన్ రోడ్డు మూలమునందు పోలీసువారు నడుచు. అందుచే కార్యకర్తలను కెనకు తెచ్చెను. కాని అటుతరువాత వా ప్రయత్నమున అల్లరి జరిగెను. తులసి ప్రేల్పులై కంకరకార్మికుల ఫీజుమిల్లు ఎదుట చాల కొంత యెరుకు నానించెను. పోలీసు దిల్లూటి పోలీసుమినములను 12 మంది పోలీసు అధికారులు ఆ విషయమును గమనించి ట్రాక్ జరిగిరి. గుంపువాళ్ళ, వీరియెదుట చెల్లాచెదలై అచ్చటగల వల్లపుమైదానములోకి వెళ్లిరి. ఫీజుమిల్లు ప్రక్కకుల ఒట్టుల నెత్తుచే ముగించుట యుండెను. ఫీజుమిల్లు గేటులు బ్రద్దలు కొట్టి తెరిచినను, అచ్చట గల సామగ్రిని భయపడెను. మిల్లు యెదుట నున్న బహిరంగ ప్రదేశమున చాల బెచీను చాలవలపు ప్రయత్నములు మొనరెననని ప్రాంత జేసిననాన మొదలైనది. అచ్చట 2 వేల మంది ముగియుండెరి. కాలుతూర్పు ఒట్టు నోకదాని కిటికీనుండి మిల్లుభవనములోనికి పోయిరి. ఇంతలో వాకాకామందు సమ్మెదారులు పోలీసులపై నిరంతరము కల్లవర్షమును సాగించుచుండిరి. సర్వేటు లీడికి రెలపై దెబ్బపడినను, ఒక నిరర్థకమైనది. ఉదయము పదిగంటలగు వకు దిల్లీ రోడ్డుమీద కావలసిన వదిమంది పోలీసుగార్డు వారి స్థితి దుర్భరమగుచు విషమమగుచుండెను. సమ్మెదారుల వారిమట్టును ముగి కెదలెదలకల్లను వారిపై గురిపించుచుండిరి. పోలీసు కమిషనరు, ఇద్దరు డిల్లూటి కమిషనరులతోగల ఒక పెట్రోలు వాహనమున నడుచుగా వా. మునుగుంపులు చెల్లాచెదలై పరుగెత్తకొచ్చెను. ఒక చోట కాలదగ్గరగా గార్డును కొందరెదిరిరి. అంతట వారాత్మ రక్షణార్థము ఒకటి రెండుమార్లు తుపాకుల ప్రేల్పురి. కమిషనరు తోనున్న ఒక వాహనము ఒక ప్రక్కగా వచ్చి గుంపులెత్తి అంతట ప్రోసివేసిరి. కొంతసేపటికి ముయ్యగార్డు గుంపుచే మట్టు యెట్టుచే ఎదుర్కునది. అత్యంతదూర మొట్టి రెండుమార్లు ప్రేల్పును, గుంపువాళ్ళ నిర్భయ చతురైరి. ఒక బాహునికి తీవ్రమగు గాయము తగిలెను. అల్లరిజేసేవారెవరికి కల్లిపోయిరి. ఇంతలో మొగ్గులు పిలువంపబడిరి. మోటారు లారీలలో, డిల్లీ రోడ్డుపై, బ్రిజ్మ సోల్సులు పెట్రోలు కేయుచుండిరి. ఇది సమూహ ఎల్లిక్ట్రను మిల్లునుండి కొన్ని ప్రతిభేక్షకు అగ్నిని దంకొల్పియు దెలిసెను. మైపుల్ గేటువాడు మంటల వార్షి జేసి. ఆ. 11

ఎల్లిక్ట్రను మిల్లును తగులబెట్టుట
బొంబాయి మార్చి 7:—అసెస్సియేటరు పెన్షన్సు ప్రతి నిధి ఈమధ్యకాలము ఎల్లిక్ట్రను మిల్లుపనివారి జనగా అమిల్లులో మంటలతోనుటనుండి ఈమధ్యకాలము దెలియవచ్చెను. సరిగా 12 X 80 11 లకు మిల్లులో మంటలతోను. మై 6 బ్రిజ్మ కరువుచుండగా, సమ్మెదారులు వారిపై రాళ్ళువర్షించిరి. అంతకుముందుగాను, ఈమధ్యకాలమునకు మంటలతోను. ఇంతవరకు చాలాపు రు 60 వేలవస్తుముగలిగియుండునని యంచనా జేయబడెను. జి.వి.సి. రైల్వే అసెస్సియేటు ఇంజనీరు ఎల్. తే.యగారు కల్లిరోడ్డునుండి మిల్లునుండిగా, కార్యకర్తలారిన మోటారులండినాన, వారిని భయపడెను. దెలియచున్నది. కాని అతనికే పాటుముగలిగింపలేదు. అతని మోటారు క్లీనరు కు కలటివైపుగమున కొంచెముదెబ్బకొలిచెను. బొంబాయి పోర్టులను అసెస్సియేటు ఇంజనీరు కల్లి, గారును ఎల్. ఎ. వాది రాగారును అంతరించుచున్న వేల్పుచుండగా, సమ్మెదారు వారి నెదిర్చిరి. కాని ఈమధ్యకాలమున రూఢివార్త దెలియలేదు.

ఉద్రేక కరముగ ప్రకటన

బొంబాయి మార్చి 7:—మిల్లు యజమానుల సమాధానము దగు సకలకు వాలాగారి కంకరముతో, నీ యదయమున మిల్లులన్నిటినుండిను నోటీసులు పట్టబడెను. కొంతమంది కార్యకర్తలు ఎట్టి మరణమును లేకయే తుగి వనిలో ప్రకటించెద మని దెలుపుచు కొంతమంది మిల్లు యజమానులు కేవలముండియు మిల్లులను తెరచుటకు నిశ్చయించుకొని రినియు వేతనములు పెంచుటకుల యంతరము సకలకుననియు, వా నోటీసులకుండు. ఈ ప్రకటన కార్యకర్తల సత్యతాగ్రహవరకులను నర్చించి దెలియచున్నది.

మిల్లులను తగులబెట్టెదమని బెదరింపు

బొంబాయి మార్చి 7:—మిల్లులను తెరచి, పనివారి కినికొ నా యెదుట తగుల బెట్టెదమని బెదరించుచు, ఒక ఆకాశమున్న ప్రకటనము ద్వారా వెలుపబడెను. ఈ ప్రకటన వాణ్ణి కర్మిలు పోలీసులపైను గొడవై టి. పబలి యుండెను. ఇంకను మిల్లులలో పాతేయుచున్న యుగముల నెదలైపోయినను, కావల వాదినను కల్లను నివసవలెనని ప్రాప్తిపించుచు మరియొక ప్రకటనము ఎల్లిక్ట్రను కార్యకర్తలను దరింపబడెను.

సమ్మెదారులతో యుట సమాధానముల వారు గవర్నరు గారి కంకరకార్మికుల, ప్రభుత్వమువారి యెదుటకు జేపడెనని దెలియచున్నది.

కానసభయందు చచ్చు

బొంబాయి మార్చి 7:—బొంబాయి కానసభవారికిన మన ఫలవారాంతరము తిరిగి సమావేశమైపును, బోలోగారు (నియోజితాధికారకర్మము) పోలీసులు కార్యకర్తలపై తుపాకుల ప్రేల్పును సందర్భమున జరిగిన విషయములను దెలుపవలెనని ప్రభుత్వసభ్యుని గోరి అంతట గొ. కరిమరస్ హెడ్డగారు ఈకింది విషయము దెలిపెను.

ప్రభుత్వప్రకటనము

ఈయదయమున డిల్లీ రోడ్డునందు, బొంబాయి నగరమున క్లిష్ట కాలమున డి 25 గుమ్మ సమ్మెయొక్క ప్రభుత్వముచే గొప్ప అల్లరి జరిగిందంటు కంతము విచారించుచున్నాను. విచ్చలవిడిగా దిగుకు సమ్మెదారుల గుంపులు, కాంతిని కాపాడుటకు డిల్లీ రోడ్డున కావలసినవలసిన పోలీసు పికెట్టులైన కల్ల కర్మము గురిచేసిరి. అంతట పోలీసువారు గుంపులపై తుపాకుల ప్రేల్పురి. సమ్మెదారులలో నిరర్థక మరణించిరి. ముగ్గురకు గాయములు తగిలెను. తుపాకుల వారియెదుట ప్రభుత్వము వారు సమాధానములను సమాధానము దెలుపుచున్నాను. దీక్ష కాలము నుండి సమ్మెదారులను అన్నిదినములనుండియు సమ్మెదారులను చాల క్రోధాని యుగ వర్తించిరి. ఇకమిదిటి అల్లరులు జరుగుటకై సర్వసమర్థము ప్రయత్నము లొనర్చుడెను. మిలిటరీ పెట్రోలులు మాత్రమే పిలువవలసివచ్చెను. ప్రభుత్వసభ్యుల తీవ్రతను ప్రభుత్వమువారు బాగుగా గమనించిరి. కార్యకర్తలను మిల్లు యజమానులకును సమావేశమొనగూర్చి వివాదాంతముల పరిశీలించేవలెనుటకు ప్రభుత్వమువారు క్రయత్నముల నొనర్చుచు న్నారు. గవర్నరు గారి రిక్కుడు మిల్లు యజమానుల సమాధానముతో సంబంధించుచున్నాను.

అభ్యుత్థానము:—ఈ ప్రకటన మొదలగుటలో ప్రభుత్వసభ్యులు జేసిన విచారమును ఈసభ వారందరను పాల్గొనుచు న్నారని ఎంచుచున్నాను. అంతట మోలెరఫిట్స్ అహమ్మదు గారు మాటలాడుటకు లేవగా ఈమధ్యకాలము కార్యకర్తలను గొప్ప పిలువదనియు కల్లలయారితమడుకచ్చుననియు అభ్యుత్థానము నుడిపెను.

బోలోగారు:—ఈమె ప్రారంభమైన దానినుండియు నిన్ని దినములు కాలముగను పనివారు యజమానుల కకల నచే వాసన్నికము. వా సమాము. దిరి?

*భ్య:—ఈవిషయమున యెక్కు ముక్తముల చర్చించుట కిప్పుడు పిలువెదు. ఇంక మొనవివరములుగావలసినవో సమగ్ర చచ్చును. గొ. కని అసభ్యులు తనకు దెలిసినంతవరకు నివరముల నిన్నిటిని దెలుపును.

బోలోగారు:—మిల్లు ఏ కెంటులు, మిల్లులలో కలికించి న నోటీసుయే ఈ అల్లరికి కారణము ముగి దెలియగోరెనను

గర్. మా రి స్ హె వార్డు:—ఈ విషయమును చర్చించుచో, మిల్లు యజమానుల వాదయెడల గా, పనివారి వాదన యెడలగాని దురభిప్రాయ మేర్పడగలదు. అందుచే వావిషయము నిప్పుకు చర్చించవలదని గోరుచున్నాను.

లి. జి. ప్రధాన్ గారు:—మిల్లులలో ఆస్తికమైన వస్తుము గలిగెనా?

గర్. హె వార్డు:—కేసు నాణించిన ప్రకటన స్పష్టముగా నున్నదని దలచెదను. ఈయదయమున అల్లరి జరిగెను. ఇ. మిద పట్టిని జరుగకుండ నేర్పాటులు జేయుటకు ఇప్పుటి. రకు ఇంత కల్లకు విషయము దెలియలేదు.

లాల్లీ వారాముజీ గారు:—వై పక్కనే తిరిగియుండిరి.

హె వార్డు:—కొన్ని కిటికీ అద్దములు విరుగగొట్టుడెనని యు కొలనిగ దొ. కొనుటకుచేద చరగననియు దెలిసెను. ఎక్కవ వస్తుముగలిగెట్లు వారికను దెలియలేదు.

వారాముజీ గారు:—మాజిట్టిలు అర్థమననియే తుపాకులకు ప్రేల్పురా?

అభ్య:—కేసీ, కల్ల కనుమతి కొనుటకు. ఈవిషయములన్నియు కరువారత వచ్చును. ఈసభ వారు చాలతీవ్రమగు విషయముగ పరిగించి ఒక సంగతిని గురించి ప్రశ్నించుటకు బోలోగారి ననుమతి కొనిపిని. వివరములు దెలిసిగనుటకు ప్రభుత్వసభ్యులకి కరుగవచ్చి లేవపోయినప్పటికిని ఈమధ్య దెలిసిన విషయముల వారకు దెలిపెను.

నలమన్ గారు:—పోలీసువారిలో జేరవలెనని మరణించరా?

గర్. హె వార్డు:—కొంతమందికి దెబ్బలు తగిలెను ఒక పోలీసు అధ్యక్షుని: తీవ్రమగు దెబ్బలు తగిలెను. అతడు వైద్యులకు గొప్పబడినది.

గవర్నరు మిల్లుయజమానుల అభ్యుత్థానము

సంప్రదించుట

బొంబాయి మార్చి 7:—ఈ మధ్యకాలము గవర్నరు గారు, మిల్లు యజమానుల సమాధానములను సకలకు వాలా గారిని పిలిపించి సంప్రదించిరి. మిల్లు యజమానుల సంఘము వారి కిత్తకరముగ నీ సాయంత్రము సమావేశమై, ఈ విషయమునే చర్చించిరి. గవర్నరుగారి మావలన, ఈ మిటి వారి తీర్మానములను గూడ అతివాక్యముగ నుంచబడెను. అసెస్సియేటరు ప్రెస్సు ప్రతినిధి సకలకు వాలాగారి, కార్యకర్తలపై ప్రశ్నిచగా, కమిటీవారి యభిప్రాయమును సకలకు వాలా గారు గవర్నరున కెగించి చర్చించుటకు నిది రహస్యముగ నుంచబడునని దెలిపిరి. సకల కువాలాగారు రాత్రి గవర్నరును తిరిగి దర్శించెదను.

గవర్నరుగారి సూచనలు

బొంబాయి మార్చి 7:—కానసభా కార్యక్రమము ముగిసి నతరువాత కానసభ్యులు గంపులుగాడి, సమ్మెదారుల గురించి ఇన్వెస్టిగేషన్ చర్చించుచుండిరి. గవర్నరుగారి సూచనలను, మిల్లుయజమానుల ప్రత్యుత్తరము ఇ:ను అ.ద. పోయెను. గవర్నరుగారు సకలకు వాలాగారిని, కార్యకర్తలవరకుల నగ్గి కి:చునట్లు ప్రోత్సహించెననియు, అట్లుగానివో సగమువర కయిన సగ్గింపవలెనని నుడిపెననియు, ఈసమ్మెను వెంటనే పోగొట్టుటకు గవర్నరుగారు ప్రయత్నించుచున్నారనియు అధికారతరగవర్తము అంకొనుచున్నాను. కార్యకర్తలతో చర్చించుటకు సమావేశముల నేర్పరుచుటకు మిల్లు యజమానుల లంకించి దెలియచున్నది. మిల్లు యజమానులను, కార్యకర్తలను రేపు సమావేశమై చర్చించెదను. (ఆ. 11)

* * *

ప్రభుత్వమువారి మరతుల వివరము

మిల్లు యజమానుల సమాధానములకు సకలకు వాలా గారి రిపో నిన్న సాయంత్రము సంప్రదించినపు గవర్నరు గారి తీర్మాని సూచనల నొనర్చెను.

1 పనివారు పనిలో ప్రవేశించినను ప్రత్యేక పోయినను గూడ బో. సువకు భంగములేకుండగనే జనరి నెల జేరముల

మదరాసు శాసనసభ

నేటి దినచర్య

మార్చి 8:—శాసనసభ మరల యాయుధము 11 గంటలకు సమావేశమయ్యెను. గౌ. బి. బి. ఎల్. డి. స్వామికణ్ణ ప్రెసిడెంట్ గారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. సేతు సుమారు 40 ఉపయోగములను మార్చి మేయుండిరి.

సేతు ప్రశ్నోత్తరములు జరుగలేదు. అందుచేత పార్లమెంటు సమావేశమైనది చర్య మొదలుపెట్టబడెను.

సర్. కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారు మొదట తమ విమర్శనమును ప్రారంభించిరి. సర్ కారల్యుటాడ్డుంటుగారు అయిదు సంవత్సరముల కాలము బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టెను. ఆర్థికశాఖ సర్గాక, ఆయన, ఏయద్యోగమును దుండినను, గడచిన 80 సంవత్సరములకాలము ఈదేశమునకు చాల శ్రద్ధతో సేవచేసిరి. ఆదాయన ఈదేశమును వదిలిపెట్టినపుడు, ఈ రాజధానిపీఠి వారిలోనుండును (కరతాళధ్వనులు) వారినిగూర్చి నాయకప్రాయమెట్లున్నను, ఈమారు బడ్జెటునుగూర్చి అగణనకుండినంత సదభిప్రాయము నాకులేకున్నది. భారతప్రభుత్వముతోటి ఈరాజధాని సంబంధము స్పష్టముగ లేదు. ఎక్సైజు శాఖపరిపాలనము రహిత్యైక్తికముగ లేదు. ఆశాఖయందు నష్టము వచ్చినను మనము నిష్పక్షపాతమున, ఆర్థికసభ్యుడు ప్రజలమైనందు దుర్భరమగు బాపన్నులను తగ్గించుట కేమాత్రమును ప్రయత్నింపలేదు. దేశములో నంతటను అన్నివిధములగు పన్నులను, మదరాసు రాజధాని ఎక్కడ మొత్తమును భరించుచున్నది. పన్ను లెక్కచేయకున్నది. ప్రజలపేదరికమును ఎక్కువగ నున్నది. ఆపేదరికమును తొలగించుట కెట్టి ప్రయత్నములచేయలేదు. పేదరికమును తొలగించుటకు వ్యవసాయమును, పరిశ్రమలను అవసరమని సర్ రెడ్డిగారు చెప్పిరి.

ఉప్పీసాహెబుగారు మాపరిపాలనకాలమున ప్రభుత్వమువారును పోలీసువారును పుచ్చుకొనిన చర్యలను ఖండించిరి. మలచారు జిల్లాలోని జనసామాన్యమును బీదనీతినుండి తప్పించుటకు తగిన చట్టములను గావించవలెనని ఆయన కోరెను.

సి. వి. సర్ నరసింహరాజుగారు బడ్జెటునందు లోటులేకుండైనను భావము నంగీకరింపకుండిరి. సర్. భారల్యుటాడ్డుంటు రి సంవత్సరముల క్రితము ఆర్థికసభ్యుని పదవికి వచ్చినపుడు 1919-20 సంవత్సరమున 210 లక్షల నిలువయుండెను. ఇప్పుడాయన రివైరెపోజువునపుడు లోటుమియు లేకుండ అంతయు కుద్రముగ నుంచుచుండెనని చెప్పెను. కాని వివరములను జూచిన ఆదాయము రానియంతములపై 61 లక్షల అప్పుపెట్టెను. ఆయన తానధికారమునకు వచ్చినపుడుండిన నిలువన తన ఖర్చుపెట్టుటయే గాక, రాజధానిని విడుదలపెట్టి అప్పులపాలు చేసి పోవుచున్నాడని నరసింహరాజుగారు చెప్పిరి.

సత్యమూర్తిగారు

పిమ్మట ఎన్ సత్యమూర్తిగారు ఇట్లుపన్నునించిరి.

గౌ. ఆర్థిక సభ్యుడు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటునకు ఆతనిని శాసనసభ్యులు పలవురు అభినందించిరి. సేతు మాత్రము వారివలె అందుల కభినందింప జాలనందులకు చింతిలుచున్నాను. కాని శాసన సభాసభ్యులకు నుండిన హోదానుబట్టి మాత్రమేయెంత చెప్పవలసింది. శాసనసభలోని యాతని ప్రవర్తనము, విన

చిత్తమునుబట్టి ప్రతిపక్షమునకు (2) ఈమధ్యుండిన పనివారి ప్రతిభతో ఈమధ్యున చర్చింపవలెను. విచారణ సుఖముగా నివేదికను జేరినతోడనే, బోసనువలయును స్పష్టముని నిర్ణయమునకు వచ్చును. ఈమధ్యున ప్రతిభతో గల పని చర్చింపవలెను. ప్రస్తుతానికి చాక్లియగకుండుటచే ఈమధ్యులను గురించి జనువేనకల దీనినివలెనని శాశ్వతములను గాడ గోరి, ఈమధ్యులను యజమానులంగీకరించెనని ప్రభుత్వమునా రెండుచున్నాడు. (ఆ. సె.)

అధికారి సభ్యుల అక్రమచర్యలు

బొంబాయి శాసనసభ

బొంబాయి మార్చి 7:—వోటింగుసంస్థలను అధికారి సభ్యుల అక్రమచర్యలు చర్చించుటకు శాశ్వతముగా నాడలేదని బొంబాయి శాసనసభలో వచ్చిన గాంధీ ప్రతిపాదనకు సభ సభ్యులను నిరాకరించి. అధికారి సభ్యులు అధికారతర సభ్యులనుబట్టి వని వోట్లకొను ప్రచారము చేయుచుండగాను చూచిరిన నిరసన గాంధీగారు ప్రాసీరి. (ఆ. సె.)

యము, సౌజన్యము, ఓర్పు మున్నగు నంశములు ప్రభుత్వవర్గములోని ఇతరుల కాదర్శ ప్రాయములై యుండగలవు. అతడుమాపిన మార్గమును ఆతని సహచరులు అనుసరింతురని సేతు నమ్ముచున్నాను.

శాసన సభలో గడచిన రెండు దినములనుండి అధికారతర శాసనసభ్యులు మాటలాడుచుండిన విధమును మించినబడ్జెటును శాసనసభ్యులందు ప్రవేశపెట్టిన కాలమువలెనే యున్నదిగాని వేరుగలేదు. బడ్జెటు నూచనలు సంబంధించినంతవరకు సంస్కరణములకు పూర్వమెట్లుంటేమా కేడును అట్లే యుంటిమి

శాశ్వతనిర్వాహకసభ్యులలో భారతీయు లికవుండినను ముగ్గురుమంత్రిలుండినను సార్వభౌమునిప్రభుత్వవిధానముపట్టి వలెనే ప్రజాభిప్రాయమును లక్ష్యముచేయకనే సాగిపోవుచున్నది. శాసనసభ్యులనూచనలుగాని ప్రజాభిప్రాయమునూచనలుగాని ఒక్కటియైనను ప్రభుత్వమువారిచే ఆమోదింపబడుటలేదు. ఈమాడుదినములనుండి ఇంక నేలను దున్నుటమాడ ప్రాత విధానమే జ్ఞాప్తికవచ్చుచున్నది.

గ్రాంటులను మమ్ములను అడుగుటకు పూర్వము శాసన సభ్యులకోర్కెలు ఎంతవరకు ఆమోదింపబడెనో ఎంతవరకు నిరాకరింపబడెనో మాకు ఒక నివేదిక సమర్పించిన మా యభిప్రాయమును తెలుపుటకు వీలుండును.

సర్ మదనాంటు సంవత్సరము ముగియగానేఅట్లుచేయుట ఆచారము. ఇంకను సంవత్సరము ముగియలేదు.

సత్యమూర్తిగారు. అయినంతవరకును ప్రకటించియుండవచ్చును. బడ్జెటు ఉపన్యాసముందు మంత్రిలు కొన్ని స్క్రీములను ద్రవ్యములేనందున వదలుకొనవలసి వచ్చెనని ఆర్థికసభ్యుడు తెలిపెను. ద్రవ్య వినియోగమును గూర్చి కార్య నిర్వాహక సభ్యులకును మంత్రిలకును భేదాభిప్రాయములుబయ్యిచినపుడు, మంత్రిలు తమయభిప్రాయమును గవర్నరుకు తెలుపగా, గవర్నరే పంచిపెట్టెననెనయు జాయింటుకమిటి రిపోర్టుచుండుట. కాని ఇక్కడ ఆర్థికసభ్యుడు కొంతఇచ్చి విగిలినది నిరాకరించినను, చాలనని మంత్రిలు అంతటితో నున్నారు. ఆర్థికసభ్యుని నిర్ణయమునకు వారు లోబడి సంతృప్తి చెందియున్నారు. మంత్రిలు తమ యభిప్రాయమును కార్యముపట్ల చూపరైరి.

ఆదాయము, వ్యయము

బడ్జెటులోని ఆదాయవ్యయముల జూచిన రాజనీతి ఇచ్చట ఎంత వికృతముగ నున్నదో కనిపించును. భూమిమీద, త్రాగుడు మీద, కోర్టుల కేసులమీద ఆదాయమువచ్చుచున్నది. త్రాగుడును, కోర్టులకేసులయందు సర్వార్థములుగావుచ్చెట్లుపార్లమెంటుపై సామ్యము వహించుచుండుట నాగరక లక్షణముగా నేరదు. ఈద్రవ్యమునంతను తీసికొని ఎక్కువ జీతములనుపొందు ఉద్యోగులను పోషించుచున్నారు. ఈఉద్యోగుల సంఖ్య ఒక నొప్పవైద్యమువలె పెరిగిపోవుచున్నది. వీరికై 225 లక్షల రూపాయలను ఖర్చుపెట్టుచున్నాము. మనము ప్రజలను విద్యావంతుల చేయుటయందుకున్న పోలీసు తనిఖీలో బరుమటచుదు ఎక్కువసామ్యము ఖర్చుపెట్టుచున్నాము. ప్రజల స్వాతంత్ర్యము వరికట్టి, శాఖలయందు సామ్య దుర్వ్యయ మగుచున్నది. ఆదాయమును బాగుగ గమనించి దానికి తగినట్లు ఖర్చుపెట్టుట రాజనీతి. ఈరాజనీతిని శ్రీరామచంద్రుడు తన తమ్ముడు భరతునికి బోధించియుండెను. కాని ఇటీరరాజనీతులు మన ప్రభుత్వమునకు పనికి వచ్చుననిగావు ప్రజలవెంట అసమర్థులను చేయవచ్చునో, అంత అసమర్థులను చేయుటయైనది ఉప్పుపన్నును రూ 2ల కన్నను తగ్గించుటకు పూనుకొనవలసియున్నా పూనుకొనిన మదరాసుకు భారతప్రభుత్వమునుండి 80 లక్షలు రావనియు మన ఆర్థిక సభ్యుడు వాదించెను. కాని ఆతని యావ్యసమును ఇచ్చటి శాసనసభ్యులు ఏకగ్రీవముగ నిరాకరించినందుకు సేతు సంతసించుచున్నాను. హైందవశాసనసభలోని ఏభారతసభ్యుడుగూడ ఈ రూ 2ల పన్నును అంగీకరించి యుండలేదు. రాష్ట్రీయకపుములు తగ్గవలెనని నాకును ఉత్సాహముగలదు కాని అందుల కీమార్గముగాదు. హైందవశాసనసభ ఈమర్గమును రాష్ట్రీయ కపుములను రెండిని నిరాకరింపగలుగునని సేతు నమ్మెదను. ఆలియయప్రభువు ఉప్పుపన్నును గూర్చి తలచిన ఆభిప్రాయమును మార్చుకొనెను. కాని జేతమున కాలని యభిప్రాయముతో నిమిత్తములేదు “భారతప్రభుత్వము” అను గ్రంథమున రాష్ట్రీయశాసనాల్లాగానూడ ఉప్పుపన్ను ప్రజలను పీడించునని స్పష్టముగ వ్రాసియున్నాడు. రీనిటల్మెంటు నూచనలను అమలులో పెట్టవలెనని రాజధానియందు గొప్పఅంతోశన యుండినను, ప్రభుత్వమువారు

ఆశాఖనుండి 14 లక్షల ఆదాయమును మూపి ఆంధ్రులకు గౌరవమును పొందగోరుచున్నాడు. తంజావూరు మిరాసీదారుల డెప్యూటీమను సందర్శించి ఒకమాస మైనది. కాని ప్రభుత్వమువారింకను ఆలోచించుచునే యున్నాడు. బహుశః పోలీసువారిని, మిలిటరీని పెట్టుకొని కినులను వహించుచుండురేమా యని తలంచెదను. కాని ఇట్లుచేయుట వలన వారేప్రజలందు అసంతృప్తిని ఎక్కువజేసికొనుచున్నారను. ఖైదీలను గౌరవముగ చూడవలెనుగాని వారిని పీనముగ చూడరాదు. మలఖారులోనివారి సిటినిగూర్చి ఇప్పటికే కొందరు శాసనసభ్యులు ముచ్చటికి యున్నారను. పోలీసులను ముఖ్యముగ సి. వి. డి వారు నాబోంట్ల చుట్టు తిరుగుట తప్పు మరేమి చేయుచున్నారో తెలియుటలేదు. వీరిని అవసరముగ పోషించుటకన్న కేరముల యన్వేషణయందు ఎక్కువ శ్రద్ధ వహించిన బాగుగ నుండును.

మంత్రిల నిస్సహాయసిద్ధి

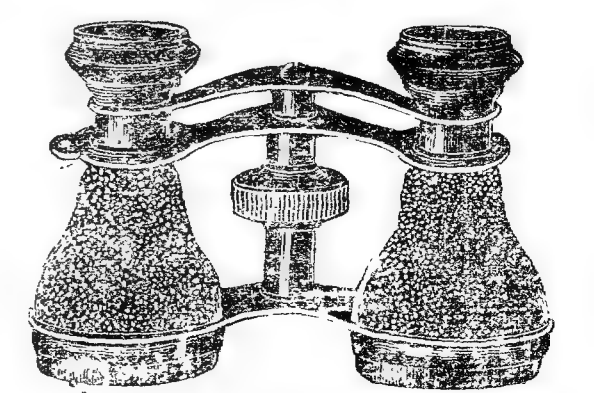
మంత్రిలశాఖలలోని యుద్యోగుల నియామకము మరింత పోద్యోగికి వచ్చినది. భారత ప్రభుత్వ చట్ట ప్రకారము ఆ యుద్యోగములు మంత్రిలనుబట్టి గవర్నరుచేయవలెనగుటను, కాని మంత్రిలనుబట్టి వారిపొద్బలముగాని బొత్తుగవాయి నది. గవర్నరు తనయిష్టమునచ్చినవారిని స్వతంత్రముగ నియమించుచున్నాడు. మంత్రిలు తమయధికారమును గవర్నరుకు వదిలిపెట్టి, మిక్కిలి కూర్చొనియున్నారు. ప్లానికన్సపరిపాలనా శాఖయందు సరియైన అభివృద్ధి జరుగలేదు. మంత్రియు ఆయభివృద్ధికి అన్నివిధముల అడ్డుపడుచున్నాడు. ఆయనయందు ప్రజలకుగల విశ్వాసమును చక్కగ వినియోగించవలసి యున్నది. విద్యాశాఖ మంత్రి స్థితిమరంతవిచిత్రముగ నున్నది. తనశాఖకు ద్రవ్యములేదని ఆతడు సమాధానముకొని తప్పించుకొనజాలడు. విద్యను భారతజాతి కనుగుణముగ చేయవలెనను ఆలోచనయే ఆయనకు స్ఫురింపదు. ఆకారములేకున్నను సరకయినను ఉన్నదాయని చూచిన ఆదియులేదు. ఎవరైనను సదుద్దేశ్యములుగల యూరోపియను విద్యాశాఖద్యైక్తులకు నున్న ఆతడు గావించని సంస్కరణములను మంత్రి ఏమియు గావించి యుండలేదు. మద్యపానము విషయమై తనకు దృఢాభిప్రాయములుండినని ఆయనఈమధ్య గంభీరముగ బలికెను. ఆయనను రెండు సంవత్సరములకాలమును మంత్రి నుండనిచ్చిర అతడు ఇంతకన్న ముచ్చెయదలచినది ఏమియు నుండదు. పదవిశక్త్యరములకాలములోపలనైనను రాజధానియందు సంపూర్ణ మద్యపాననిషేధమును నిలగునట్లు చేయుటకు ఆయన ఏల పూనుకొనరాదని సేతు ప్రశ్నించుచున్నాను. ఈ మాత్రము చేసినను ఆయన తన యుద్యోగమును వదలుకొనవచ్చును కీర్తితోవదలుకొనవాడగును పార్లమెంటుకమిటీని తీసివేయవచ్చును.

పార్లమెంటు శాఖ గడచినమాడుసంవత్సరముల కాలము నుండి తరాళనము, లోనూడి యున్నది. ఆశాఖను తీసివేసి ఆపని విగిలిన ఇతరులకు తులకును వచ్చివెట్టి కొంతద్రవ్యమైనను మిగులును. పూర్వము రాజధానిపరిపాలన కుండిన గవర్నరు యుగ్మకు శాశ్వతనిర్వాహకసభ్యులు యుగ ఇతరులకు గవర్నరుగారు గాకను 4 గురు శాశ్వతనిర్వాహకసభ్యులు యుగ్మకు తులకు యుగ్మకు ఉపాధ్యక్షులు, మగ్గురకార్యదర్శులు ఇంకొందరి యున్నాడు. ఇతరుల శాశ్వతనిర్వాహకసభ్యులను ఇతరుల ముగ్గులను చూడను. ఈపాటిసంస్కరణలను గావించినది కొన్నిలక్షలు మిగులును

గత ఇంకను జరుగుచున్నది. నేటితో క్రమము శాసనసభ అగిపోయి మరలబడ్జెటు గ్రాంటులపై సామవారము 17 వ తేదీ సమావేశ మగును నేటి వధ్యార్థము చర్యనుంతయు సామవారము వాటిపడి. లో ప్రాటిపించును.

త్యరపడుడు కొద్దిగాయున్నది

బైనాకులర్

కోత్తగాజురీనుంచి రప్పించియున్నాడు. మందొరపు 25 రూపాయలు. మారమునుండు చింబముదగ్గరగా చెలుసును. వెల రూ. 2-8-0

లక్ష్మీదేవి అంకు కంచెని

18, రామానుజయ్య వీధి, సామలకూరపేట, మద్రాసు

మధ్యపరగణాల శాసనసభ

నాగపూరు, మార్చి 6:—మధ్యపరగణాల శాసనసభలో 284000 ను మొదల అనుబంధించి 284000 ను స్వరాజ్యవాదులను నిరాకరించబడినది. కావుననే ద్రావిడ ముఖ్యులను పీఠకధ్యక్షులను పోషించి మంత్రి లుకను రాజీనామా చేయలేదనియు ప్రభుత్వమువారు కా నునభ్యుల లోల్లనను నెట్టలేదనియు ఫిర్యాదుచేసిరి. ప్ర భుత్వము తరపున స్టాన్ డెను గాదు స్వరాజ్యవాదులు అక్రమ ముగా ప్రవర్తించుటయేగాక మరొక ముఖ్యముగాడ చేయుచున్నా రని చెప్పెను. (అ.పె.)

మాకిలన్ అందుకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇన్ కార్పొరేటెడ్ ఇన్ ఇంగ్లండ్)
నార్త్ బీచ్ రోడ్డు-మదరాస్

పల్నాటిపేట కథలు ... .. అ. 8 0
ఇది చెన్నపట్టణము ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీ ఆంధ్రపండితుల గు విద్యాశ్రేణి అక్కిరాజు ఉమాకాంతం, రచించినది. శ్రీనా థుని పల్నాటి పీఠచరిత్ర కథ బాలరకు సులభముగా బోధప టునట్లు వచనరూపముగ వ్రాయబడియున్నది. ఇందు ఆరు చి త్రపటములు గలవు.

భాసనాటక కథలు ... .. అ. 6 0
సంస్కృతభాషలో నాటకములు రచించిన వారలలో మొట్టమొదటివార లని పేరుపొందిన భాసమహాకవియొక్క నాటకములలోని కథలను ఆంధ్రమున నుండు బాలరకు సులభ ముగా నేర్చుకొనుటకు తిరుపతి కపిస్థళం కృష్ణమచార్యులు ఆంధ్రవచన రూపముగ యీ గ్రంథమును వ్రాసిరి.

ప్రాచీన కథలు (అస్సిరియా, ఈజిప్టు, గ్రీసు, రోముమున్నగు వాని కథలు) ... .. అ. 5 0
స్కాట్ యొక్క శైలికి దర్శన-నవల (సంపాదించబడినది), 8 0
పల్నాటి రాజుగారు కాలేజీ పి. జగన్నాథస్వామి రచించినది.

జూనియర్ గ్రేడు, మూడు, నాలుగు, అయిదు తరగతులకు ఉ పయోగము.

ట్రాయ్ పట్టణపు కథలు ... .. అ. 2 0
ఈ పుస్తకమునందు గ్రీకుచరిత్ర పురాణకథ వ్యవహరింప బడియున్నది.

పిల్లల కథలు, మొదటి పుస్తకము ... .. అ. 2 0
,, రెండవ ,, ... అ. 4 6
,, మూడవ ,, (ఈజిప్ట్ కథలు), ,, 3 6
ఈ పుస్తకములయందు ఆంధ్రమండలపు వాడుకలోనుం డు కథలు వ్రాసియున్నవి.

ఈసపు చెప్పిన కథలు ... .. అ. 8 0
రాయ్ సాహెబ్ గిడుగు రామమూర్తిపంతులు రచించినది.

భవభూతి నాటకములు. (వచనము.)
రాజమహేంద్రవర రాజశేఖరకళాశాలలో ఆంధ్ర పండితు లగు మల్లాది సూర్యనారాయణ కాశ్రిగారు రచించి రుచి. ... .. అ. 8 0
భాజరాజీయము (వచనము.) ... .. అ. 8 0
అనంతా మాత్యుడను ఆంధ్రకవిశ్వరుడు రచించిన పద్య శాస్త్రములోని రసవంతమగు కథను సంగ్రహించి నాగపూడి మహాస్వామయ్య బి. పి. వచనరూపముగ ఆంధ్రమండలముల లోని నకల శ్రీపురుషులు జరివి యుత్తమ ధర్మంబులను నె టింగి సత్త్వవర్ణనలగుదు రని తలంచి యెల్లవారికి నుపయుక్త మగునట్లు వ్రాసియున్నారు.

వ్యవసాయ, పరిశోధకకళాశాల

పూసా
రాష్ట్రీయవ్యవసాయశాఖలో నున్నవారినిగూడ ఈకళాశాలలో చేర్చుకొందురు

ఫీల్డ్, మార్చి 5:—పూసాలోనున్న అగ్రికల్చరల్ యన్ స్టిట్యూటు అందు కాలేజీ కట్టబడలేకపోయి యందు సరిగ్గా తీర్చిదిద్దబడినది. ఇట్టివిద్యార్థులను అందు చేర్చుకొందురు. (అ.పె.)

ఈ కళాశాల 1923 సం॥ నవంబరు తేదీన ప్రారంభమైనది. కావున ప్రతిపద్యము ననుసరించి ఆభ్యర్థులు కాల ము రెండుసంవత్సరములు ఈవిద్యయై విద్యములు తెలియగోరు వాడు దైవకర్త అందు ప్రియంగా అగ్రికల్చరల్ రిసర్చ్ యన్ స్టిట్యూటు అందు కాలేజీ, పూసా అని వ్రాసి తెలిపికొనవలెను. ఈ విషయ బొది కృతార్థులైవాకి యింజిన్ అగ్రికల్చరల్ రిసర్చ్ లో నువ్వోము లీ విషయము గావించి తేను. అ.పె.

కలకత్తా పురపాలకసంఘము
కలకత్తా, మార్చి 6:—పిగబడ్డెలు 28½ లక్షల ముగింపు నిలవములను సర్వము ఈ దైవపటికి, పిగి ప్రాత అప్పు క్రిందతీర్చవలసిన రీతి లక్షలు గూడ ఇచ్చబడినది. ఇదిగాక ప్రాతరకలు ప్రారంభించుటకు, ప్రాతరచిన పనులను మగి. ముఖ్యము 1,28,13,000 అప్పు కాలనియున్నది. (అ.పె.)

కలకత్తా
మార్చి 6:—జి. యన్. కల్లింగ్ గారు తమ మంత్రి కదలి రాజీనామా చేసి వర్మరుగారు వారికి ధీ. ముఖ్య పరిపాలనను ఈవిషయము పరిచి. పూసా కృష్ణమచార్యులు ప్రకారము మూడు గాకి కలుగుచున్నది. వైద్యాధికారము ఫకూల్ హాసు గారి కి నుబడినది.

బదుకానుల చందా

శిరోమణి గురుద్వారాసంఘము
ప్రత్యేక నిధి
అమృతసరులో శిరోమణిగురుద్వారా స. మువా రొక ప్రత్యేకనిధి నేర్పరచిరి. అనిధికి సి లందరురు చెరి అయిదుకానులు (0-1-3) యిం నలెనని సంఘమువారు కట్టసిచేసిరి. (అ.పె.)

బీహారు బంస్సా శాసనసభ
పాట్నా మార్చి 6:—బీహారు బంస్సా శాసనసభవాది కానంగ్ విద్యుటును ఆడుగబడినది 8529) ను భూమి అలా ముఖ్యముండి లిగించిరి. మి.రా. 1986808 ను అ.గి.రింప బడినది. కానంగ్ భవ అభ్యర్థులుగా నిలబి బిడింపబడిన వారు బిడింపబడిన వెలుగుగా నున్న పథ్యము తొలగించబడి. కా బిడింపబడినది. (అ.పె.)

దంతసంబంధమైన ప్రచారము.
అపరిమితమైన ఆహారము లోనికి పిచ్చు వాయువు మొల అగువానిచే దంతములు ఎండుబడి ఎట్లు తుప్పిపోవునది, ఆరో గ్యము చెనునది మొదలగునవి ప్రచారములో నున్న వాక్యములను. వె.కటరావు, ఎల్. ఎమ్. అందు ఎన్. డె.టాల్ శిక్షకుగారు అంధ్రజేతము నందు సంవారముచేసి ప్రదర్శనములు ఉపన్యాసములు మూలముగా ప్రజల ప్రాంతములను చేయు గురు. ఆ ముఖ్యములను ట్రావెలర్సు బంగాళాదు లేక తపాలాశీనులందు విచారింది వివరములు తెలిపికొనవచ్చును. ఈ విషయ తె. పబడిన బాగాలలో రమారమి యిందులో తెలి పిన తాళిలులందు మకాము చేయుదురు.

తిరు వూరి 9 తేది 40డి 10 వ తేది: రకు
నెల్లూరు 12. 15
నూడూరు 15. 16
వెంకటగిరి 17. 20

కలకత్తా మార్చి 6:—పి. బాబాజీయందు నె. 250. ఈ విషయము గురించి వైద్య కాలలో మిక్కిలి సాత్కారమును అనుభవము గ న అతని యిద్దరు సహాయ వైద్యులు అని పనిని మిక్కిలి తృప్తిరముగా నిర్వహించురు టైఫోయి నె. 424, త తి విలాసము "డెంటాల్ సీ".

భారతీయ తరుణామృత ఆఫీసు - పామిడి
మా బేషధములవల్ల గుణములేనిచో సొమ్ము వాప సివ్వబడును.
మా బేషధములు ఉపయోగించువారికి, యితను వైద్యులతో అవసర యిందదు.
కో.కలకు, విరోగులకు చాలా మంచినిగా మిచ్చును.

ఆశ్చర్యము! వెల స్వల్పము!! ఫల మధికము!!!

తరుణామృత లేహ్యము:— యీ దివ్యవేషధము అంబరు, శ్రేష్ఠమైన వామనాళికజేర్పి, మిక్కిలి శుభ్రముగా తయారుచేయబడినది. ధాతువును వృద్ధిచేయును. శుక్లవర్ణముల వ్యాధి, గ. నెరియా, మొదలగు శ్రీమంధ్రమై వ్యాధులు ఇక ఇక్కడ అతనియాలేకనే దీనిచే నీవారణయగును. శ్రీ, పుష్పము ఆరణ్యవృక్షము ఈ విస్మయకరముగా నేరింపవచ్చును. 20 రులములు గల డబ్బి 1-కి రు. 20-00.

12. శ్రీనివాసులూడకో స్వదేశీ అందు జ్వరలమర్మలము పెనుగొండా, 18. యెల్లూరు నరసింహయ్య శ్రేష్ఠవైద్య శిష్యులు మర్మలము అందుమందులవ్యాపారం ఆదవాసి, 14. ఆర్. ఎన్. పీఠభద్రప్ప అందుద్రదర్శన వర్తమా బల్లారి, 15. ఆర్. ఎన్. పీఠభద్రప్ప అందు బదర్శన వర్తమా వాసుపేట, 16. వై. సి. చి రలపు సావకీపన తాటిపల్లి, 17. పీఠభద్రప్ప, వై.కె. అండ్ జ్వరల మర్మలము, అంధ్రపుర.

1. ది ఇండియన్ ఇండస్ట్రీల్ 1000 లిమిటెడ్ నెం 10 యెన్.వె.నె.దు, మద్రాసు, 2. ఎ. రంగయ్యనాయుడు అందు బదర్శన నెం. 18 బందరుబిడి మద్రాసు, 3. ఆర్. పార్థసారథి శెట్టి, రాధాబాబు సోమశిష్యులయెకట, వై.కా.పేట. తులినిలాసం: వర్మసామిడి. (ప్రాప్తి)టరు, డాక్టరు యం. బి. ఆర్. వర్మ, పామిడి, (జిల్లా-అనంతపురం

శిలాజాతు రసాయనము

ధర తగ్గించబడినది!

అమూల్యమగు దివ్యవేషధము!!

పురాణములే ఆలపాల లొంగని అన్ని కరకముల వ్యాధులను నుతీర్చునట్లు గాడిదమై పనిచేయుచున్నది యొక్కటియే. మేదస్సును బలపరచును, విషయాలలో కలన గలుగు సకల వ్యాధుల నిర్మూలము చేయును. రక్తము, శుక్రము మొదలగు ధాతువుల సభివృద్ధిపరచును, వృద్ధాప్యము, మూత్రాశయము, పశ్చాత్తాపము మొదలగు అత్యుపయోగములను, నరములకును, చేతిల కును బలము, చటుత్వము, స్వాస్థ్యము కలిగించుట యందిది అద్వితీయమైనదని పేరొందినది. వేయేల మానవ శరీరపంజరము నంతయు గూడ శాశ్వతమా బలమును, పుష్టిని, స్వాస్థ్యతను కలిగించి పోయినవారల శరీరము నొక శాశ్వతశ్రేష్ఠ్యముగా మార్చుటగుచున్నది"దని యారసాయనము నుపయోగించి ఆశ్చర్యకరముగా రక్షింపబడిన వెక్కండ్రచే జేసోళ్ల పాటబడిచున్నది, వెల స్వల్పము. గుణ మత్యద్భుతము. ఈరసాయనము సులభముగ నన్నిచోట్ల నందరకును లభించుటకు ఇండియా అంధ్రులు ఏజెంట్లు కావలెను.

మెస్సర్సు ఆయుర్వేదరత్న, పండిత, బి. యస్. రావు బదర్శన, ప్రొప్రైటర్లు ఆయుర్వేదాపధ్యక్షులయము, బరంపురం, గంజం, (ఇండియా)

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

బ్రాంచి:— 331, తంబు శెట్టిపేడి, మద్రాసు.

తగ్గించబడినధర డబ్బి రు 6 మాత్రమే!!!

ఖాళిఫాను లొలగించుట

మరమద్యార్థకు పిత్తాలుగారి ప్రకటనము

బొంబాయి ప్రాంతము ప్రతికాసంపాదకు డా॥ పి॥ గారి కిటుల ప్రకటించిరి. ఖాళిఫా పదవి ఎట్టిదికని కలదు. అది మత సంబంధముగాని కేవలము భౌతసంబంధము గాదు. మహమ్మదీయప్రపంచమున టర్కీ దేశాధిపతి నేడు నవబడినంత ప్రస్తుతముగా నిదివర కెన్నడును గూడ కనబడలేదు. ఇప్పుడు టర్కీకి మహమ్మదీయ ఖాళిఫానుగూర్చిన విషయమున తక్కిన మహమ్మదీయములతో సెర్వరికొన ఆగ్రహించుటచేత టర్కీ రాజ్యాంగకర్తలు చురుకైనగా ప్రవర్తించిరి. దాని నాక్షేపింపక క్రింద మహమ్మదీయ లెక్కను ననుబడుటలేదు. నిష్కర్తరముగా నిష్కర్తరముగా ఖాళిఫా అబ్దుల్ మజీదు ఖానుగారి కందర్బానిషి వినివించుటకు తక్కిన మహమ్మదీయులు కందరిని చాల నీకుంపించి మజీదు ఖానుగారిని యాపట్టికిని తక్కిన మహమ్మదీయులందఱును ఖాళిఫాగా బాంధించి ఆయనకు తోడ్పడగోరుచున్నాడు. దేశవిదేశములను నీ ఖాళిఫాను ఏ దిక్కున వారై కనిపిండు అదరించి వారి మహమ్మదీయులు మన మిక్రతులక భావించదు. కాని టర్కీదేశము ప్రాతినిధ్యమున వహించి (కా॥ విషయమున నికరముల నమ్మకము కలగలేదు) తక్కిన మహమ్మదీయులు ఖాళిఫాను నియంజనమున నిర్వహించు ఖాళిఫాను గూర్చి టర్కీవారి నిర్ణయమును స్వచ్ఛముగా మొదట తెలిసికొని వలసియున్నది. తమ విధులను పూర్తిచేయుటకు వారి పూర్తిగా కడలుగానివో వారికి కష్టము కలుగకమాను. మహమ్మదీయులు మహమ్మదీయతను కఠినంగా చూచుచున్న ఖాళిఫా పదవిని నిలబెట్టుటకు తక్కిన మహమ్మదీయులందఱు తగిన ఏర్పాటును చేసినవో టర్కీవారిందులకు గూడ సభ్యులకము పెట్టెదన నాకు శోచుటలేదు. టర్కీదేశమునకు సంబంధించినంతవరకే దివిరకు ఖాళిఫా నిర్వహించుచున్న అధికారమును మాత్రమే టర్కీవారి కోరికవో తక్కిన మహమ్మదీయులు ఖాళిఫాను గూర్చి తగిన ఏర్పాటు చేయుటకు వారి శాక్షిభవయుండదాయే తోచుచున్నది. అటుగాక ఖాళిఫా అధికారము తమజాతికే ఉండవలెనని వారు కోరినవో ఇతర మహమ్మదీయులకు సంబంధించిన విధులను వారెట్లు నెరవేర్చెదరో తెలిపవలసియుండును. ఈ విషయమున నిపుడు నగల మహమ్మదీయులకును మంజులను నియమింపవలసిన ఖాళిఫా మజీదు ఖానుగా రొకరు తప్ప మరొకరు లేరు. ఇతరులకు ఖాళిఫాను కాపాడుచున్న వాడను మహమ్మదీయులలో విభేదములు కలుగకుండ చూడగోరువారు నగు నకల దేశములవారును వెంటనే సమావేశమై తీసి నిర్ణయము చేయవలెను. ఇంతవరకును భారతదేశమున కటర్కముగా నన్న మహమ్మదీయులందఱును సంస్థాపకమును ప్రభుత్వోద్యోగులను గూడ నిపుడు పూనుకొను టర్కీవారిము కని పిత్తాలుగాగ ప్రకటించిరి.

ఆచార్యగిద్వానీ, డాక్టరు కిచలాగారు

గిద్వానీగారికి వెనుకటికిను మరల నలునుజరిపిరి

క్రొత్తకేసులనుగూడ చేసిరి

ఏప్రిల్ 25 వ తేది మధ్యాహ్నము 10ంటకు ఆచార్య గిద్వానీగారిని వెంటపాలకు తీసికొనిపోయి ఒక విద్యార్థిని నుండిరి. నన్నెంటరిగా నుంచక తక్కిన ఖయియలందరే యుంచవలెనని గిద్వానీగారు రితుగగా ఉద్యోగము నిరాకరించి నుండిన గిద్వానీగారు భోజనము మాని వేసిరి. వెనుక పండిత జవహర్లాలు సెహూ, ఆచార్యగిద్వానీ, సంతాంగార్లు నాభాకు కలిగియున్న దారికి సుగంధిని విధింపబడి రద్దుపరుపబడిన శిక్షను మరల గిద్వానీగారు రితువింపవలెనని ఉద్యోగము విధించిరి తెలియుచున్నది. క్రొత్తకేసులు 125, 148 శక్తుల ప్రకారము కిచలా గిద్వానీగార్లవై నిపుడు కేసుచేసి బదులనిగూడ తెలియుచున్నది. (125 శక్తుల సంస్థాపకమునై యుద్ధప్రకటనమున నేరమునకు వర్తించును. దీనికి 7 ఏడ్వరకును శిక్షచేయుచున్నది. 148 వ శక్తుల దొమ్మి నేరమునకు వర్తించును. దీనికి మూడేడ్వరకును శిక్షచేయుచున్నది) అని కోర్టుచే నిర్ణయమువారు ప్రకటించిరి యీనెల 8 వ తేదీన ఆ రిక్షతి కలా వాయబడెను.

ఖిలాఫతు—కేసులు వత్తమువారు

మాలానా ఖిలాఫతువారి వకటనము

కరాచీ కరకా ప్రభుత్వము ఖిలాఫతు ప్రచారకమున క్రమతమున చెప్పుతూ నన్నవారు నగు మాలానా ప్రకటనార్థము చేడు మాకు లేఖను పంపిరి.

“టర్కీ రాజ్యాంగసభవారు ఖిలాఫతును రద్దుచేసి ఖాళిఫాను పదవియును గావించి రను వార్తను వివక్షిత శాక్త్యంత సంభాషణ కలిగినది. ఖాళిఫానుగానుండిన కొందరు వ్యక్తులు యం దెట్టి శాపములుండినను ఖిలాఫతులను మహమ్మదీయ మతమునకు సమమునకు చాల లాభము కలిగినది. అంతయేగాక మూల ప్రాంతమున కంతకును గూడ వెంట మహామోహము జరిగినది. ఖాళిఫాను చరమమున అధిక శ్రేణులతో కాపాడి వ్యాపకము రిండుటవలననే మధ్యయుగములను స్పెయిను దేశమున నతిక్రేమములకు విశ్వవిద్యాలయము లెన్నడునును అప్పుడు క్రైస్తవ ప్రపంచమునందలినుండియు విద్యార్థు లత్యధికముగా నావిశ్వవిద్యాలయమునకు వచ్చుచుండు కటర్కించినది. ఆకస్మికముగ నేను తేపు నీరి యగుటవలన కచ్చుధికారి మహాధికారమునుండి టర్కీదేశమునకు తప్పించుకొంటున్న పోయెను. టర్కీనుకుంటుండును గూర్చి టర్కీ ప్రభుత్వమునా కేమిచేసినను చేయవచ్చునుగాని మహమ్మదీయ మతమున కే కడుప్రాచీనమై ఖిలాఫతును మాత్రము టర్కీవారి గౌరవింపఁ తగినది వారికి నొక్క చెప్పటకు బాధ్యమము మహమ్మదీయుల కధికారము కలదు. ఏలయుగా భారత మహమ్మదీయులకు ఖిలాఫతుం దుర్బధితులు భక్త్యురగాములు యిండుటవలననే టర్కీవారి భారతీయులు టర్కీవారికి మహాత్రమును సహాయము చేసియున్నామని గాన వారి కట్టికాళ్లు కలగు. టర్కీ ప్రభుత్వమువారికి ప్రస్తుతము కలిగిన మనోహర్యమున వారు ఖిలాఫతు సంరక్షణమును పూర్తిగా కడలుగవలసివో ఖిలాఫతు మహమ్మదీయ మతమునకు మూలకంబుగాను దానిని మరింతసేరుకొన వాధాములవై నెలకొనవు భారతము భారత మహమ్మదీయులే వహించి అన్ని మహమ్మదీయ దేశము ప్రతి నిధులను విలువవలసి వేచేసి ఏర్పాటులను చేయవలసిన విషయముగాను నని మాలానా ప్రాసిరి

అ॥ భా॥ ఖిలాఫతు కార్యసంఘసభ

అతిథులలో 9-వ తేదీని జరుగును

ఖాళిఫా విషయమున చర్చించుటకు అఖిలభారత ఖిలాఫతు కార్యసంఘసభ శేపు (9-వ తేది ఆదివారము) అతిథులలో జరుగును.

డాక్టరు అన్నారిగారు

కేసులు పాపాగారి కిటుల తంతివార్త నంపిరి

మాయకు విభాగము ప్రకారము భౌతికాధ్యాత్మికాధి కారియు 10 ఖాళిఫానే ఎత్తుకొందున నే నాశించెదను. ఏదోయొ కుటుంబమువారివే అపదకి ఎత్తుకొనుచుండవలె నని కథనమిది రద్దుపరచినందుల కెక్కరికిని ఆక్షేపలేదుగాని ఖాళిఫాపదవి నే మారు ద్దుపరచినవో మహమ్మదీయ ప్రపంచస్థాయిర్యమునకు చాలామధ్య కలుగుటయే గాక టర్కీ ప్రభుత్వమునకుగూడ చాలానా కలుగకమాను. కాన మరల ఎత్తుకొనున కలిగించు నట్టి రూఢివార్తను పునఃపఠనము. అని డాక్టరు అన్నారిగారు అంగోకార బాధ్యంగసభాధ్యక్షులకు తంతివార్త నంపిరి. (అ॥ వె)

కృష్ణాపత్రికపై కేసు

కృష్ణాజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు

రాజీనామానిచ్చు ననువదంతి

రాను : రోషియని విచారణోపసంఘమువారు తీర్పు చెప్పినవో రాను అధ్యక్షులపదవికి రాజీనామా నివ్వదనయొ కృష్ణాపత్రికపై కేసు రద్దుచేసికొందు ననియు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు తెలిపెనుగాని కృష్ణాపత్రికా సంపాదక ప్రకాశకులందుల కంగీకరింతుల తేదని యిచ్చు వదంతి చాల ప్రబలముగా నున్నది గాన ఉపసంఘమువారు ప్రజల విశ్వాసమున కొల్పోకుండుటకు గట్టి ప్రయత్నములు చేయదగును అని స్పష్టములేఖరి మజిలి వత్తమునుండి తంతివార్త నంపెను.

బొంబాయి శాసనసభ

మాజరల్ మోహనగారి కారాగృహవిషయము

బొంబాయి: 6 మార్చి:— బొంబాయి శాసనసభలో క్రొత్తలకు జవాబు చెప్పుచు, సర్ మా రి ను మోహనగారి కిటుల చెప్పిరి. మాలానా నా జరల్ మోహనగారిని మరణశిక్షనకుభింపవలెనని నుంచు కారాగృహముందుంచుటలేదు. ఒక్క ఖిలాఫాను రిప్పుకయ్యెదదై మరొక పుస్తకమునుంచలేదు. కఠినశిక్ష విధింపబడియుండుటచే అనుదినము స్నానముచేయుట కలదువుకొనుట మొదలగు ఏకములు చేయుటకని కర్తవ్యము. ఏదైతేని వెంటి జుబను గావున మోహనగారి దగ్గరకునాడ వెలుగును రానియ్యలేదు.

బ్రిటిషు సామాజ్య ప్రవర్తనమును బహిష్కరించుట

బ్రిటిషు సామాజ్య ప్రవర్తనమునకు బొంబాయి శాసనసభలో 43, 805 మొత్తమున విదలితే వరలెను తీర్మానము చేదు బొంబాయి శాసనసభలో 48 టిట్లవలన ఆమోదింపబడెను. దీక్షివ్యతిరేకముగా 42 టిట్లుమాత్రమే వచ్చెను. ఈ తీర్మానమును నివ్వటమొన (బొంబాయి, స్వరాజ్యవాది) జె. కె. మోహనగారి యనపాదించిరి. దానిని లాల్ బాగాయణ (బొంబాయి ప్రభుత్వ) గారిని దింపిరి. మ్యూమ్ బానీ జిజ్ఞాసుగాదు మున్నగు అనుద్యోగులు కలవరచి ఆపోజనుతో వి. ఏ. కందెస్ (బొంబాయి ఫేబరు) గాని నానుకుమారుగా నుండెను. ఆనరలుల్ కాడె 48 టిట్లమునా ద్దుగాదు వాని బలపరచిరి. కాని తదకు తీర్మాన మమోదింపబడెను.

సర్. ఇబ్రహీం రహిమతుల్లాగారు అలివరు ప్రభుత్వకు తంతిచేయుట.

అలివరు ప్రభుత్వ ఉపవ్యాసమున గూర్చి బొంబాయి శాసనసభలో దామోదించి తీర్మానమునని బొంబాయి శాసనసభనుగూర్చి తప్పుడుమాటలు చెప్పితిని అలివరు ప్రభుత్వకు తంతిగార్త నంపిరినది సర్. ఇబ్రహీం రహిమతుల్లాగారు శాసనసభలో ప్రకటించిరి.

పరిశ్రమలక్రింద కావలసిన మొత్తమును వదలి వేయవలెనని లాల్ బాగాయణగారి తీర్మానము

పరిశ్రమలక్రింద కావలసిన మొత్తమును వదలివేయవలసిన దని లాల్ బాగాయణగారు తెచ్చిన తీర్మానము నేడు బొంబాయి శాసనసభలో విచారింపబడెను. 48 మజినుమేవారు (నోము మొదలు) గారు ఉపపాదకు డీఎమ్.ఎమ్. ముల్లాకు టుకు వీలులేదని నానుటయును విషయములను తగుముట్లు చెప్పెను.

మరియుగారి అభ్యంతరము స్వతంత్రపాలన దేశములలో అనువర్తించినను హిందూదేశమున మాత్రము ప్రతిపాలనము నిచ్చునని అభ్యర్థనకు ఉత్తరువుచ్చెను. విచారిం యింకను జరుగుచున్నది.

రాజీ

పరిశ్రమలక్రింద కావలసిన మొత్తమును వదలివేయవలెనని లాల్ బాగాయణగారు తెచ్చిన తీర్మానము రాజీనాగి దిగెను. మొత్తము 2,11,000 రూపాయలును విద్యాంగ ముగిరి 28,000 కు తగ్గించుటకు ఒప్పుకొనెను. పరిశ్రమల దైర్ఘ్యము పదవిని లొలగించుటకుగూడ వీరు ఒప్పుకొనిరి. నాగాయణగారి రాజీనామననే తీర్మానమును సరింప అది యేగిరముగా ఆమోదింపబడెను. రెండు అనుద్యోగ తీర్మానములలో ప్రభుత్వము గెలుపొందెను. ఒకతీర్మానము “హైకోర్టు అడిషనల్ జడ్జి కు గిచ్చువలసి కోరిన. మో.టి సింగు జుడిషల్ కమిషనరుకోర్టులో క్రొత్త ప్లాన్ములచేయవలసియున్న ఖర్చుకొనింపు మని నూచించెను. ఈ రెండు తీర్మానములను ఓడిపోయెను.

బొంబాయి బోసనువిచారణ సంఘము

మార్చి 6:— వారి యెదుటికివచ్చిన పాక్షిమును విచారింతులకు తప్ప బోసనుక్రొత్తపై యెట్టి శిక్షారములు చేయుటకు తరుకధికారము లేదని బోసను విచారణ సంఘమువారు అసాఫీయే యేటెను ప్రెముకు తెలిపిరి. బోసనుల నీ శిక్షచున్నో యాయా రాదో కమిటీవారు విచారణచేసి చెప్పుదురని పరివాండును కొనుట నిరాధారమని యాజమిటి చెప్పుచున్నది.

శనివారమునాడు లేబరు ఆఫీసు డైరెక్టురు, మిల్లు యజమానుల యితర ప్రతినిధులను విచారింపబడుచున్న తెలియుచున్నది. ఇప్పటివరకు మిల్లు యజమానుల సంఘమువారు 1917 సంవత్సరమునుండి క్రొత్తిమిల్లు పరిశ్రమలోగల అధికారికులను లాభములను తెలుపుచు ఒక స్టేటుమెంటు నిచ్చి యున్నారు.

(అ॥ వె)

చమురుదననివాండ్ర సమ్మె ముగిసినది

బొంబాయి, మార్చి 6:— ఏషియాటిక్ పెట్రోలియం కంపెనీవారు పరివాండ్ర లోపములను సర్దుచుట్టచేయుటకు యాయుధమున నోటిను కంటించి యుండుటచే పరివాండ్రు కారముగా పనిలో ప్రవేశించిరి. సమ్మె ముగిసినది. (అ॥ వె)

ఉదయం దేను. అందుకు ఉద్యోగములను అభివృద్ధిచేయుచుండిరి. గదా! మరియొక విషయము. ప్రధానమంత్రిగారు శ్రేణులందరి విషయములను బట్టి సంతృప్తిగా కలెసి "ప్రైవేటు బాబులను ప్రకటించ బాలని చెప్పటం" విశ్రేణుగ నున్నది. విషయములన్నియు చెప్పినపుడు బాబులను ప్రకటించటం విషయమై సంగీత మొదలు పండవలయునో తెలియజేయుదు.

విమర్శకు నుబ్బరాజుగారు ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానము అంత మొందవలయుననియు, ఉన్నతోద్యోగములందు భారతీయుల సంఖ్య అధికముగా కలవలయుననియు చెప్పి ఈరెంటు విషయములపై గా. ప్రభుత్వసభ్యులయొక్కయు మంత్రులయొక్కయు అభిప్రాయములను తెలిసికొనుటకు సభ్యుల అభిప్రాయములను వ్రాసిరి.

ఆర్. శ్రీనివాస ఆయ్యంగారు

ఆర్. శ్రీనివాస ఆయ్యంగారు ఎక్స్లను కాళిపరిపాలనను ఖండించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:— ఎక్స్లను కాళి ఆయాముల ప్రభుత్వమున కిద్దరలయినను. ఇందులకు మంత్రిగారు ఒక విధాన మవలంబించవలయును. స్వరాజ్యమునకు అధికారమునకు వచ్చిన మామూలుగాగవచ్చును.

రామస్వామియెవరిగారు స్వరాజ్యమునకు వారు అధికారమునకు వచ్చినవారు ఎక్స్లను ఆయాముల నిరాకరించిన రవి గౌరవసభ్యుల నమ్ముచున్నాడా?

సభ్యులూరి గారు:— స్వరాజ్యమునకు వారి తరపున నేను మాట్లాడుటకు గౌరవసభ్యులు అంగీకరించిన రామస్వామియెవరిగారికి ప్రభుత్వము చెప్పినను. స్వరాజ్య ప్రభుత్వమువారు ఎక్స్లను ఒక్కడమ్మిడి ఆయాములను పొందుటకు ఆగిరింపరు.

రెన్ కాంటినిగారు గౌరవ సభ్యులకు అధికారభుక్తి (ప్రతినిధి)నించు అధికారి విషయములను రాష్ట్రముల స్వాతంత్ర్యమునకు కలయినది చెప్పిరి. ఆంగ్లేయులు చెల్లించుచున్న విధమున భౌతికములైనవాడ వార్యులకు పన్ను విధించబడవలయునని కోరిరి.

ఆర్. శ్రీనివాసగారు నిమ్మలూరు అభివృద్ధి విషయమై మాట్లాడిరి. శ్రీవారి ఉపకారము వార్యులకు గౌరవ రీతిం దుండువారికి బాగుగ వివరదలెను.

బడ్జెటువర్ష ఇంకను ముగియలేదు. నేటిదిను 11 గంటలకు చర్చపారంభమగును. నేటిదిను మధ్యాహ్నము ప్రభుత్వసభ్యుల మంత్రుల చర్చకు ప్రభుత్వర మిచ్చెదగా.

* * * *

ప్రశ్నోత్తరములు

ప్రభుత్వోద్యమములను వివిధజాతులకు ప్రాతినిధ్య మొసగు మదరాసు ప్రభుత్వమువారి పద్ధతినగుల్పి ఇండియా దొరతనమువారు ఏయియన ఉత్తరు వీసంగియండిరా యని డా. యు. రామారావుగారు ప్రశ్నింపగా, లేదని ప్రభుత్వరమ చెప్పెను.

లేబరు కమిషనరుగారు

మితవ్యయ విచారణ సంఘమువారి ఫిర్యావు ననుసరించి లేబరు కమిషనరు పదవిని తీసివైచి, ఆపని యితరకాఖలవారికి అప్పగింపవలెనను నూచనల వచ్చుటలేదని పి. వి. ఎన్. సుందరమూర్తిగారిడిగిన ప్రశ్నకు ప్రభుత్వరమ చెప్పెను.

నాటక ప్రదర్శనమును నిషేధించుట

ఎన్. సత్యమూర్తిగారు:—ప్ర. మాక్మిలనుగారు రచించిన "ఇండియను థియేటర్" యనుకథలలో నొకదాని నాటకరూప భాషాంతరీకరణమయిన "పోయినపీటిక" యను నాటకమును సుబ్రహ్మణ్యునిగారు ప్రదర్శింపగూడదని చిదంబరం సబుడివిజనలు అక్కినరుగారు నిషేధించి యుండిరా? ఏల యట్లుచేసిరి?

ఉ:—గా. సభ్యుడు "కవాడీ" చరిత్రమను నాటకముగూర్చియే చెప్పవలెనని, అది నిషేధించబడినదే. ఇది మాక్మిలనుగారి కథకు భాషాంతరీకరణమని స్థానికాధికారులకు తెలిసియుండక పోవచ్చును. నభేడివిజనలు మేజిస్ట్రేటుగారి ఆదరుపై వచ్చిన అప్పీలును జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు కొట్టివైచిరి.

క్రిష్ణజిల్లా మైనరు ఇరిగేషను పనులు

పి. వె. దిరాజు గారు:—కృష్ణజిల్లాలో ఎన్ని మైనరు ఇరిగేషనుపనులు గలవు?

ఉ:—పల్లి కుమార్లు కాళివారి చేతికింద 71, 8వెన్యూ కాళివారి చేతికింద 881 గలవు.

(2) అంచెన్ని ప్రస్తుతము మరమ్మత్తు గోరుచున్నవి? ఎంత వ్యయమగును?

ఉ:—19 పనులు. వ్యయము రూ 4,958.

ప్ర:—1928-24 సంవత్సరమున నెన్ని మరమ్మత్తు కాబడినవి. వానివ్యయ మెంత?

ఉ:—18, రూ 8,255.

ప్ర:—రానున్న వత్సరమున నెన్ని బాగుచేయించెదరు. వాటి కెంత వ్యయమగును?

ఉ:—18 పనులు, రూ 16,630 ఇవన్నియు 8వెన్యూ కాళివారి పనులే. పల్లికుమార్లువారి యధీనముననున్న పనుల గూర్చి సమాచారము తెలియదు.

నెక్కును ఆఫీసరు

పి. వె. దిరాజుగారు. ప్ర:—నెక్కును ఆఫీసరుగారికింద గోదావరి పశ్చిమ డెల్టాయందును, కృష్ణ తూర్పు డెల్టాయందును ఎంతభూమి గలదు?

ఉ:—గోదావరి పశ్చిమ డెల్టాయందు 88, 600 ఎకరములు, కృష్ణతూర్పు డెల్టాలో 88,400 ఎకరములు.

ప్ర:—ఆ డెల్టాలలో 80,000 ఎకరములకు పైగా విస్తీర్ణమును జూచుచున్న నెక్కును ఆఫీసరులు ఎంతమంది గలరు?

ఉ:—గోదావరి ప. డెల్టాలో 8 మంది, కృష్ణ తూ. డెల్టాలో 7 గురు.

కృష్ణజిల్లాబోర్డు

పి. వె. దిరాజుగారు. ప్ర:—1928 నవంబరులో కృష్ణజిల్లాబోర్డునకు నామినేటు చేసినభ్యులు ఏజాతివారు?

ఉ:—ఒకడు కాపులమువాడు, రెండవవాడు త్రియియను.

ప్ర:—వారు నిమ్మలూరువారి కాకున్నచో నిమ్మలూరులవారందరూ వారి నేల నియమించిరి.

ఉ:—కారు. జిల్లాబోర్డులోని 4 రు నియమితభ్యులు పశ్చిమ కృష్ణవారు. ప్రభుత్వమువారు తూర్పుకృష్ణనుండి ప్రతినిధులను నియమించిరి. ఇదివరకే నిమ్మలూరు ప్రతినిధి జిల్లాబోర్డు నందు గలడు.

ప్ర:—వీరు ఇదివరకు తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలలో ఓడిపోయిరా? ఉ:—ప్రభుత్వమువారికి తెలియదు.

ప్ర:—వీరిని నియమింపకమునకు వీరిజాతీయండి యెంతమంది ప్రతినిధులు జిల్లాబోర్డులో గలిగియుండిరి?

ఉ:—8 కాపులు, 4 త్రియియలు.

జిల్లా పురపాలక సంఘ చట్టమునకు సవరణ

ఎ. వి. భానోజిరావుగారు:—ప్ర:—జిల్లాపురపాలక సంఘచట్టమునకు సవరణతీర్మానము లేమయిన కాననభూలో ప్రతినిధింపవలెనని వాటిపై పురపాలకసంఘములవారు రిపీస్ అభిప్రాయములను బట్టి నుంచగోరెదను.

ఉ:—జిల్లమును సవరించుటకు నూచింపబడినవిల్లు 1928 జనవరిలో ప్రకటింపబడినది. దీనిపై వచ్చిన అభిప్రాయములు, నూచనల ననుసరించి సవరింపబడుచున్నది. ఈ సవరణ యగుట తోడనే తిరిగి కాననభూలో ప్రతినిధింపబడును. పురపాలకసంఘము లంపిన అభిప్రాయములను బట్టి నుంచడమైనది.

జిల్లా రిజిస్ట్రారుల అధికారములు

ఎన్. సత్యమూర్తిగారు:—1921 అక్టోబరు 4వ తేది ప్రభుత్వ ఉత్తరు నందు రూ 88-61. వేతనములు గల గుమాస్తాలను నియమించుట తీసివేయుట మున్నగు సర్వాధికారములు జిల్లా రిజిస్ట్రారుల కొసంగబడియుండ, ప్రస్తుత మున్న ఇన సెక్రెటరీ జనరలు గారు రాగానే యీ యాధికారములను ప్రభుత్వమువారి అజ్ఞలేనిదే యేల రద్దుపరచెను?

ఉ:—ఆయాధికారములు రద్దుపరచుటలేదు. జిల్లా రిజిస్ట్రారులు ఫీరఉద్యోగములను గుమస్తాలకిచ్చు నపుడు ముందుగా తన అనుజ్ఞను బహమునలెనని ఇనసెక్రెటరీ జనరలు గోరియుండెను. 1922 ఆగష్టు 15 వ తేదీ ఉత్తరువుననుసరించి గుమస్తాలలో నూడ అన్ని జాతులకు సరిసమానమగు ప్రాతినిధ్యముండునట్లు చేయుటకును, ఒకజిల్లాలో అవసరమగు జాతీయందు గుమస్తాలలెన న్నచో వేరొకజిల్లానుండి తెప్పించుటకును వీలు గలుగజేయుట కట్టారెను.

కృష్ణ రైతుల సంఘము

కార్యదర్శిపదవిని బాపిసీదుగారు నిరాకరించిరి

"కృష్ణజిల్లా రైతుల సంఘమునకు కార్యదర్శిగా నుండ జాల నందులకు చింతించుచున్నాను." అని శ్రీయత మాగంటి బాపిసీదుగారు నేడు కలకత్తానుండి మాకు తెలిపార నుండి.

చెన్నపురి చిత్రకళా ప్రదర్శనము

ఆంధ్ర చిత్రకారుల ప్రతిభ బహుకరింపబడుట (మొన్నటితరువాండు)

ఆంధ్రచిత్రకారులలో నెల్ల దామెర్ల రామారావు వి. వెంకటరత్నము, మిస్. డి. బుచ్చికృష్ణమృగాధర్ బహుమానముల బడసిరి. "శ్రీరామవివసనము" అనుశీర్షిక గలిగి, దామెర్ల రామారావుగారిచే రచింపబడి, ఫితాపురం మహారాజాగారి బహుమానమును బడసిన చిత్రమునందు, విగ్రహములయొక్కతీ, వాలకము, ముక్కుతీరు, కంఠములవిగింపుతీరు, నుండర స్తంభముల ఛాయాకారము మొదలగునవన్నియు గ్రీకులను వారిమందిరములను తలపించుచున్నవి. కాని కృతయుగమువాటిరఘువంశజాలను అయోధ్యానగరస్థరాజభవనములను తలపించుటలేదు. ఇట్లునుటలో చిత్రము రమ్యముగ లేదని మాతలంపుకాదు. దశరథునిరాజుల భావములందుకల నిస్సర్వభేదములు వారి నేత్రములలో నే చిత్రకారుడు ప్రదర్శింపగలిగెను. రేఖాలాళిత్యము, విగ్రహస్వాసకాళలము చిత్రమునకు వన్నె తెచ్చుచునేయున్నది. కాని చిత్రముయొక్క భావన (atmosphere) లో గ్రీకు చిత్రసంప్రదాయమే ఎక్కువగ ద్యోతకమగుచున్నదిని మాయభిప్రాయము. "వేణుగానము" అనుశీర్షికతో పి. వేంకటరత్నముగారిచే రచింపబడి రిటితో వేణుగారి బహుమానము బడసిన చిత్రమునందు భిల్లబాలకుని వేణుగానముయొక్క యవ్యక్తమాధుర్యము మనకుమనకగ నున్న ప్రకృతియొక్క యవ్యక్తకాంతభావముతో చక్కగ మేళవింపబడినది. "రాధాకృష్ణ" అను శీర్షికతో మిస్. బుచ్చికృష్ణమృగాధర్చే వ్రాయబడిన చిత్రము రమ్యముగ నేయున్నది. రా. బ. టి. రంగాచారియార్ గారి బహుమానమును బడసిన "సాయంసమయమున గోదావరి" అను చిత్రమునందు వేంకటరత్నముగారు గోదావరిసౌందర్యమును లలితముగ చిత్రించిరి. "ఆశయే మార్గము జూపించ" అను శీర్షికతో వ్రాయబడిన చిత్రమునందు భమిడిపాటి రామసోమయాజులుగారు హతభాగుడయ్యుకేవల మాశవలననే జీవితము నెట్లో కొనసాగించుచున్న మానవునియవస్థను చిత్రించిరి. కాని వర్ణవిన్యాసవిధానము నేలనో అస్పష్టత పాలుచేసిరి. "పల్లెటూరి చెరువునుండి నీళ్లు తెచ్చుచున్న బాలిక" అను చిత్రమున వీరు చక్కని రేఖాలాళిత్యమును చూపిరి. "దమయంతీ వనవాస" అను చిత్రమున దామెర్ల రామారావుగారు దమయంతీ విగ్రహమును వృక్షకాండమున చక్కని relief లో చిత్రించిరి.

"పుష్పాలంకారము" అను చిత్రమున రామారావుగారు ఆంధ్రబాలికాచేష్టావిలాసమును చక్కగ చిత్రించిరి. ఈచిత్రమునందలి వర్ణవిన్యాసకాళలలు ప్రశంసాగ్గము. వీరిచే రచింపబడిన "నందిపూజ యనుచిత్రమున నందివిగ్రహము చక్కని (relief) లో చిత్రింపబడినది. వారతైయమ్మబడిన దీపిక రసమునకు పోషకముగ నేయున్నది. కాని నందిపూజ కాంచించుచుండిన శ్రీని సగమువరకు నగ్నగా చిత్రించుచుకలచిత్రమునందలి భక్తిభావమున కెట్లుదోహదము లభించునో తోచుచున్నది. యం. రామకృష్ణారావుగారి చిత్రములు రూ. సౌందర్యముతో నొప్పయ బ్రోమైడ్ ఎన్ లార్జి మెంట్ చేయబడిన బొమ్మలకు రంగువేసిరాయను సందియముకలిగించునట్లు వి. పి. భావ్యకార్త స్యామి కాశ్రి గార్ల చిత్రములలో భావమూర్తి చాల తక్కువగనున్నది. కే. పి. సోమయాజిగారిచే రచింపబడిన చిత్రములలో పురాణగాథలు కేవలము కంపెనీ తెలపై చిత్రములబోలె చిత్రింపబడినవి. కాని భావనాశక్తి ద్యోతకమగుటలేదు. పి. పి. భాగీరథిగారిచే రచింపబడిన చిత్రములలో లాలిత్యము లేకపోలేదు; కాని భావనావికేషము కన్పట్టదు.

కాని ఆంధ్రులందరు చిత్రకళాం దభిమానముంచి ప్రదర్శనమునకు చిత్రములనుంపుట ఎంతోమదాయకము. కాకినాడలో జరుగనున్న ఆంధ్రచిత్రకళా ప్రదర్శనమునూడ నీ చిత్రకారులందరు పాల్గొని సత్కారమునకు పాత్రులయ్యెదరు గాక (బ. అ.)

అమామదాబాద్ న్యూసిపలు సంఘసభ

వేశభావలోనే ప్రాతికొగలను జరుపదలచిరి.

ఇకమిగిలిన వ్యాపివీలలు సుబ. భములకు ప్రాతకను లన్నియును దేశభావమున (సభాతీ) కరగవలెనని యీ సంఘమువారు తీర్మానించిరి. అది యట్లు రుద్దముగా యిది ఒక సభ్యుడు ప్రశ్నించెను. కాదని అధ్యక్షుడు పల్లభాం పటేలుగారు తెలిసిరి. (అ. వె)

శ్రీమైలవరంబాలభారతీ సమాజము

చెన్నపురి ఆంధ్రనాటకకళారాధకుల ఆతిథ్యము

చెన్నపురి ఆంధ్రనాటకకళారాధకుల సభలోను
సభ్యులుగను పాఠశాలగను నుండివాడను నాటకకళా
రాధకులసభకు నగు ఆంధ్రనాటకకళారాధకుల సభకు
గంటలకు విశ్రాంతియొందుచున్నాడు శ్రీమైలవరంబాలభారతీ సమాజము
వారి గౌరవార్థము విందుచేసిరి. ఆవిందులకు సమాజాధ్యక్షులు
శ్రీరాజావారిని సమాజాధ్యక్షులు అను తమ మిత్రులు
ను మరలించును గూడ నాహ్వానించిరి. శ్రీమైలవరంబాలభారతీ సమాజము
వి. ఏ. గడ్డె రంగయ్యగారు, మైలవరంబాలభారతీ సమాజము
శేషగిరిరావు, జి. రామచంద్రయ్య, కామక్షిరాజు శ్రీరావు, కళ్యా
భారతము వూరకొగి ప్రేమభూమికముగ సమాజాధ్యక్షులను
సమాజమువారిని యితఃమిత్రులను మున్నగుత మొసంగి,
శ్రీరాజావారు గూడ దయతో విందున కేలేంచిరి. సమాజ
వార్యునియొద్దకును వీర్యము పంపించునట్లు తక్కిన సా
మాజులు లభించును, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నా సమాజము లెల్లా
శేషగిరిరావు, ఆర్. మనోహరరావులు వి. ఏ. వి. ఎస్.
వి. రామారావు (గడ్డె మేటు సీనియరు బ్రాహ్మణులు),
జేదం వేంకటాచలయ్యగారు, జి. ఎస్. పలువురు మిత్రులును,
గూడ వచ్చిరి. శ్రీరాజావారు భారతము చేరుకొనిరి. ఆంధ్రనాటకకళారాధకుల
సమాజమువారిని లభించునట్లు. తక్కినవారి కిందగిరి పర్య
వృత్తులతో విందు చేయబడినది. భారతమువారు
యొక భగవద్గీతను సంగీతము జరిగినది
పిమ్మట రాత్రి 11 గంటల వరకు గానవిధిము
జరిగినది. శ్రీమైలవరంబాలభారతీ సమాజము, మద్రాస్ శేష
గిరిరావు, శివప్రసాద్ సుజీరావు, రామకృష్ణశాస్త్రి, శేషిరా
చారి, హరిరావు, ఎం. ఎస్. శ్రీనివాసరావు, కామక్షిరాజు శ్రీరావు,
పార్వతి సుబ్బారావు, దైత్యపాపం, ముప్పినిరావు, గడ్డె
రంగయ్యగారుగూడ మున్నగువారు గోవింద నామస్మ
రణమును గాననోచును పాల్గొని విచ్చివారకందరిని శ్రీ
రాజావారిని ఆంధ్రమున కిరిగించి వచ్చివారికిందగిరి చందన
తాంబూలాదు లొసంగబడినది. పిమ్మట వెదురుపూచీ శేషగి
రావుగారు శ్రీరాజావారిని సమాజమువారిని ప్రశంసించుచు,
తమ యాతిభ్యమును స్వీకరింప దయతో నంగీకరించినందులకు
భారతమును వెంబుచ్చుచు సమాజాధ్యక్షులకు సమాజమునకును
సర్వేశ్వరుడు మంగళముల నొసంగుగాలి యని ప్రార్థించుచు, గడ్డె
రాజుగారు ముచ్చటించిరి. వేంకటాచలయ్యగారు రాజావారిని ప్రసన్న
మాటలతోను చేరిరి. వారు దయ నిలువ కొన్ని గంటల వేర
చట చాల నానందముగ కాలమును బుచ్చి మృతసమాజము
వారిని విడిచివేరిరి. ఈవిందు చాల జయముగా జరిగినది.

(జి. వి. శేఖరి)

రాధాకృష్ణనాటక ప్రయోగ ప్రశంస

కా. రాధాకృష్ణమునందు భక్తిపరమార్థముగ నిరూపించి దు
గ్ధాధిక బాసెను బాగుగంటికవి యారా! నాటకమున్ను ర్చిచే;
రాధాకృష్ణమునందు భక్తిపరమార్థముగ నిరూపించి దు
గ్ధాధిక బాసెను బాగుగంటికవి యారా! నాటకమున్ను ర్చిచే.
సీ. పతివ్రతాప్రాభుత్వము నెమ్మొముచై
సంపూర్ణముగ దాడవింప గంటి
మాడ్చిలో బొమనందు మాడ్చిలో భక్తి శృం
గారమునైన చెన్నార గంటి
సత్యావివాదప్రసంగము సముద్ధ
మధురమాప్రేమసంపత్తి గంటి
సర్వత్ర బాలకృష్ణస్వరూపము గాంతు
తతీయందు దన్యయత్నము గంటి
గీ. కంటికి బాగుగంటికవి రాధికాకృష్ణ
నాటకమున రాధ వాటం బారు
పల్లి నుబ్బరాయ! బల్ల! బల్ల! నీదు,
నైపుణము రసికతాపణము.
ఆ. హృదయము భావమార్పమునబద్ధ
గానమునను వాగ్విధానమునను
అభినయమున నెల్ల సభకు సమత్సాహ
మబ్బుచేసినావు! ముబ్బరావు!

ఆ. పానుగంటికవియూ బారుపల్లి నటుండు
నెద్దమన్నుతీరి దిద్దినారు
రాధాకృష్ణమునందు మాధుర్యమున నెల
కొల్పినారు, ముదము కొల్పినారు.
కా. సంగీతమున వింతవీరలచవుల్ సాధించె, సౌరభ్యము
దుం గల్పించె బ్రహ్మదముక్, బ్రహ్మయమాధుర్యము
చూపించి హాయి గూర్చె, దగ్గ గృష్ణభూమిక కితం
డే యర్హుడొనంట సు ర్వాంగీకారము గాగ శేషగిరి
రాయం డొప్పె నిష్పట్టునక.
జి. హృదయనంగజేసె బరహృదయ శారదు డిందు సత్యసా
రాయణరావు, సత్య యయి రక్తి ఘటించెను గంగివేని నా
రాయణ, మింక నామచెల్లెయి బలు కేరువు మాపె ముబ్బా,
వియెడ నాటకమునకు నెల్లరు బల్లమలైన సట్టువుల్.
వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి.

చిత్రనళియ నాటక ప్రయోగ ప్రశంస

(మైలవరం బాలభారతీ సమాజము)
కా. శ్రీవిశ్వానాథులు, విశ్వమంబులను, దృష్టి శేషముగ నిన్ను
ప్రావీణ్యమున జూపె, నాటకకళకుం బ్రాణము గల్పించియు
జీవింపించెను, మించెనాటకములన్ జిత్రాంగి, సత్యాంగనక,
సావిత్రిక, దమయంతి, గేకయసుతక, సంతసరా, వద్దిరా!
సీ. హాయిగా జడిచె బద్ధము, గడ్డము పసిండి
తీగ కమ్మమ్మలో లాగులాగు
గుత్తకానె సభ్యునిత్రయ లొక్కతు
టారమునకునో మిటారమునో
సరించె జగజంతనవలాలిలముల్
జవరాంతు నిటు మాపజాల రసంగ
శృంగారరసము వర్షించెను గరుణ
సంబు కన్నీరు రాం జాలువార్చె
గీ. ఆంధ్రదేశనటకు లసమానచాతురి
నాటకాభినయ మొనర్తు రనెడు
సద్యశంబు నించె జపులారి సజీవ
రావు మేటి నటకత్తు మగుడు||
గీ. ఉప్పలూరి యనుట యొప్పుక యిక్కడ జపు
లూరి యనుచు నింటిపేరు మారు
గాక! లొకరంజకముగా సజీవ
రావు! నీవు! నాట్యరసము లాలుక!
గీ. ఈలవై చినయట్లు, కొయిలయొగ్గొల్పి
నట్లు, సన్నని శ్రీకంఠ ముట్టిపడంగ
బద్ధములు నీవు చదువునో భావవిదుల
కుప్పతిల్లు ప్రమోదము చెప్పె దరమే!
సీ. రసభావములలో గరగి గాన మానంద
మొదవింప బద్ధముల్ చదివినావు;
తుణమేని యుచితతత్వములు గోల్పోక
నిందుపాండిత్యము నెఱపినావు;
రంగోచితప్రకారము చక్కగ నెఱింగి
పాత్ర గౌరవము కాపాడినావు;
కడుసేపుతో వాచికము కాయకము నగు
సభినయము నొనర్చి యలినావు;
గీ. భరత విమర సుదేవాదిపాత్రములను
దాల్చి సభ్యుల మోదాభిరేచిలినావు;
ఆంధ్రనటలొకమందు ముందంజ వేసి
ప్రాకె నీ కీర్తి! దయత గోపాలమూర్తి!
సీ. నటభూమిక ధరించి తొలుదొల్ల దగుమాడ్చి
శృంగారచాతురీధంగి నెఱపె
ఆమీడ బాహుకభూమిక ధరించి
విస్మయానందైన సేర్పు నెఱపె
విప్రలంభజ్వాల వెలుగంగా గరుణ శృం
గారము మనసులు కరగ నెఱపె
ఉత్తమదాంపత్యయోగమునకు భంగ
పాటు దున్నహ మన్నమాట నెఱపె
గీ. బద్ధగడ్డముల్ చదువునో ప్రాధి నెఱపె
సముచితముగ సంగీతసరణి నెఱపె
చతురుడగు మద్రాస్ శేషగిరిరావు
హాయి యనిపించె జిత్రనళియమందు.
వేటూరి - ప్రభాకరశాస్త్రి.

శ్రీమాన్ సింగారవేలు నెట్టిగారి ఆరెస్తు

యధపు కుట్రనేరము
కాన్పూరు మేజస్ట్రేటు ఉత్తరువు
కాన్పూరు జిల్లామేజస్ట్రేటు పీసలుకోసు 121
సెక్షను క్రింద పంపిన ఉత్తరువు ప్రకారము యీనెల
6 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు చెన్నపురిలో
పాలీసుకమిషనరు శ్రీమాన్ సింగారవేలు నెట్టిగారి
ని ఆరెస్తుచేసెను. నెట్టిగారి కిప్పుడు చాల జబ్బుగాక
నున్నందున నెట్టిగారికి చికిత్సచేయుచున్న డాక్టరుగృహ
తో నాలోచించి ఆయనకు ఆరోగ్యము కలుగువర
కును యింటివద్దనే యుండవచ్చునని కమిషనరు
అనుమతి నిచ్చెను. బాగుగా ఆరోగ్యము కలిగిన
పిమ్మట కాన్పూరు పంపెదరు.
చెన్నపురిలో పాలీసు అఫీస్ లు కమిషనరుకే. జగ
ధీయ్యరు గారు నెట్టిగారిని ఆరెస్తుచేసిరి. ఆయన ఉపవాసము
జూను వ్యాసములనుగూడ సీకను కాథాములు. కాన్పూరుమేజ
స్ట్రేటు ఉత్తరువు ప్రకారము సోమలిస్తు పత్రిక సంపాదకు డగు
ఎస్. ఏ. డంగే గారినిగూడ ఆరెస్తుచేసిరి. 121 సెక్షనుకు మ
ణ కేసు గని ద్వీపాంతరనామకేసు గని విధింపబడెను. శేర్లూరిసాత్తు
నంటిను కళాకారులలోనెను. అగి రాజుతో యద్ధము ప్రక
టింపబడును నేరమునను. 121వ సెక్షనుకు 10 ఏ ద్దము జరణ
విడిచెదగాని కలనకేసు గని ద్వీపాంతరనామకేసు గానవేయవలెను.
అని ప్రభుత్వము పోలీసుమంటు తీర్పుచేయటమున శర
మగును. (హిందు)
నెట్టిగారు లేవలేనిస్థితిలో నున్నారు
డాక్టరు నారాయణస్వామిగారు
చికిత్సచేయుచున్నారు
సింగారవేలు నెట్టిగారు చాల సీరసముగానున్నాడు. లే
తనిస్థితిలో మంచ మెక్కియున్నాడు. తిరుకొక్కణి వాస్త
వ్యులకు డాక్టరు జి. నారాయణస్వామిగారు నెట్టిగారికి చికిత్స
చేయుచున్నాడు. ఇప్పుడు నెట్టిగారు ఆరెస్తుచేసినాడనిగాన
రాజకీయములను గూర్చి ఏమియును మాటాడనూడదని ఉద్యో
గులజ్ఞాపించిరి. శ్వరముజిట్టిబడి. సీకమునకు హెచ్చనానె
యున్నది. (హిందు)
విదేశములలోనున్న బోల్షివికు ప్రచారకులకు నెట్టి
గారికి ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరిగెనని వారిని ఆరెస్తుచేసిరి.
బొంబాయి సోమలిస్తు పత్రికాసంపాదకు డగు ఎస్. డంగే
గారినిగూడ యీసేషముకే ఆరెస్తుచేసి కాన్పూరు తీసికొని
నెట్టిరి.
సింగారవేలు నెట్టిగారు బైఫాయిసు జ్వరమువలన బాధ
పడుచున్నారనిగాన వారిని యింటివద్దనే యింపిరి. బాగుగా
ఆరోగ్యము కలుగువరకును కాన్పూరు తీసికొని వెళ్లరు.
నెట్టిగారు చిర కాలము చెన్నపురి ప్రా
కౌర్టు కిక్కిరింప గానండి, కాంగ్రెసు వారి ఉ
త్తరువు ప్రకారము ఆసహాయోద్యమ ప్రారంభమునందే దృష్టి
బదిలీచేసిరి. కాంగ్రెసు, కార్మికాద్యములలో చాల శ్రద్ధగా
జుచేయుచుండిరి. చెన్నపురి నగరమున కలకత్తీకుల సేనాం
గా నుండి యువరాజు రాజప్రతిభల ఆగమనోత్సవ సమిష్టరణ
మును బాగుగా నెరవేర్చిరి. ఒకసంవత్సరము చెన్ననగర కాం
గ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడుగా నుండిరి. ఇటీవల లేబరు - క్రెసు
(కార్మిక శక్తివసాహక) పతీము నెర్పరచిరి. అందుకుగా నొక
పత్రికనుగూడ ప్రకటింపసాగిరి.
కొన్ని నెలల క్రితము పాలీసువారు నెట్టిగారి గృహమును
సోదాచూచి కొన్ని పత్రికములను తీసికొని పో
యిరి. వానిలో సర్వముత్త కక్షి (సోమలిజము) కి సంబంధించి
న గ్రంథములు లేఖలు మున్నగువిలువని తెలిసినది.
డంగేగారు
బొంబాయి సోమలిస్తు పత్రికాసంపాదకు డగు డంగే గా
రు నాసికమండలనివాసి, బ్రాహ్మణుడు. వయసు 28 ఏండ్లు
గాంధీమహాత్ముని సిద్ధాంతము లీత్యుభుతుచింపవు. తెనుగు
కి సిద్ధాంతముల నిత డాహెదించును. (లోకమార్గ)

మహాత్మ నినిర్మాణ కార్యక్రమము ప్రశంసించబడుట

అభ్యుదయలిగాడు

మహాపీఠాభియోదీలు

ప్రశ్న గా రు

రంగనాథంమొదలిగారు

కౌ॥ పాత్రోగారి గారడీవిద్య

రత్నసాగరిగాడు

రెపిన్యూవసూలుఖర్చులు

అడవులు

డాక్టరు నుబ్బరాయనుగారు

రాజకీయ ఖయదీలు

వ్యతిరేక మా పని

శుబ్బరాయను:—నిజమేమి? పార్టీకి చేసినవారు ఉద్యోగముల నియంత్రణలయిననీ మిమ్ములను తొలగి. ఇది ఎంతమాత్రము తిప్పరాదు. మిమ్మల్ని అంతయు ఉద్యోగములమీదనే ఆధారము

నీటిపారుదల వసతులు

అభివృద్ధినిొనర్చుటను విచారించుటకు సంఘము

ప్రేటుకొన్నింటి వారి తీర్మానము

ధీల్లీ మార్చి 5:—ప్రేటుకొన్నింటి వారి తీర్మానమున, ఇంగ్లీషు వసతుల యభివృద్ధి నొనర్చుటను గురించి యోగింద్రసింగు గారు పాపాదించిన తీర్మానమును చూచిరి. ఇటీవల గలిగిన సైంటిఫిక్ అభివృద్ధిని పురస్కరించు కొని, నడులనుండియూ, బావుల నుండియు, నీటిపారుదల వసతుల నెంతవర కభివృద్ధి చేయవలెనను విషయమును విచారించవలెననియు విద్యుత్సహాయముతో బావులనుండి నీటినితోడి నీటిపారుదల వసతుల గల్పించుటకు ఒక స్కీము నేర్పరుపవలెననియు వీరి తీర్మానము గోరుచున్నది.

యోగింద్ర సింగుగారు

యోగింద్రసింగుగారు తీర్మానమును పాపాదించుచు, నీటి పారుదల వసతులగోరకు లక్షలకొలది ఎకరములు నిలదీయున్న వని దెలుపుచు లెక్కల నుదహరించెను. 1878-79 సంవత్సరమున లెక్కలను బట్టి బాంబేయేడల నీరేకమున ప్రతిసంవత్సరమును 810 లక్షల టన్నుల ఆహారధాన్యములు మాత్రమే ఉత్పత్తి చేయ బడుచున్నదనియు. భారతదేశమున గల 190 లక్షల ప్రజలకు సంవత్సరము గడుచుటకు 790 లక్షల టన్నులు గావలసియుండు ననియు దెలియగలదు. భారతీయుల యుత్పత్తిని, వారి జీవితా వత్సరముకు గావలసిన మొత్తముకు భేదము లేకుండు మిలియనుల టన్నులు మాత్రమే ఒక్కవత్సరమున కజవువచ్చిన దనకొను డు? అప్పు డీదేశపుగతియేమి? భారతదేశమునందు మలముల మాడవలసి యుండును. ఇట్టిపరిస్థితులు ఏమాత్రమును సంక్షేపికర ముగలేవు. నదులలోను, నూరులలోను కావలసినంత నీరుగలదు. నదులలోనుండి నీటిసరఫరాకు కొంత పరిమితి యుండవచ్చును. కాని తగుమూలభవమును పెంచుచునెడల బావులనుండి నీటిని రఫరా కెట్టిపరిమితి యునుండజాలదు. అట్లుచేయుచో, ప్రస్తుత ము సాగుబడి జేయబడుచున్న పరిమితికంటె నాల్గురెట్టభూమిని సాగులోనికి చేవచ్చును. తరువాత సుపర్యాపకుడు, బావులనుండి నీరు కైకిదీయుటకు విద్యుద్ద్యోతముల సుపయోగించుచో గ లుగలభవమును విధించి, ఈవిషయమును విచారించుటకు, కా త్రుష్టానంఘ మొక పేర్పరుపవలెనని గోరెను.

సర్. ఉమర్ హాయత్ ఖాన్

సర్. ఉమర్ హాయత్ ఖాన్ గారు తీర్మానమును బల పరుచుచు, ప్రస్తుతము దేశమున కత్యవసరముగ నున్నది. అహారముగాని స్వరాజ్యముగాదని నుడివెరి.

నవాబ్ మక్కు మల్లాఖాన్, రాజారాంపాణింగుగార్లు తీర్మానమును బరపచుచు, వ్యవసాయములస్థితి దినదినము దుర్భర మగుచున్నదని నుడివెరి.

లే గారు

పారిశ్రామికకార్యదర్శి యగు లే గారు తీర్మానము నెదిర్చి, ఇట్టివిచారణకు ప్రస్తుతమావశ్యకతలేదని వారుదెలిపిరి. బావులైం ద నీటిపారుదల వసతులగురించి మాత్రమే దా నిష్పాద ముడుపు చుంటినెను. ఇది ఎక్కువప్రతిపది యోగింద్రసింగుగారు గోరునది 1901 నుండి నియమింపబడిన కమిషనువంటి సంఘము 1901-02 కమిషనువారి విచారణవలన చాల ఇంగ్లీషును వక్కలకు ప్రోత్సాహము గలిగెను. గత 20వత్సరములలోను, కాలవలక్రింద సాగుబడిచేయబడు వై కాల్యము 1900లక్షల ఎకరములనుండి 280 లక్షలకు పెచ్చెను. త్వరలోనే ముగింపబడుచున్న ఇంగ్లీషును వర్షులవలన మరి 10 లక్షల ఎకరములు సాగులోనికివచ్చును. మద్రాసులో కావేరి రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టుగలదు. దీనికి అంగీకారముగల నెడల ఇంగ్లీషును అధికారులకు చాలవరకు దాని పనియేసరిపోవును. బొంబయిరాష్ట్రములలో టాయడు బాకేజి ప్రాజెక్టుగలదు. ప్రపంచమున నింత గొప్పఇంగ్లీషును ప్రాజెక్టు వేరొకటిలేదు. పంజాబులో సుప్రేజ్ నది ప్రాజెక్టుగలదు. ఇవిగాక ఇంకా చాల పెద్దఇంగ్లీషును స్కీములు గలవు. మధ్యరాష్ట్రములలో గూడ చాల ఇంగ్లీషును స్కీములు అభివృద్ధిలో నున్నవి. ఈ విషయముల గమనించిన యెడల 20 వత్సరములవరకు, ఇంగ్లీషును కాఖరు పూర్తిగా పరి నోసగు కార్యము లెన్నియో అప్పటికేగలవని దెలియగలదు. అట్టిస్థితిలో, విచారణ కనవరమేమి డి? ఇట్టివిచారణ కెట్టి అవసరమును లేదని ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము.

లాలా రామశర్మగారు, కరండికరు గార్లు సరియగు నీటిపారుదల వసతులు లేవని యాక్షేపించుచు ఈవిషయమున ప్రభుత్వమునా రుదాసీనభావములోనుండి రని నిందించిరి.

సర్. నరసింహశర్మ

నీటిపారుదల వసతుల నేర్పరుచు విషయమున, ప్రభుత్వ మువారు గావించుచున్న చర్యలను శక్తిగా గురించి. ప్రస్తుతము, దేశమందంతటను ఒక్క సంఘమువారు తిరిగి ఈ విషయమును విచారించువలన సుపయోగముండదు గాన ప్రతి పాదకుడు తన తీర్మానము న పరిపూరించుకొనవలెనని గోరెను. కాలవలవనతి క్రింద సాగుబడి ఎట్లు పెచ్చెదయియు లే గారు దెలిపియుండిరి. బావులక్రింద సాగుజేయబడు ప్రదేశములలో కొలది వత్సరములలో దాదాపు 21 లక్షల ఎకరములు సాగు బడిలోనికి చేరడెను. పంజాబులో 858 బావులను, సుయ్యక్త పర్గానా లలో 850 బావులను, మద్రాసులో 493 బావులను త్రవ్వబడెను. ఈ మాగ్నమున నింకను అభివృద్ధిగలిగిడిగాని ప్రజలు తగుయత్నాహము జూపలేదు తగిన భవములభించు చున్నచో, ప్రభుత్వమువారికి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల కవసర మగు సహాయ మొనర్చుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. ఇంగ్లీషును కా ర్యముల నభివృద్ధియొనర్పవలెనని ఈవిధమున గోరుచున్న విష యమును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు దెలిపెదము. అంతకంటె చేయదగినది తేరులేదు.

యోగింద్రసింగుగారు క్లుప్తముగ ప్రత్యుత్తర మొసరిరి. తన వాదననే బలపరుచుకొనెను. తీర్మానమువోలునకు దెట్లుగా నధిక సంఖ్యకులచే నామోదించబడెను. ప్రభుత్వకర్తకు తీర్మానము నెదిర్చిన కానిదెడలను గోరలేదు.

ప్రాంతింగు అగ్గ స్థానసంఘమునకు ఈ క్రింది సభ్యుల పేర్లను అభ్యర్థించు ప్రకటించెను. రై. ఆ. కాశ్మీ. (అభ్యర్థుడు) సర్. మహమ్మదుషఫీ, కై. గారు జి.ఎ. నటేశను, సర్ దేవ ప్రసాదసర్వాధికారి, పర్యాయయోగింద్ర సింగు, సర్. మాణిక్య దాదాభాయి, రజా ఆలీగార్లు.

అయ్యవ్యయ పట్టికపై చర్చ

శుక్రవారము మధ్యాహ్నము 1 గంటలకు 80 నిలకును శనివారము 1 గంట 30 నిలకును అయ్యవ్యయ పట్టికపై కాన్సిలు నందు చర్చ జరుగునని సర్ మహమ్మదుషఫీగారు ప్రకటించిరి. అంతటితో సభ ముగిసెను.

ప్రభుత్వపు బిల్లులు

ధీల్లీ మార్చి 6:— భారతకానసభవారిచే నామోదించ బడిన మూడు ప్రభుత్వబిల్లులు ప్రేటుకొన్నింటివలన చర్చకు దిచ్చిరి. మొదట నాథికకార్యదర్శి (మెక్వార్టర్స్) నాణెముల ముద్రాకాన సవరణచట్టమును ప్రవేశపెట్టిరి. ప్రస్తుత కాన సములో పారబోలున వదలివేయబడిన నిబంధనలను మాత్రమే ఈ సవరణచట్ట ముద్దేశింపబడెనని యాతడు నుడివెను; అంతియగాక, ఇందుకు తగిన రక్షణలుగూడ నొసగబడెను. ఏదైన నొక నాణెమును రద్దుజేయునెడల, ఆ విషయము ప్రకటించినతరువాత నారు నెలలవరకు నాణెము ప్రభుత్వమువారి కైజరీలో నంగీకరించుచునేయుండును. బిల్లును చర్చించుటకు సభివా రంగీకరించిరి. ఒక సవరణ

నాణెమును రద్దుజేసిన తరువాత 6 నెలలవరకు మాత్రమే గాక 12 నెలలవరకుగూడ నట్టి నాణెమును పుచ్చుకొనుమండవలె నని ఈ సవరణ గోరుచున్నది.

సర్. మహమ్మదుషఫీగారు సవరణ నెదుర్చుచు, అది అంతముఖ్యమైనది గాదనియు, అసవసరముగ నీసవరణ నొనర్చు నెడల నీబిల్లు తిరిగి కానసభకు వెళ్లవలసినవచ్చు ననియు, అచ్చట వారు దానిని నిరాకరింపకపోయినను అంగీకరించుటకు చాల ఆలస్య మగుననియు నుడివెను.

రజా ఆలీ, క్యాబినెట్ మెంబరు శ, కరండికరుగార్లు రజా ఆలీ గారిని బలపరిచిరి. సర్ దిన్నావాచా, లాలా రామశర్మగారు దాను, నెత్తాకపర్తి గార్లు సవరణను బలపరిచిరి. మాక్వార్టర్స్ గారు సవరణ నెదిర్చిరి.

సవరణ యంగీకరింపబడుట

డాక్టరు ద్వారకనాథమిత్ర స్వయం యోగింద్రసింగు గార్లు, సవరణను బలపరుచుచు, గవర్నరు జేవరలుగారు నాణె ముల రద్దుజేయుచు ప్రకటించినపుడు నాణెముల కైజరీలో నొసగుటకు 12 నెలలకు తక్కువగాని కాలవ్యధి నొసగునని వాదన మొనగుచు, బిల్లును సవరింపకయే అంగీకరింతుమనియు, లేనిచో నెదిర్చదమనియు దెలిపిరి.

సర్ మాణిక్య దాదాభాయిగారి సవరణను వోలునకు దెట్లుగా 18 ప్రతికూలముగను 22 అనుకూలముగను సమ్యుతలకొన గుటచే అంగీకరింపబడినట్లు ప్రకటించబడెను. సవరింపబడినదిని బిల్లు అంగీకరింపబడును.

సెంట్రలు రెవిన్యూబోర్డు బిల్లు

మాక్వార్టర్స్ గారు, తరువాత సెంట్రలు రెవిన్యూబోర్డు నిర్మాణచట్టమును ప్రవేశపెట్టెను. రిటైనింగ్ మెంటు సంఘము వారి మాచనక్రమే చట్టము దేబడననియు, ఈ బోర్డువారు కష్టమును ఉప్పు, ఎక్సైజు, స్టాంపు కాటలపై శుభకారము వహించు ననియు, నుడివెను.

ఎక్కువచప్పు తేకయే బిల్లు అంగీకరింపబడెను.

పీనలుకోమ సవరణబిల్లు

కై. గారు గారు, పీనలుకోమ సవరణబిల్లును పాపాదించిరి. 872, 78 సెక్షనులలో, ట్రీలమైనారిటీపరిమితిని 16 సంవత్సరములకు 18వత్సరములకు పెంచువలెనని ఈబిల్లు గోరుచున్నది. ల ల్లాభాయి క్యామలదాసుగారు బలపరిచిరి. సర్. ఉమర్ హాయత్ ఖాన్ గారు బిల్లు నెదిర్చి, ఈబిల్లు మహమ్మదీయమతభర్తయు నకు భంగకరముగ నున్నదని నుడివెరి.

సభవారు బిల్లును ప్రవేశపెట్టుట కనుమతి నొసగిరి.

సర్. మహమ్మదు షఫీగారు బిల్లును బలపరుచుచు, బిల్లు మహమ్మదీయభర్తకాత్రమున కనుగుణముగనే యుండవలయు, మహమ్మదీయభర్తకాత్రము వ్యభిచారమును నిరసించుచున్నదని యు నుడివెరి. నవాబుముజుమ్మలగారు షఫీగారిని బలపరిచిరి.

తరువాత బిల్లు అంగీకరింపబడెను.

ఈబిల్లును ఆచరణలోనికి దెచ్చునప్పుడే 1922-23 20-వ కానసము గూడ నాచరణలోనికి దేబడునని కై. గారుగారు ప్రక టించిరి. అంతటితో సభ ముగిసెను. తిరిగి రేపు: మాజేశమై ఆయ వ్యయ పట్టికను చర్చించెదరు. (ఆ. మె.)

* * * * *

సర్. మడ్డిమన్ గారు దేశీయంగనభ్యుదయ

నియమింపబడుట

ప్రేటుకొన్నింటి సభ్యుల పత్రం

ధీల్లీ, మార్చి 7:— ప్రేటుకొన్నింటి వారి ఈ దినమున ఆయిదు నిశ్చయములు ముందుగా సమావేశమైరి. ఈ దినమున ఆయిదు నిశ్చయములు చర్చించిరి. ఈ దినమున భారతకానస భ సమావేశము లేపోవుటచే, చాలకుండి కానసభ్యులు ప్రేటుకు ల గాక ల రీ ల లో గాన్సింది. కార్యక్రమ మును ప్రారంభించుటకు అరంగభూమి, కాన్సిలు కర్మ లును, అభ్యర్థకును గలనీ ఫోటోగ్రాఫీ లు గలనీ. ప్రేటు కాన్సిలు అభ్యర్థకును సర్. అల్లాబాద్ల జడ్జిశర్కగారు, సర్ ముక్తూరు హయత్ గారి స్థానమున భారతదేశీయంగనభ్యు దుగ నియమింపబడెనని ప్రకటించుటచే నీరసమున చాల యు త్సాహురూపకము లకు సుపర్యాపములు గానింపబడెను. త్రవ్వో త్రములు ముగిసిన తరువాత, కవిభవతుల సభ్యులు, సర్. అలె జా దేశగారిని (రంగిందిరి). (ఆ. మె.)

నో టీ సు

మాడపాటివారితాలూకు కృష్ణాజిల్లా గన్న వరం తాలూకాలో చేసిన వుయ్యూరు గ్రామంలోని కమతంపల్లం మొరకభూములన్ను తోటలున్ను పచ్చికబీళ్లున్ను బందరు సబ్ కోర్టు వారిచల్ల నియ మింపబడిన రిజీవరుగావలె 1834 కనలీకి యేకు సాలుకు కవులకు యిచ్చుటకుగాను సదకు గ్రామంలో సదరు యేప్రేటు తాలూకు బంగాళా యదట 21-3-1924 న వగలు 11 ఘంటలకు వేలంపాట జరుపబడును గనుక ఇగుమూలముగా తెలియ పర్చడమైనది. పాట పాడేవారు మనిషి 1 కి రు 500 లు Initial Deposit ధరావత్తుకట్టి మిరీపాట పాడవలెను. సదరు సబ్ కోర్టువారి మంజూరు పుత్తరువులకు లోబడి పాట కొట్టి వెయ్యబడును. ఆఖరు పాటదారు సదరు సబ్ కోర్టువారు మంజూరు చేసిన ముసాయిదా ప్రకారం రిజీవరుగారి పేరను యేకుసాలుకుఖత్తువాసి రిజిస్టరిచేసి యివ్వవలెను. మిగు. తామరతులు పాట కాలమందు తెలియపర్చడ మవును

రిజిమర్ ఆఫీసు, బందరు } కస్తూరి కృష్ణానందం
5-3-24 } గిజిశర్క

చిత్రవిచిత్ర గజాలకు పుట్టినిల్లు

ప్రస్తుతకాలమునకు తగిన బంగారు గజాలు పలుకము లలో అనేక కొలతలలో అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.

2 1/2 సవరము మొదలు 6 సవరములవరకు తయారగును.

జేదారము సహా మజారి జత 1-కి మజారి రూ 10.00.

ఒకసారి మావద్ద చేరముచేసిన అంతయు మీకే తెలియును.

సవరము బంగారుకు సీమకెండికి పూచీ యివ్వబడును.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,

నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు - మద్రాసు.

బెజవాడ

శ్రీమాక శ్రీనివాస అయ్యంగారి యువన్యాసము

(స్వ కీ య వి తే ఖ రి)

బెజవాడ, రి.రి. 24:- శ్రీమాక శ్రీనివాస అయ్యంగారి నిన్న సాయంత్రము రామమోహన బ్రహ్మచారిగారు కాంగ్రెసు సంఘమున సాహిత్యము గూర్చి భావగర్భితమైన గొప్ప కోవకావ్యము నిచ్చిరి. మ. రా. రా. అల్లాడి కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు దీక్షావ్రత వహించిరి.

ప్రస్తుత కాలమున వారాహరణము నిర్వహణము నందుట ఈ కారణము 1921 సంవత్సరమునందు జరిగిన మహాచలన మని వారు కల్పించిరి. ఒక మహావాయువు వీరిన పీర్చుట, తుంభాకర్లు మరలిన పిమ్మట ఎటుల ఆకాశము నిర్వహణము ప్రకారముగను ఉండునో అటులనే రాజకీయరంగమున అఖండమైన ప్రబోధము కలిగిన పిమ్మట కొన్ని దినములు జేయుట కాంతి ప్రబలిత స్వభావమే యనియు, మరియు హిందూజాతముల స్వభావశిక్షమైన సంకృప్తియూ, వాదోపాది తీర్మాన వ్యవహారములను ప్రస్తుతశిక్షి కారణములై యుండునోపు నని, అంతిమంగాని జేయుటలో తరిస్తారు చక్కగ తేవని చెప్పినట్లు జేదారి, 1921 సంవత్సరమునందు మహాత్మాజీయన, ధైర్యసాహసములను చూచి ఈ భారతభూమి ఆవళాళము నేడు కలిగిన అభిభావనాతో రక్షింపబడుచున్నది.

జేదారులు ఉత్సాహము పూర్తికలకు. త్యాగము, గొప్ప దీక్షత, ధైర్యమునుగూర్చి చెప్పినట్లు చెప్పలేదు. బర్మిని యుద్ధ సమయమున మనజేతపు సిపాయిలు ఖండాంతరములకు వెళ్లిరిమ క్రిస్టియన్లములకు కావరి. నేడు ఆకాశములకు వైశ్వంతర్య వాయువుతో ప్రపంచమును మేల్కొలుపుచున్నాడు. వాని మనలో ఒక కొలతయైనట్లు, మనము ఒకట్టతోనే నిజమ కావలెన్నాము. అందువలన నేను మధ్యలో నిలిచియున్నాము. అందుచేరి ఒక సంఘమును స్థాపించుచును, ఒకరియొకరి యొకరు విడిచలేదు. ఎవరికీ వారే యుగా తీరే అన్నట్లుగా ప్రతివానియొకరి సాగవలె ననెడి. సాగవలెనే మరెవరికీ సంఘమును స్థాపించెడి. ప్రతివాడు చెప్పేవాడై, విన్నవాడు తేల్చుచు సంఘములు మూలబడుట తటస్థితక తప్పదు గదా? మనలో ఒకరియొకరి మరెవరికీ భద్రతయననే మనము కోల్పోకొట్టు ఇనులమైనను, తెల్లవారు కొద్దిమంది మాత్రమే వచ్చి మనపై రాజ్యముచేయుచున్నార. వారిని చూచియెన్నడు మనము నేర్పుకోవలెను. సంఘభావన బలమని వారు గ్రహించినారు. వారిలో ఒకరు ఏదైనామాట చెప్పిన పక్షమున ఇతరులలో లోపల ఎన్ని ఆక్షేపణలు చెప్పినను సత్య విమర్శతో ఆమాట మీదనే నిలుస్తాడు. మనలోనో తల్లి కిందులు, లోపల అన్నిమాటలు ఒప్పుకొంటాము. ఇట్టివారికి నచ్చినప్పుడు ఒకరియొకరి ఇంకొకరి కిది ప్రవచన. ప్రస్తుతము దీర్ఘింధుల మామంది. అదన ఒకమాట అనుకొని ఒకపార్టీగా చేరవారు. ఇప్పుడో ఎవరివారి వాది ఆయ్యో లాగున ఉన్నది. కనుక మనము ఇంగ్లీషువారిని చూచి నిఘ్నభావము బలపరచి, ఒక కట్టుబాటుతో లొంగి అందర ఒకమార్గము నవలంబించుట ప్రతిస్పర్ధియైన నేర్పుకోవలయును. గనుక ప్రతివారు కాంగ్రెసు సంఘములో మనస్ఫూర్తిక చేరి, కాంగ్రెసు విధానమును పూర్తిచేసి, ఒక కట్టుబాటుతో బాటు, ఒక కెద్ద చెప్పినట్లు నడుచుకొనుచు, కనుకము చిక్కి నన్నట్లు స్వరాజ్య సంపాదకై ప్రభుత్వముతో సంఘటింపుచు మన కాతి యొక్క కార్యమును పుంపొందించుకై ప్రతిష్ఠింపవలయునని చెప్పి, గాధి మహాత్ముడు ఒక్కడే స్వరాజ్యము సంపాదించి మన కిచ్చెదాని కలంబట నెరియ్యుము, వీరియుతల్లగు కలిసి కుశలేనిది మహాత్ములవా లొక్కరే స్వరాజ్యముకై పోరు సత్సాగు దర్శనమనియు, కలము రూపానులగు కానుక నిచ్చుటకంటె కాంగ్రెసు విధానము నకరించి పుచ్చేసి చూపిం చినను మహాత్ములవారు నరకసింపెదానియు, గనుక ఎల్లరు ఈ మని కట్టుబడుతో చేరుకై ప్రతిష్ఠింపబడెదని బోధించిరి.

అగ్రాసవాధిపతి గారిని, ఉపన్యాసకునికిని వందనములతో సభ ముగింపబడెను.

అల్లాబాదు

మార్చి 6:- ఖరీఫాను తొలగించిన విషయము అల్లాబాదులో విశేషకలహము కలిగించినట్లు కనబడెను. విద్యార్థులకు కానీ మహాత్ములీయు లీవార్తను ఉపేక్షాభావముతోను చూచుచున్నట్లు కనబడుచున్నది. (ఆ. వె)

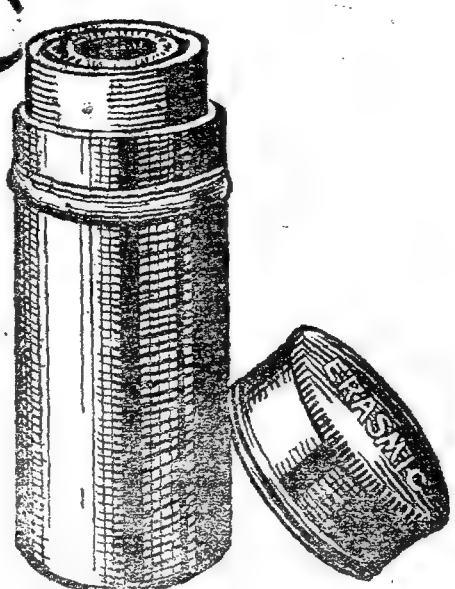
ERASMIC Shaving Stick.

Does not dry on the face. Its rich creamy lather helps the razor to give that close clean shave which is so desired.

BRITISH & BEST.

ERASMIC. Perfumers, LONDON, PARIS.

TO BE OBTAINED FROM ALL STORES & DEALERS.

మీ వైద్యుడు

మీకు కలుగు అపాయమును గుఱించి తెలుపును

మీకు భయంకరమైన వ్యాధిని కలిగించుటకై నిరంతరము మీ నోటియందును, కుత్తుకయందును కాచుకొని, ఇటు అటు తిరుగుచున్న అపాయకరమైన పురుగులను గుఱించి మీ వైద్యుడు మీకు మూయటము మాత్ర తెలుపనిండు.

గట్టిగా కొలిచాను కొలిచాను డెంటాలు క్రిమును ప్రతిదినము వాడుటచే లెఖలేని గొట్టమునకే కట్టబడి చిన్న పురుగులు నశించి పోవునని మాడ అతడు మీకు తెలుపును. అది మృదువుగా నున్నను మిక్కిలి గుణమునిచ్చును. దంతము కాదు. పడిపోదు. లత పుచ్చనీయదు.

క్రిమును చెడిపోనీ కొలిచాను మీ దంతములను శుభ్రముగాను, కాంతిగాను నుంచును. పసుపు పచ్చని నుంచబడియుండు పొట్టుమున పసుపు భంగము కలుగదు. పచ్చని గొట్టమును నేడే కొనుడు.

KOLYNOS

డెంటాల్ క్రిము

THE KOLYNOS COMPANY, New Haven, Conn., U. S. A.
Representatives for India: DAYTON, PRICE & CO., Ltd.
Madras Calcutta Bombay Karachi Rangoon Colombo

BEST MEDIUM FOR PROGRESSIVE ADVERTISERS.

THE BUSINESS DIRECTORY

OF INDIA, BURMA & CEYLON.

Published for the mutual Benefit of the
Foreign and Indian Business Houses

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters and Importers, Firms, Factories, Manufactures Mills and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Advertisement Rates in 1924 edition.

Full Page (a copy free)	...	Rs. 150	2 inches Single Column	...	Rs. 20
Half Page	...	" 80	1 inch. Single Column	...	" 10
Quarter page	...	" 50	Name alone in Bold Types	...	" 5

1 Page in Art Paper in 2 Colour Printing Rs. 200.

Price Per copy Rs 10 or £ 1 net.

TESTIMONIALS OF**THE BUSINESS DIRECTORY OF INDIA, BURMA & CEYLON.****The British Printer, London.**

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Jam-e-Jamshed, Bombay.

A mass of useful information relating to the chief cities of India that ought to satisfy the requirements of the most exacting business houses. The information is classified and arranged according to the cities alphabetically that relating to the Presidency towns of Bombay, Madras, Calcutta and Colombo being almost complete and authoritative. A brief but interesting introductory note precedes the information given about each town or place of commercial importance, a feature that adds considerably to the usefulness of the Directory.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Indian Review, Madras.

This is an All-India Directory of useful information for all businessmen. It contains descriptive accounts of trading and import centres in India, Burma and Ceylon, together with a list of trades and business terms in the respective cities. The Directory is amply illustrated.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras, the 1923 edition of which has just reached us. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs tariffs.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

West coast spectator, Calicut.

The Business Directory contains a fund of information which will be found of considerable use not only by businessmen in this country, but also manufacturers, merchants and exporters in foreign countries, desirous of forming or extending trade relations with the Indian Empire.

The Bombay Chronicle.

The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attraction of cities give some relieving interest. Some tips to salemen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of foreign Banks and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

The Cochin Argus, Cochin.

A mass of information of interest and service to merchants, traders, bankers, exporters and importers, commercial travellers, pressmen and others, has been brought together in a very handy form. This Business Directory is a book that should prove a useful addition to any reference library, while it is also calculated in its own way, to help forward the progress of Indian commerce and industry.

Madras Mail, Madras.

It is a well got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. Prefixed to the volume is much valuable information regarding business abbreviations, weights and measures, Indian Customs duties, etc. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the look-out for improving their business.

Editor, The British Printer, London.

You are to be congratulated upon the success of his very substantial volume.

The Western Star, Trivandrum.

The bulk of the publication is devoted to interesting and appropriate descriptive accounts of the principal cities, ports and industrial towns all over the Indian Empire together with comprehensive details of trades, arts and industries, several of these accounts being embellished with illustrations of the principal buildings and places of interest.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China : Kobe (Japan), Singapore etc. This is a new diversion for which the Directory should be liked, by merchants at wishing to extend their trades in oriental seas. It is nearly printed decently bound and cheaply priced.

The Champion, Calicut.

A business gazetteer of the chief cities, sea-ports industrial and trading towns within the Indian Empire.

Wanted Agents Every Where, Liberal Commission.

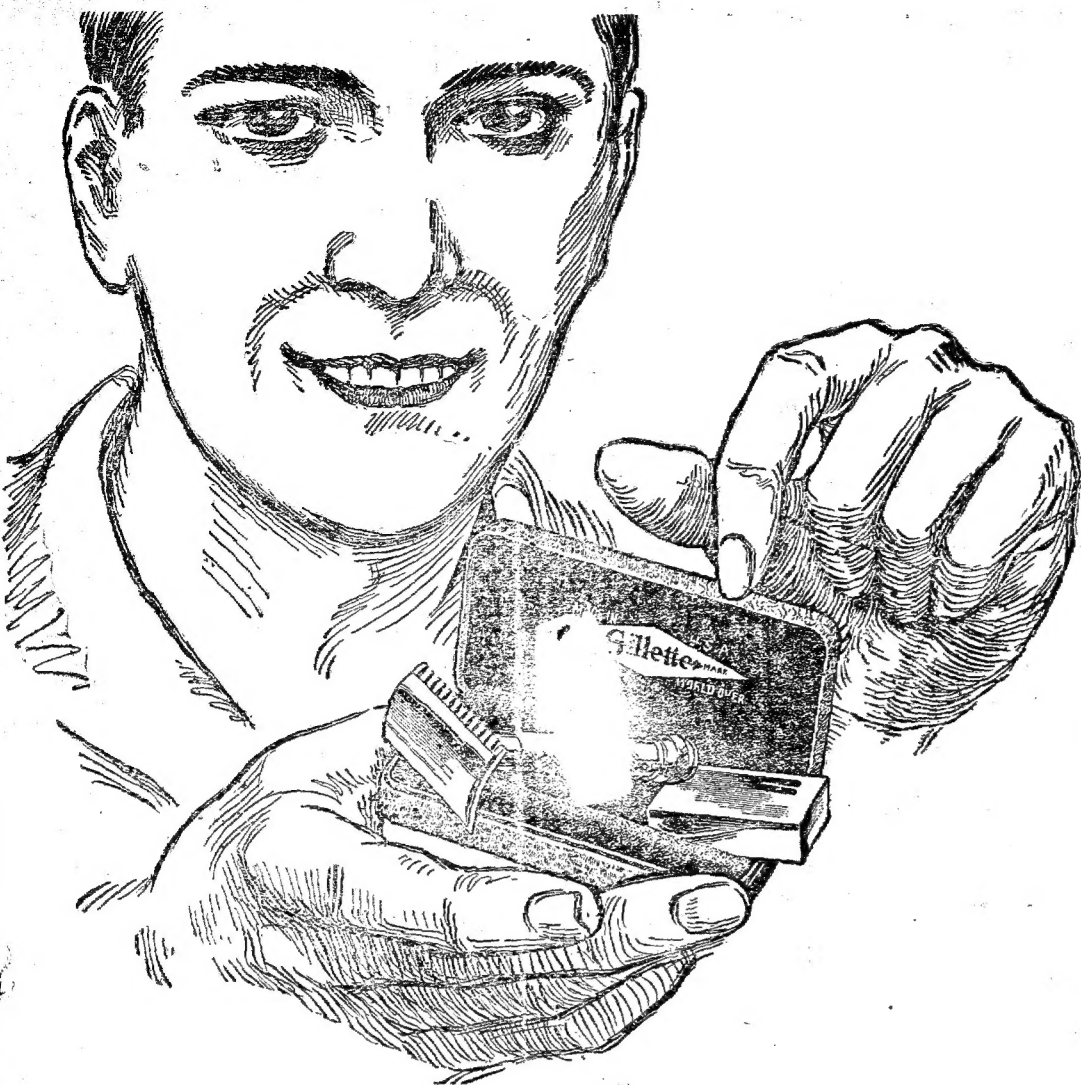
Designers, Printers & Publishers :

THE KANARA PRESS, MADRAS

Telegrams : "KETHEKI"

Phone 540.

యావనులు ట్రేరము చేసికొనుటకు ప్రారంభించినప్పుడు

యావనులకు దాడి పెరగుటకు ప్రారంభించినప్పుడు, వారు స్వయముగానే ట్రేరము చేసికొనుటకు నేర్చుకొనవలెను. అట్టివాడు ఉపయోగించతగినది గిల్లెట్టు సేఫ్టీ రేజరు.

దీనిని ఉపయోగించుటకు నిపుణత నవసరము లేదు. అది వెంట్రుకలను వికవక శుభ్రముగా ట్రేరము చేయును. ముఖమునందు గాయములు తగలదు, చర్మమునందు నొప్పి యుండదు, కొద్దిగా వ్యయ మగుచు; ఒకే కత్తి అనేక ట్రేరములకు ఉపయోగపడును.

జైమందు వర్తక గురుతుగలదే శ్రేష్ఠమైన గిల్లెట్టు రేజరు, కత్తులు అని తెలిసికొనుచు. పాటికిబడులు మరియొకటిని మీరు కొనకుండుటకై జాగ్రత్తపడుడు.

Representative: MULLER & PHIPPS (India), Ltd.

Calcutta Madras Karachi Rangoon

Gillette

SAFETY RAZOR

Made in Boston, U. S. A., By the Gillette Safety Razor Company

చెన్నపురి బజారుధరలు

మార్చి 8 వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

దనిములు బా 1-కి రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0	కలకు
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు, వరకు.	
కుసుమ తెనాలిది ,, ప 45 గలది	రు 18-0-0	14-0-0
నెల్లూరిది ,, డిటా	,, 16-8-0	17-0-0
డిల్లీది ,, డిటా	,, 16-8-0	17-0-0
రాగిలు రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8-12-0	9-0-9
సువ్వులు ,,	,, 24-0-0	26-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	రు 12-0-0	రు 18-4-0
పెసలు ,, డిటా	,, 9-12-0	10-4-0
పెసలు ,, డిటా	,, 11-8-0	12-8-0
మినుములు ,, డిటా	,, 12-8-0	18-12-0
ఉలవలు ర 164 ,,	,, 7-8-0	8-0-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు నూనె బా 1-కి	రు 180-0-0	185-0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14-0-0	26-0-0
కొండాపురం పేరునెనగపప్పుబా 1-కి	,, 60-0-0	62-0-0
యితర ప్రదేశము ,,	,, 55 0-0	58-0-0
పేరునెనగనూనె గానగ బా 1-కి రు 140	మిమకనూనె 187	
ఆముదము నూనె బా 1-కి	రు 154-0-0	155-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 210-0-0	
హారపసుపు ,,	రు 165-0-0	170-0-0
మిరప కాములు (గుంటూరిది)బా 1-కి	రు 80-0-0	105-0-0
గుంటూరుపాముకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 45,	60	
కాళహస్తి పాముకట్టు ,,	రు 60, 70	
బెల్లము బా 1-కి	రు 50-0-0	65-0-0
చింతపండు బా 1-కి	రు 28-0-0	41-0-0

(5) ఇనుము

పట్టులు రఖం బా 1-కి	రు 82-0-0	82-0-0
చదరం ,,	84-0-0	85-0-0
రవుండు ,,	86-0-0	44-0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు	రు 78-0-0	82-4-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 25-8-0	25-12-0
సవరం 1-కి		16-8-3
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 240-0-0	292-0-0
రాగి డిటా	రు 820-0-0	825-0-0
అస్కా చక్కెర బ 1-కి	రు 57-5-0	

(7) రంగులు ఆలిజరైను

అల్పకృష్ణము	20 డిగ్రీలు రు 115-0-0	
తొట్టి కృష్ణము	డిటా	

శ్రీ గుబ్బి చన్నబసవేశ్వర నాటక సమాజము, మైసూరు

మేనేజరు ఎస్. నాగేశ్వరావుగారు సమాజముతో సంబంధమును వదలుకొనరి

ఈ సమాజము 1911 ఏప్రిల్ 10 నుండి మే 15 వరకు నాగేశ్వరావుగారు నేటికింది యీ సమాజముతో గల సంబంధమును వూర్తిగా వదలుకొనరి గాన యింతటినుండి యీ సమాజము వత్తున నాగేశ్వరావుగారు చేయు వ్యాపారముల కి సమాజమువారు బాధ్యులు కారని మీ శ్రద్ధామూలముగా నేను తెల్లడింప నోరుచున్నాను.

వినోద రత్నాకర జి. హెచ్. వీరన్న, మహా చెన్నై, 7-8-1924. (ప్రకృతి)

మొన్నటిదిను చి. రి. శివనాటక ప్రదర్శనకు బాధ్యులైన దనుకుంటి పూర్తిగాయి ఉత్సాహం వీరన్నగారికి పతకము నిచ్చి మన ప్రకటించినవారు గుర్తు జూ పెంకటపీఠము (బి. ఎ.) గారు.

జరుగుమిల్లి సాంబశివరావు బి. ఏ.

7-8-1924

ఉచితము

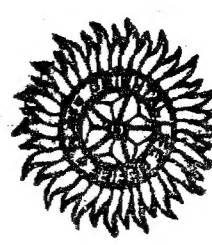
నూయెద్ద జిల్లాలు, మూలపాల్గి, కునుకు, బురుగులు, గనేయ, పులవూ, పంధ్యోయి, మొదలగు వ్యాధులకు మూలికలు గలవి. పోటీకరిమూలము 0-2-0 చీట్లను పంపిన వో గుణము పరిక్షించుటకు కొంచుండు ఉచితముగా పంపుదు. గుణము పరిక్షించిన, ఏ వ్యాధియైనను రు 1-8-0 లు పంపి వో వ్యాధి సంవృత్తయిగా నివారించుటకు చుండు పంపబడును. వ్యాధి వివరముగ తెలుపవలయును.

ఓషధ్యాలయము,

కొత్తూరు, అమృతావతి, తెనాలి తాలూకా.

తేలుమందు

వెల సీసా 1-కి రూ. 0-8-0. వి. పి. సహా 0-12-0. తేలు కాటువలన అపాయము లేదుగాని విశేషబాధ గలదు తేలు కాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు. బాధ నములవెంటే పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినవోటను బండపారునటులు చేసిన బాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘాటు గలిగి నీటివలె నుండును. కుట్టినవోట కొంచుము మందు పోసిన బాధ మాయ మగును. మందును గలిగియున్న తాము బాధపడక నితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతియింట నుండదగినది. అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అన్సూరన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్.

స్థాపితము 1874 జూలై 1నవత్సరము 1924

గొప్పమూలధనముగల హిందూదేశ భీమాకంపెనీ హక్కుదారులకు కల్పించిన దాదాపు మొత్తము రు 8,00,00,000 అస్తులు రు 6,00,00,000 వైగానే గలదు. గంగరపు ఆదాయపున్న రు 1,00,00,000 వైగానే గలదు. పాలిస్ వోల్టరులు 80,000లకు వైగానే గలదు.

అఫీసులు - ఈదిగువస్థలములందు కలవు	
అహమదాబాదు	బెంగళూరు
అజ్మీరు	బొంబాయి
అలహాబాదు	కలకత్తా
దెల్లీ	కొలంబొ
కాండి	మంగళూరు
కరాచి	నాగపూరు
కోలాలపూరు	పూనా
లాహోరు	రంగూరు
మద్రాసు	రావల్ పిండి
మాండలే	తిరు వేండూరు

భీమా చేయించుటకు యిష్టముగలవా రందరు తక్షణమే చేసి దానివలన గలుగు లాభమును పొందుటచుండి, దీని లాభములు యింకను ఎక్కువగా అభివృద్ధియగు నూచనము గలవు. ఓరియంటల్ మిక్చులి లాభకరమైన ప్రత్యేకనమపాతము మలసివచ్చును. అది మిక్చులి జననమృతమైనది. ప్రతివర్షమునకును పాలిస్, పసిబిడ్డలకుల ప్రత్యేకపాలి సీటు మన్నగునవి తెలుపు వివరముల పట్టికై కంపెనీకి వాయుడు.

Oriental Assurance Buildings } F. E. Vaid
Post Box No. 8. Madras. } Branch Secy,
Bangalore Branch:—No 3 South Parade
Bangalore
Trivandrum Branch:—Trivandrum.

నూతన గ్రంథములు

- 1 నీజరు చరిత్రము:—ప్రభాకరుత్సమును గోరు ప్రతియొంధును చదివి తీరవలసింది. కొన్ని నదివాసులుగా నుండిన శ్రీమతి సెమలి పట్టాభిరామరావుగారును విజయనగరం కాలేజి ప్రొఫెసర్ శ్రీ శంకరురంగయ్యగారును పీఠికలుపాసి యున్నారు. రు 1.00
  2. హరిశ్చంద్రచరిత్రము:—కలకర్ గౌరవకవుల లోని పద్యములచే విలసిల్లుచు నులభితైలిని వ్రాయబడిన కవన గంధము రు 0-12-0
  3. బుద్ధుడు:—తేజమాటలో వ్రాయబడినది. బొమ్మలు కలవు. రు 0-8-0
  4. చెన్న రాజధాని:—5 వ తరగతికి అభ్యుదయ నది. బొమ్మలచే నిండియున్నది. రు 0-6-0
- వ.రా:—ఈ నెలలోగా నైవానిలో నే మాటికై:ను కొనవారలకు 100-కి రు. 25 వోల్టరు కమిషను ఇవ్వబడును. గ్రంథకర్త: ముడియం సీతారామరావుగారు, తిరు. యల్. టి., మదనపల్లి, చిత్తూరుజిల్లా. రామ్ అండ్ సన్సు, మదనపల్లి.

అమృతధృతి

శిరస్సు మొదలు కాలచిటికెవ్రేలువరకు సంభవించు అన్ని విధములైన రోగములను బాధలను పోగొట్టుగలిగిన దివ్యోషధము ప్రతిబొట్టు మందును అమృతమై యున్నది. 80 మోతాదుల గల బుడ్డి 1-కి రు 2-0-0 లు వి. పి. రు 0-8-0 లు

ప్రతి అమృతధృతి తోపంపబడు రు 100-0-0 బహుమతి టిక్కెట్టు పోగొట్టుకొనక యుంచుకొనుచు.

కానుగో అండు కంపెనీ, బొంబాయి. KANUGO & Co., Parel, Bombay.

Powell's Extract of Golden

3421 పవలుగారి అమోఘమైన గెనో నెగ రోగమునకు అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

అంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది. నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్లశ్లేష్మము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుచుచ్చునట్టి దివ్యోషధము. గుణము:—6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రసవము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు నూరుచును. మూత్రమందు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను. తీక్ష్ణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1-4-0 దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు. 1-8-0 మా దివ్యోషధములు సుప్రసిద్ధమైనద కాణములన్నిటిలోను దొరకును. మా చిత్రవిచిత్రపు వ్యాటలగునకై వ్రాయుడు. ఉత్తరము లన్నియు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co., Manufacturing Chemists, Lamington Road, Bombay.

దే హ ము
అందువిషయమున అవరిమిత మగు జాగ్రతి శ్రేయస్కరము. అట్లు ఆరోగ్యము పరమానంద మని ఎల్లరున్నా చెప్పుచున్నా రు కదా, ఇందుకుగాను ఆలంకరిగ్రహమాత్రలచుడపయోగించవలెను క్రయం 32 కి 1 రూపాయ మాత్రమే మూత్రలు చిన్నవి గాని అద్భుతగుణములు వాటిల్లురు. 219 సర్వములగాను:— ఆలంకరిగ్రహ ఔషధాలయము 26 బ్రాడ్వే, న్యూయార్క్. అని వ్రాయండి.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిషాపులొదొరకును

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్య 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్య 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

వాణిముద్రాక్రశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైందుకనలు, రబ్బరుస్టాంపులు, సిగ్గు, రాగి, బంగారము, వెండిసామా
నులపై చక్కలు, బ్లాకులుచేయుట, ప్లేవనరీ సామానులు (800)

ఎం. గ్రే. వింగు

హనుమాన్ కాపింగ్ పెన్సలు

లోక ప్రసిద్ధ
మైనది.

దీన్ని సమానమైనది వేరులేదు.

ఎస్. గంగనాథం కెట్టి అండుబ్రదర్, 12 బండరువీధి, మదరాసు.

వెంట్రుకలే అందము?
రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite
Toilets, Kaminiya Oil,
& Otto Dillabhar, Sold
everywhere."

వెంట్రుకలు దుష్వస్వలో ఉడిరాకమునువే త్వరకమును.
ఉడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలుపాడై పోవును.
అంతవరకు రానియవద్దు
నేడే
కామినీయా నూనెను
వాడుట మొదలు పెట్టుడు
(ఇది రిజెప్టరు చేయబడినది.)
వెంట్రుకల కట్టి రాగమున్నను, కిలో హంస్య మొన్నను, యిది రిజెప్టరు.
వెంట్రుకలు బిట్టుట నాని, గరుడగ నాని యుండదు
మీ వెంట్రుకలు వరల చెప్పితే మెత్తదనమును గల్గి కట్టువలె నుండి మెర
యూ చుండును.

ఈ కోహనలే దీనిని పరిషింపి చూడుము
వెంట్రుకల వెంట్రుకబుద్ధియగునో కనిపెట్టుము
కామినీయా తలనూనెను నిన్ను పర్యోక్ష్యమైనగ నేయము.
నెల బుడ్డి 1-కి 2కి మాపాయి. ఏ. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.
అన్ని వోట్లలోను ఈ క్రింక తెలుసుకుండి ప్రచారము విశ్రంభించుచున్నది.
మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు
"టటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుము.
ఇది రిజెప్టరు చేయబడినది. అత్యుత్తరమైన గుణముగలది.

కొన్ని బుడ్డి 1కి 2కి మాపాయి 2.00-0
బ్రాసు బుడ్డి 1కి 2కి మాపాయి 0.12-0
బ్రాసు బుడ్డి 1-కి 2కి మాపాయి 0.8-0
ఇది వందల అచ్చుబాంబులొకదానినైనను, వరకు అచ్చుబాంబులనుగా దొరుకును. లేకన్న.
బాణా నుజుంట్లు:- అంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్గు అండు కెమికలు కంపెనీ,
155 నామ్మామిడి, బొంబాయి.

కావలెను!

ప్రతి చోట యీ క్యాలండర్లను విక్ర
యించుటకు ఏజంట్లు కావలెను మిక్కిలి లా
భకరమైన వ్యాపారము. దరఖాస్తు పంపిన
వరకులు తెలుసుబడును.

Rajvaid Sri Ramandasji Kaviraj
152 Harrison Road, Calcutta

ప్రతాపరుద్రీయ నాటకము
గొప్పపోటీ పరీక్ష ఆవుదల

శ్రీశమ్ములమదక భూర్గానందగారి కరీరములో చాల
బబ్బుగా యున్నదిగాన ప్రతాప రుద్రీయములో గొప్ప పోటీపరీ
క్షను ప్రస్తుతము మానగోర్చాము. ముందెప్పుడు జరుగునది ఈద
త్రి మూలముగా తెలుసుబడును.

శంబు శాస్త్రిగారు, గవర్నరుపేట, బెజవాడ,
వేదాంతం లక్ష్మీకాంతంగారు, గవర్నరుపేట,
బెజవాడ.

ఈదినమే మీకు సుదినము?

మీ యొక్క కేటి
గడియారము మీకు చేతి
లోధరించిన సరియైనగా
లమును చూపును, వేలి
లక ఆధారము. దీనిని

ధరించిన దినము మొదలు, మీ స్నేహితులు, యింకను
అనేకులు మీ యొక్క అడుగుటయే గాక, మీయ్యల
నుకొని టి కెప్పించి యింకొకరిని అనుసరించు నూ
కు ముందర్చినయెడల ఉత్తరవాదము. కేటిలో కట్టు టి
లుట్టలో సహా గుర్తు. 7-8-0 స్వరపడును.
విలాసము:- పీటర్ వాచ్ కంపెనీ
మద్రాసు 21, అబ్దుల్లా